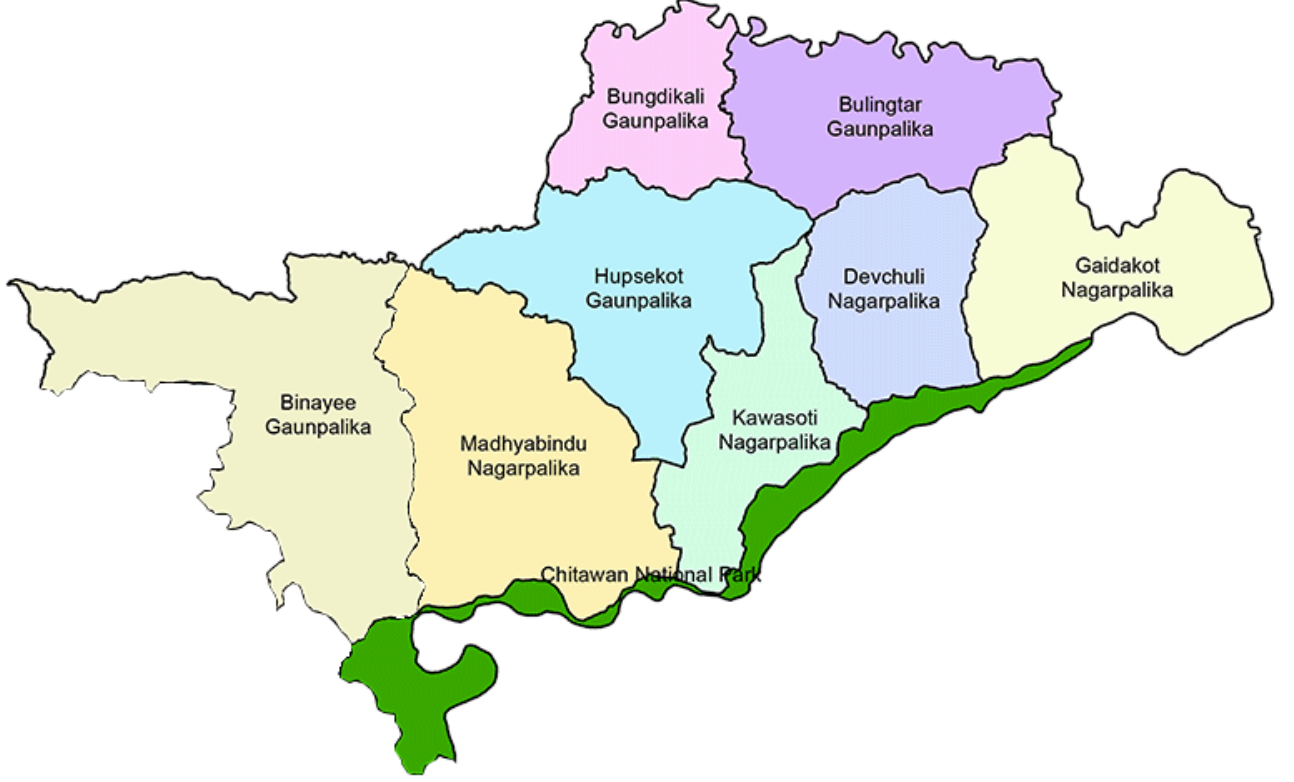

जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७८

नवलपरासी(बर्दघाट-सुस्ता पूर्व)

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिती

नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्ता पूर्व)

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्ता पूर्व)
कावासोती

०३८-४४०७९९
०३८-४४०६९७
Email: cdonawalpur2074@gmail.com

पत्र संख्या : ०७७/७८

च.न. :

मिति : २०७८।०३।०९

मन्तव्य

विपद व्यवस्थापनका सबै क्रियाकलापको समन्वयात्मक र प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गरी प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपदबाट सर्वसाधारणको जीउज्यान र सार्वजनिक, निजी तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति, प्राकृतिक एवम् सांस्कृतिक सम्पदा र भौतिक संरचनाको संरक्षण गर्न विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन लगायतका कार्यमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले समग्र विपद् व्यवस्थापनको नेतृत्व गर्दै यस सम्बन्धी कार्य सम्पादन गर्दै आएको छ । यस जिल्लामा विपद् व्यवस्थापनको समग्र कार्यलाई योजनाबद्ध एवं व्यवस्थित ढंगले अघि बढाउने उद्देश्यले यस अवधिको लागि मूल दस्तावेजको रूपमा "जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना (District Disaster Preparedness and Response Plan) तयार गरी प्रकाशन गर्न पाउँदा मलाई खुशी लागेको छ ।

नेपालको मध्य भागमा अवस्थित यस जिल्ला एकातिर भौगोलिक विविधता तथा प्राकृतिक सुन्दरताले भरिपूर्ण मात्र नभई ऐतिहासिक एवं पुरातात्विक हिसावले पनि महत्वपूर्ण जिल्लाको रूपमा रहेको छ भने अर्कोतिर प्राकृतिक तथा गैरप्राकृतिक विपद्को दृष्टिले पनि त्यत्तिकै जोखिमपूर्ण अवस्थामा छ । खास गरी नदिकटान, बाढी पहिरो, डुवान, आगलागी, हावाहुरी, चट्याङ्ग, खडेरी, शीतलहर, जंगली जनावरको आक्रमण, सडक दुर्घटना, महामारी आदि विपद् निम्त्याउने मुख्य प्रकोपजन्य घटनाहरू घट्ने गरेको विगतका वर्षहरूको अनुभवले देखाउने गरेको छ ।

जिल्लाको समग्र अवस्थाको लेखाजोखा गरी घट्न सक्ने मुख्य प्रकोप एवं आउन सक्ने विपद्को अनुमानित आंकलन एवं प्रक्षेपण गर्दै निकायगत जिम्मेवारी किटान गरी नेतृत्वदायी निकायको भूमिका र गरिनुपर्ने क्रियाकलापहरू समावेश गरी सम्वद्ध सबै सरोकारवालाहरूसंगको छलफल र सहभागितामा तयार गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट अनुमोदित यस योजनामा सम्वद्ध सबैको स्वामित्व र अपनत्व समेत रहेकोले यसको प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन भई जिल्लाको समग्र विपद् व्यवस्थापनको लागि गरिनु पर्ने पूर्वतयारी एवं खोज उद्धार, राहत तथा पुनर्स्थापना जस्ता प्रतिकार्यका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्न/गराउन र जिल्लालाई विपद्जन्य घटनाहरूबाट सुरक्षित राख्न यो योजना महत्वपूर्ण एवं उपयोगी हुने अपेक्षा गरेको छु ।

अन्त्यमा यो योजना तयार गर्न अहोरात्र खटिनु हुने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, नवलपरासी (व.सु.पू.) का पदाधिकारीहरू, प्रमुख सहजीकरणको भूमिका निर्वाह गर्ने जिल्ला अगुवा सहयोगी निकाय (District Lead Support Agency/DLSA) सहमति-गैडाकोट, जिल्ला प्रशासन कार्यालय नवलपरासी (व.सु.पू.) का सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री मोहन बहादुर थापा, प्रशासकिय अधिकृत श्री आनन्द शर्मा भुसाल साथै यस योजना तयारीमा प्रत्यक्ष र परोक्षरूपमा सहयोग पुर्याउनु हुने सम्पूर्णमा विशेष धन्यवाद एवं आभार व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा यस योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा पनि सबैको महत्वपूर्ण योगदान रहने अपेक्षा सहित यसको पूर्ण कार्यान्वयनको शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

मनमायाँ भट्टराई पंगेनी
(प्रमुख जिल्ला अधिकारी)

शब्द संक्षेप

का.अ.	कार्यक्रम अधिकृत
कृज्ञाके	कृषि ज्ञान केन्द्र
गा.पा.	गाऊँपालिका
गै.स.स.	गैर सरकारी संस्था
जि.स.स.	जिल्ला समन्वय समिति
जि.वि.व्य.स.	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति
जि.स.अ.	जिल्ला समन्वय अधिकारी
डिबका	डिभिजन वन कार्यालय
न.पा.	नगरपालिका
नेरेसो	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
प्रजिअ	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
पूर्विका	पूर्वाधार विकास कार्यालय
भे.अ.प.से.वि.के	भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र
स्वा.का.	स्वास्थ्य कार्यालय
स.प्र.जि.अ.	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी
शि.वि.स.ई.	शिक्षा विकास समन्वय इकाई
ARI	Acute Respiratory Infection
CCCM	Camp Coordination and Camp Management
DCC	District Coordination Committee
DDMC	District Disaster Management Committee
FCHV	Female Community Health Volunteer
MIRA	Multi Sectorial Initial Rapid Assessment
NRCS	Nepal Red Cross Society

खण्ड-१

परिचय

१.१. पृष्ठभूमि

नवलपरासी (वर्दघाट-सुस्ता पूर्व) जिल्ला गण्डकी प्रदेश अन्तर्गत नेपालको मध्य भागमा पर्दछ । वि.सं २०७२ सालमा नवलपरासी जिल्ला बाट अलग गरि नवलपरासी (वर्दघाट-सुस्ता पूर्व) कायम गरियो । यो जिल्ला कान्छो जिल्ला मध्ये एक जिल्ला हो । यस जिल्लालाई चलनचलितको रूपमा नवलपुर जिल्ला पनि भनिन्छ । यो जिल्ला १३३१.१६वर्ग कि.मि.को क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । जिल्लाको पूर्व र दक्षिणमा चितवन जिल्ला रहेको छ साथै दक्षिण तर्फ भारतको सीमासम्म जोडिएको छ । पश्चिम तर्फ नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पश्चिम) र उत्तरमा पाल्पा तथा तनहुँ जिल्ला पर्दछ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस जिल्लामा ३,३३,३०३ जनसंख्या रहेकोमा हाल ४,५०,००० भन्दा बढी जनसंख्या रहेको अनुमान छ । यस जिल्लामा स्थानीय सरकारका रूपमा ४ नगरपालिका र ४ गाउँपालिका रहेका छन् । जिल्लाको भौगोलिक संरचना हेर्दा भित्री मधेश, पहाडी र तराई क्षेत्र गरी तीन किसिमको भू-बनोट रहेका कारण जिल्लालाई तीन तल्ले जिल्ला पनि भनिन्छ । यस जिल्लाको पहाडी क्षेत्रमा पहिरो र भित्री मधेश र तराईका क्षेत्रहरूमा डुवान तथा नदि कटान जस्ता प्रमुख समस्याहरू रहेका छन् । यस जिल्लाको मध्य-भागबाट ७० कि.मि. पूर्व पश्चिम राजमार्ग काटिएको छ । राजमार्गको लामो खण्ड रहेको र सबै खाले सवारी साधनहरू अव्यवस्थित तरिकाबाट आवत जावत गर्ने हुँदा सडक दुर्घटना अत्याधिक भईरहने र सो कारण अधिक मात्रामा धनजनको क्षति हुने गरेको छ । साथै यस वर्ष पूर्व पश्चिम राजमार्गको स्तरोन्नतीको काम भएको कारण बाट पनि वर्षाको समयमा थप बाढी तथा डुवानको विपदको जोखिम थपिएको छ । यी प्रकोपहरू बाहेक हुरीवतास, आगजनी, महामारी, सर्पदंस, चट्याङ्ग र भूकम्प जस्ता विपदका घटनाहरूले यस जिल्लामा जनधनको व्यापक क्षति हुने गरेको छ । त्यसका अलावा यस वर्ष पनि विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोविड १९ दोस्रो लहरको प्रकोपले पनि थप चुनौती निम्त्याएको छ ।

जल उत्पादन प्रकोपबाट भएको क्षतिलाई आधार मानेर संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय विकास कार्यक्रमले सन् २००४ मा गरेको जिल्लागत सङ्कटासन्नता वर्गीकरण अनुसार साविकको नवलपरासी जिल्ला १७ औँ सङ्कटासन्न जिल्लाको सूचीमा रहेकोले यस जिल्लालाई जल उत्पादन प्रकोपका दृष्टिकोणले सङ्कटासन्न जिल्लाको सूचीमा राख्न सकिन्छ । प्रत्येक वर्ष नेपालमा विपदका कारण जनधनको क्षति हुने गरेको छ । तसर्थ विपद् व्यवस्थापनका माध्यमबाट यस किसिमका क्षति न्यून गर्न सकिन्छ । खास गरी विपद् जोखिम न्यूनीकरण विधिलाई विकास प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरण गर्न सकिएमा वा पूर्वतयारी सहितको विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन सकिएमा जनधनको क्षति कम गर्न सकिन्छ । नेपालमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण गरी विपद् प्रतिकार्यलाई व्यवस्थित गर्न संस्थागत थालनी २०६८ बाट भएको हो । खासगरी जिल्ला तहमा तयार हुने यस योजनाले विपद् व्यवस्थापनका समस्त आयामहरूलाई समावेश गर्दछ । नयाँ जिल्लाको सन्दर्भमा सबै सरोकारवालाको सहकार्यमा विपद्का कारण प्रत्येक वर्ष हुने व्यापक धनजनको क्षति र विस्थापित लगायत प्रभावितहरूको लागि एउटा सहभागितामूलक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नु आजको आवश्यकता हो ।

कोभिड-१९को दोस्रो लहरले देशलाई आक्रान्त पारेको छ । कोभिड-१९ को कारणले संकमित हुने र ज्यान गुमाउनेको संख्या दिन प्रतिदिन बढ्दै गईरहेको छ । स्वास्थ्य संस्थाहरूमा संकमित व्यक्तिको भिड रोकिन सकेको छैन । । भारतसंगको खुल्ला सीमा जोडिएको कारण नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पूर्व) पनि जोखिमपूर्ण अवस्थामा रहेको छ । हाल सम्म पनि यसको भ्याक्सिन सुलभ हुनसकेको छैन । दोस्रो लहरको उच्च संक्रमणको कारणले सम्पूर्ण मानव समुदायको लागि कठिन परिस्थितिको सृजना भएको छ । यसले मानिसको स्वास्थ्यमा मात्र असर नपारी मुलुकको आर्थिक वृद्धि र सामाजिक संरचनामा पनि नकारात्मक असर पारिरहेको छ । यसै सन्दर्भमा सम्भावित विपद् व्यवस्थापन तथा विपद् पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई योजनाबद्ध ढंगले अघि बढाउन अपरिहार्य भएको हुँदा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिती, नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पूर्व)ले सहयोगी निकाय सहमति संस्था गैडाकोटको प्राविधिक तथा लुथरन वोल्ड रिलिफको आर्थिक सहयोगमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०७८ तयार गरेको छ ।

१.२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्यः

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाबाट विपद् प्रतिकार्यलाई व्यवस्थित गर्नुका साथै सरोकारवाला निकायहरूले निम्न वमोजिमको उपलब्धि हासिल गर्नेछन् :

- विपद्को सामना गर्ने क्षमतालाई वृद्धि गर्ने र समुदायहरूलाई विपद् उत्थानशील गराउने कार्यमा मद्दत पुर्याउने ।
- विपद्को समयमा प्रभावकारी मानवीय सहायता परिचालन गर्न र सम्बन्धित निकायको जिम्मेवारीलाई प्रष्ट किटान गर्ने ।

- ग) जिल्ला स्थित मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरूको पहिचान गर्ने तथा कोरोना महामारी तथा अन्य सरुवा रोगहरू वाट हुन सक्ने जोखिमलाई कम गर्दै परिचालित हुन निर्देशित गर्ने ।
- घ) जिल्लामा सम्भावित विपद् व्यवस्थापनका लागि समूहगत समन्वय संयन्त्रको स्थापना गर्ने ।
- ङ) जिल्लाबाट यस योजनालाई अनुमोदन गराई विकास योजनाको अभिन्न अङ्गका रूपमा ग्रहण गरी कार्यान्वयनका लागि वार्षिक रूपमा आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने ।
- च) जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले सबै विषयगत अगुवाहरूलाई विपद्को निश्चित प्रकृतिमा आधारित-कोराना महामारी समेतलाई सम्बोधन गर्दै छुट्टाछुट्टै प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न निर्देशन दिने ।
- छ) विपद्बाट प्रभावितहरूको लागि उद्धार तथा राहत वितरणमा थप प्रभावकारीता ल्याउन निकायगत समन्वय गर्ने ।

१.३. मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार निकायको सूची

यस जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनमा मानवीय कार्यमा संलग्न सरोकारवाला तथा साभेदार संस्थाहरू साथै सेवा सर्तलाई यस प्रतिवेदनमा राखिएको छ । जसको सूचि अनुसूची नं. १ देखि १९ सम्म रहेको छ ।

१.४. योजना तर्जुमाको अवधारणा

यस जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, विपद् व्यवस्थापन शाखाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्देशिका २०११ वाट निर्देशित रहेको छ । कोभिड-१९को दोस्रो लहरको कारणले विगत वर्षहरू जस्तै प्रत्यक्ष छलफल र बैठक गर्न सम्भव नभएको कारणले टेलिफोन मार्फत सम्बन्धित पंक्ष संग सम्वाद गरिएको थियो । विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार पार्दा निम्न लिखित प्रक्रिया अवलम्बन गरिएको छ ।

क. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका विषयगत सदस्यहरू संग छलफल

ख. विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थासंग छलफल

ग. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितीबाट पारित गरिएका निर्णयहरूको अध्ययन

घ. गृहमन्त्रालय अन्तर्गत रहेको विपद् व्यवस्थापन शाखाबाट प्रकाशित विपद् पूर्व तयारी तथा योजना प्रक्रियाको अध्ययन

ङ यस अधिका विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाहरूको पनि अध्ययन गरिएको छ ।

१.५ सन्दर्भ सामग्री अध्ययनको नतिजा

विभिन्न क्षेत्रगत समूहले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाका लागि उल्लेखित सन्दर्भ सामग्री अध्ययनको नतिजा यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका नं. १

क्र.सं.	अध्ययन गरिएको सामग्री	पूर्व असल अभ्यासहरू	मुख्य सिकाई	कुनै सुझाव भए
१.	विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति, २०६६	जिल्ला स्तरमा योजना बनाउन सजिलो	पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य दुवैमा कार्य गर्नुपर्ने	<ul style="list-style-type: none"> समुदाय स्तरमा समेत योजना बनाई कार्य गर्नुपर्ने
२.	जिल्ला आपतकालिन योजना, २०७६ नवलपरासी	एकद्वार प्रणाली अनुसार बाढीको समयमा कार्य गर्न सजिलो भएको क्षेत्रगत अवधारणामा (Cluster Approach) तयार भएको हुँदा कार्य गर्न सहज भएको	क्लष्टरको अवधारणामा कार्य गरिँदा विषयगत क्षेत्रको जिम्मेवारी बढ्ने साथै स्रोतहरू उपलब्धता हुने सम्भावना बढि रहने परिचालन प्रभावकारी, पूर्वतयारी कार्य, सुचना संकलनमा सहयोग हुने	<ul style="list-style-type: none"> आपतकालिन कोषको स्थापना गर्नुपर्ने विषयगत क्षेत्रमा बजेटको व्यवस्था गर्नुपर्ने नियमित बैठक बसी पुनरावलोकन तथा समिक्षा गर्नुपर्ने अद्यावधिक कार्य समयमा नै शुरु गर्नुपर्ने विषयगत क्षेत्रको बैठक त्रैमासिक रूपमा बस्नुपर्ने
३.	सम्बन्धित गाउँपालिका र नगरपालिकाको तथ्यांक	योजना निर्माण गर्दा गाउँपालिका र नगरपालिकाको तथ्यांकको आधारमा निर्माण गरिएको	जोखिम तथा संकटासन्नता स्तरिकरण गर्न सहयोग पुगेको	<ul style="list-style-type: none"> गाउँपालिका र नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन योजना बनाउनु पर्ने
४	जिल्ला पार्श्व चित्र (साविक नवलपरासी जिल्लाको)	जिल्लाको सम्पूर्ण जानकारीहरू सूचिकृत रूपमा रहेकोले आवश्यक तथ्याङ्कको उपलब्धता रहेको	कच्ची र पक्कि घरको अवस्था पहिचान गर्दा विकासको अवस्था संगै विपद्, आगलागी र भुकम्पको जोखिमताको बारेमा जानकारी प्राप्त गर्न सजिलो हुने	<ul style="list-style-type: none"> जिल्लामा कार्यरत संघ संस्थाहरू बाट संकलित सूचनाहरूको आधारमा अध्यावधिक गर्नुपर्ने
५.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, निर्देशिका २०११	अवधारणागत विषयवस्तुको बारेमा जानकारी उपलब्ध रहेको	योजना निर्माण का चरण तथा सिलसिलेवार तहको बारेमा स्पष्ट भएको	<ul style="list-style-type: none"> विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण प्रक्रिया निश्चित हुनुपर्ने ।
६.	विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७७	विषयगत समितिहरूको अवधारणाबारे जानकारी उपलब्ध गराएको	विषयगत समितिहरूको काम, कर्तव्य बारे जानकारी भएको	विषयगत समितिहरूको काम, कर्तव्य बारे पूर्वाभ्यास छलफल हुनुपर्ने

१.५. विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको विवरण

जिल्ला तहमा क्षेत्रगत रूपमा नेतृत्व प्रदान गर्ने अगुवा संस्था (Cluster Lead) सँग मिलि मानवीय सहयोगका गतिविधि सञ्चालन गर्न निम्न लिखित विषयगत (Sectoral) समिति गठन गरिएका छन् र ती विषयगत समितिसँग सम्बन्धित सहयोगी निकायहरूको विवरण निम्न अनुसार राखिएको छ :

तालिका नं. २

क्र.सं.	विषयगत समिति	क्षेत्रगत कार्यसमूहको नेतृत्व	सहयोगी संघसंस्था
१	समन्वय र सूचना व्यवस्थापन समिती (Coordination and Information Management Committee)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सुरक्षा निकाय, जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, मानवअधिकार

			तथा नागरिक समाज, पत्रकार महासङ्घ, रेडियो तथा एफ.एम., सहमति
२	खोज, उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन समिति (Search Rescue and Relief Committee)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, राजनैतिक दलहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सहमति
३	खाद्य व्यवस्थापन समिति (Food Stuff Management Committee)	कृषि ज्ञान केन्द्र	जिल्ला समन्वय समिति, भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र कावासोती, उद्योग वाणिज्य सङ्घ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सुआहारा, बहुक्षेत्रीय पोषण योजना, सहमति
४	आपतकालीन आवास तथा गैर खाद्य तथा राहत सामग्री व्यवस्थापन समिति (Shelter/Non Food and Relief Items Management Committee)	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नवलपुर	जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरु, डिभिजन सिंचाई कार्यालय, डिभिजन वन कार्यालय, सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ, सामुदायिक वन समितिहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, शहरी विकास तथा भवन निर्माण डिभिजन कार्यालय चितवन
५	खानेपानी तथा सरसफाई व्यवस्थापन समिति (Drinking Water and Sanitation Management Committee)	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, सम्पर्क कार्यालय	जिल्ला समन्वय समिति, नगरपालिका, गाउँपालिकाहरु, युनिसेफ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सुआहारा, बहुक्षेत्रीय पोषण योजना, विजय विकास श्रोत केन्द्र, सहमति
६	प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण व्यवस्थापन समिति (First Aid, Health and Nutrition Management)	स्वास्थ्य कार्यालय	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, युनिसेफ, मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल, नगर अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य तथा उपस्वास्थ्य चौकी, सुआहारा, बहुक्षेत्रीय पोषण योजना, सम्बद्ध गैसस, स्थानीय तह
७	आपतकालीन शिक्षा व्यवस्थापन समिति (Emergency Education Management Committee)	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	युनिसेफ, बेश नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला स्थित मिडिया, विजय विकास श्रोत केन्द्र, सहमति, नेपाल पत्रकार महासंघ, अन्य सम्बद्ध संघसंस्था
८	संरक्षण समिति (Protection Committee)	स्थानीय तह	नगर तथा गाउँपालिका तथा अन्य संस्था

१.६. विषयगत अगुवा तथा नेतृत्वदाय संस्थाको भूमिका तथा जिम्मेवारी

तालिका नं. ३

क्र.सं.	निकाय, कार्यालयको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	जिम्मेवारी
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	<ul style="list-style-type: none"> समन्वयात्मक र नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने खोज तथा उद्धार कार्यमा सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने आवश्यकता अनुसार क्षेत्रीय तथा केन्द्रिय स्तरमा सहयोग (मानवीय, आर्थिक, भौतिक) का लागि पहल गर्ने
२	जिल्ला समन्वय समिति	जिल्ला समन्वय अधिकारी	<ul style="list-style-type: none"> समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने स्रोत (आर्थिक, भौतिक) परिचालन तथा समन्वय गर्ने
३	स्थानीय तह	नगर/गाउँपालिका प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> विपद व्यवस्थापनको योजना तर्जमा गरी कार्यन्वयन गर्ने विपद व्यवस्थापनको लागि बजेट विनियोजन गर्ने

			<ul style="list-style-type: none"> ■ भवन संहिताको निर्माण गरी कार्यन्वयन गर्ने ■ विपद व्यवस्थापनको सूचना प्रणाली र पूर्व चेतावनी प्रणालीको बिकाश गर्ने ■ विपदमा हराएका वा नष्ट भएका कागजातको अद्यावधिक गर्ने
४	सुरक्षा निकाय	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> ■ मुख्यतः खोज तथा उद्धार कार्यको नेतृत्व गर्ने ■ सुरक्षा व्यवस्था गर्ने ■ विषयगत समितिमा रही सहयोग गर्ने
५	राजनैतिक दलहरू	दलका प्रमुखहरू	<ul style="list-style-type: none"> ■ समन्वय ■ स्रोत संकलनमा सहयोग ■ जनपरिचालन गर्ने
६	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	सभापती	<ul style="list-style-type: none"> ■ प्रवन्धकारी भूमिका निर्वाह गर्ने ■ खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीको व्यवस्थापन ■ सूचना सङ्कलन तथा सवर्क्षणमा स्वयंसेवक परिचालन गर्ने ■ विपदको समयमा आपत्कालीन आवास तथा बन्दोबस्ती (Logistic) व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने
७	विषयगत सरकारी कार्यालय	कार्यालय प्रमुखहरू	<ul style="list-style-type: none"> ■ विषयगत समितिमा रहि क्षेत्रगत अगुवाको भूमिका निर्वाह गर्ने ■ सम्बन्धित कार्यालयको आपतकालिन योजना निर्माण गर्ने
८	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> ■ सुख्खा तथा तयारी खाना जस्तै चिउरा, भुजा, बिस्कुट आदि, खाद्यसामग्री संकलन तथा व्यवस्थापनमा सघाउने
९	यातायात व्यवसायी संघ	अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> ■ राहत तथा उद्धार कार्यका लागि यातायातका साधनहरू उपलब्ध तथा व्यवस्थापन गर्ने
१०	संचार माध्यम	सञ्चारकर्मीहरू	<ul style="list-style-type: none"> ■ सूचना संकलन तथा सम्प्रेषण
१०	नागरिक समाज	अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> ■ राहत तथा उद्धार कार्यमा सहयोग ■ मानव अधिकारको संरक्षण तथा सम्बर्द्धनमा सहयोग
११	पेशागत व्यवसायी जस्तै : निर्माण व्यवसायी संघ	अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> ■ राहत, उद्धार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग
१२	राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गै.स.स.	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> ■ मानवस्रोत परिचालन गर्ने ■ स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने ■ गै.स.स. बिच समन्वय ■ क्षमता विकास तथा सहजिकरण गर्ने

खण्ड-२

जिल्लाको विपद् जोखिम विश्लेषण

विशेषगरी बाढी, पहिरो, हुरी/बतास, जंगली जनावरहरुको आतंक, आगजनी जस्ता विपद्बाट विगतका वर्षहरुमा यस जिल्ला अन्तर्गत गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरुमा भएका जनधनको क्षति र प्रभावहरुका आधारमा समग्र रूपमा जोखिम विश्लेषण गरिएको छ। उपलब्ध स्रोत सामग्री एवं तथ्याङ्कहरुको विश्लेषण गरी विपद् जोखिमको आधारमा गाउँपालिकाहरु तथा नगरपालिकाहरुलाई निम्नअनुसार स्तरीकरण गरिएको छ :

२.१. अति उच्च संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिका

क्र.सं.	गाउँपालिका/नगरपालिका	बाढी पहिरो	आगोलागी	सरुवा रोग	अन्य केही भए
		वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु
१	हुप्सेकोट गाउँपालिका	१,४,६			
२	मध्यविन्दु नगरपालिका	२,३,६,१४, १५			
३	देवचुली नगरपालिका	१,३,५,६,१३,१५,१६,१७		१ देखी १७	
४	कावासोती नगरपालिका	१,३,४,५,६,१७ र १५			
५	बिनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	१,२	१, ६	१, २	
६	बुलिङटार गाउँपालिका	२	३	१ र २	
७	बौदीकालीगाउँपालिका	३,४,५ र ६			
८	गैडाकोट नगरपालिका	२,३,९ र १८	३ र १८		

२.२. उच्च संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिका

क्र.सं.	गाउँपालिका/नगरपालिका	बाढी पहिरो	आगोलागी	सरुवा रोग	अन्य केही भए
		वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु
१	हुप्सेकोट गाउँपालिका	२,३,५			
२	मध्यविन्दु नगरपालिका	८,९,१०,११,१२,१३ र १४			
३	देवचुली नगरपालिका	४, ७, ११ र १२	१ देखी १७	१ देखी १७	
४	कावासोती नगरपालिका				
५	बिनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	३, ४ र ५	२,३,४ र ५	६ र ७	
६	बुलिङटार गाउँपालिका	२	३	३ र ४	
७	बौदीकालीगाउँपालिका	३	१ र २	४, ५ र ६	
८	गैडाकोट नगरपालिका	५, ७ र १५			

२.३. मध्यम संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिका

क्र.सं.	गाउँपालिका/नगरपालिका	बाढी पहिरो	आगोलागी	सरुवा रोग	अन्य केही भए
		वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु
१	हुप्सेकोट गाउँपालिका				
२	मध्यविन्दु नगरपालिका	७, ९, १० र ११			
३	देबचुली नगरपालिका	८, ९ र १०	१ देखी १७	१ देख १७	
४	कावासोती नगरपालिका				
५	बिनयी-त्रिबेणी गाउँपालिका	६ र ७	७	३, ४ र ५	
६	बुलिडटार गाउँपालिका	१ र ३	३		
७	बौदीकालीगाउँपालिका	५ र ६	३ र ४		
८	गैडाकोट नगरपालिका	४ र ६			

२.४. न्यून संकटासन्न अवस्थामा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिका

क्र.सं.	गाउँपालिका/नगरपालिका	बाढी पहिरो	आगोलागी	सरुवा रोग	अन्य केही भए
		वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु	वडाहरु
१	हुप्सेकोट गाउँपालिका	६			
२	मध्यविन्दु नगरपालिका	१, ५ र १३			
३	देबचुली नगरपालिका	२ र १४			
४	कावासोती नगरपालिका				
५	बिनयीत्रिबेणी गाउँपालिका	३ र ४			
६	बुलिडटार गाउँपालिका	५ र ६		५ र ६	
७	बौदीकालीगाउँपालिका	१ र २	४, ५ र ६		
८	गैडाकोट नगरपालिका	१४			

बाढी तथा पहिरो गई विपत परेमा कोभिड १९ महामारीको कारणले कायम भएको विद्यमान उद्धार तथा राहत वितरणमा समस्या तथा दोहोरो जोखिमको अवस्था आउन सक्दछ । त्यस कारण विगतको रणनीतिमा परिमार्जन गरी लागु गर्नु पर्ने देखिन्छ । जसको लागि जिल्लामा विद्यमान श्रोतहरुको समन्वयात्मक तथा प्रभावकारी परिचालनको आवश्यकता देखिन्छ । त्यसै गरी बाढी तथा पहिरोको कारण खानेपानी तथा अन्य संक्रमणको कारण अन्य सरुवा रोग हरु समुदायमा फैलन सक्ने तथा उद्धार तथा राहतमा खटिनेलाई समेत प्रभाव पार्न सक्ने जोखिम पनि उत्तिकै मात्रामा रहन्छ । विश्वव्यापी महामारीको रुपमा रहेका कोरोनाको जोखिम विश्लेषण गर्दा नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता-पूर्व) जिल्लामा रहेका सबै गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरुमा कोरोनाको प्रभाव परेको छ । जिल्ला स्थित स्वास्थ्य संस्थाहरुमा कोरोना संक्रमित बिरामीहरुको चाप अत्याधिक बृद्धि भएको छ । स्वास्थ्य संस्थाहरुमा रहेको श्रोत र साधनले संक्रमितको उपचार गर्नुपर्ने बाध्यता रहेको छ । यस्तो अवस्थामा निशेधाज्ञालाई पूर्ण पालना गराई कोरोना संक्रमितको संख्या घटाउनु र संक्रमितको उपचारमा सहयोग गर्नु हामी सबैको दायित्व हो ।

विगत वर्षहरूमा विपदले समुदायमा पुऱ्याएको क्षति :

- गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूमा घरपालुवा जनावर, बालीनाली तथा अन्य सम्पत्ति वर्षेनी धेरैमात्रमा क्षति भएको ।
- बाढी प्रभावित गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा समुदायका घर तथा गोठमा क्षति भई मानवीय क्षति समेत भएको ।
- जमिनमा केही दिनसम्म पानी जमेको, सडक तथा पुलहरू आंशिक रूपमा क्षति भएको तर मर्मत सम्भार गरी केही दिनमा सञ्चालन हुने गरेको ।
- धारा, पाइप लाइन, चापाकल र इनारहरू पूर्ण रूपमा क्षति भई खानेपानी प्रभावित हुने गरेको ।
- व्यक्तिगत तथा सामुदायिक चर्पिहरू क्षतिग्रस्त हुनाका साथै सरसफाइका सामाग्रीको अभाव हुने गरेको ।
- पारिवारिक खाना पकाउनका लागि इन्धनको अभाव हुने गरेको ।
- स्वास्थ्य संस्थामा औषधि तथा कर्मचारी अपर्याप्त भएको ।
- विद्यालयहरू आंशिक रूपमा क्षति भई फर्निचर, पठन-पाठनका सामाग्री क्षति भएको, पठन-पाठन कार्य केही दिनसम्म अवरुद्ध हुने गरेको ।
- विपद्को समयमा बालबालिका, महिला, वृद्ध वृद्धा, अशक्त तथा अपाङ्गहरूको संरक्षणका चुनौतिहरू वृद्धि हुने गरेको ।
- यातायात अवरुद्ध भएर उद्धार तथा रहात वितरणमा समस्या आउने गरेको ।

खण्ड-३

जिल्ला स्थित स्रोत, साधनको आँकलन

विभिन्न प्रकृतिका विपद्का घटनाबाट हुनसक्ने क्षतिलाई कम गर्न वा प्रकोपको सामना गर्न जिल्लाभित्र उपलब्ध स्रोत तथा साधनहरूको आँकलन गरि प्राप्त विवरणहरूलाई तालिकाबद्ध गरिएको छ ।

३.१. जिल्ला तहमा उपलब्ध हुनसक्ने साधन, स्रोतहरूको विवरण

क्र.सं.	कार्यालय, निकायहरू	उद्धार, तथा राहत सामग्रीहरू	भण्डारण स्थान
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, न.प.(व.सु.पू.)	रवर बोट लगायत गत वर्षसम्म मौज्जातमा रहेका उद्धार सामग्री सशस्त्र प्रहरी बल, नं. ३१ गुल्म नवलपरासी व.सु.पू.मा हस्तान्तरण गरिएको ।	कार्यालय परिसर भवनहरू
२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, न.प.(व.सु.पू.)	आपतकालिन सामग्री, लाईफ ज्याकेट ३० थान, हेलमेट ६ थान, तुरुन्त उपलब्ध हुनसक्ने जनशक्ति १०० जम्मा	जिल्ला प्रहरी कार्यालय परिसर र ईप्राका परिसर हरू
३	सशस्त्र प्रहरी बल, नं. ३१ गुल्म नवलपरासी व.सु.पू.	रवर बोट थान १, टेन्ट १० थान, लाइफज्याकेट ८ थान तुरुन्त उपलब्ध हुनसक्ने जनशक्ति ७५ जना,	स.प्र.बल नं. ३१ गुल्म, नवलपरासी व.सु.पू.
४	श्री नं.२ वन तथा पर्यावरण गण, व्यारेक	पिक १० थान, सावेल ५ थान, टुल १० थान, Water Proof Jacket १० थान, तुरुन्त उपलब्ध हुनसक्ने जनशक्ति ४६ जना,	नेपाली सेना, नवलपुर,
५	भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, कावासोती	पशु उपचारका लागि औषधी व्यवस्था भएको, गाडी-१, मोटरसाईकल-१, तुरुन्त उपलब्ध हुनसक्ने जनशक्ति ८ जना	जिल्लामा मात्र
६	स्वास्थ्य कार्यालय, न.प.(व.सु.पू.)	तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गर्न सकिने-१००, गाडी-१, मानव स्वास्थ्यका लागि औषधीहरूको व्यवस्था भएको	स्वास्थ्य कार्यालय, कावासोती
७	जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय, न.प.(व.सु.पू.)	गाडी-१, मोटरसाईकल-२, मानवस्रोत-१०, तारजाली-२७०	कार्यालय परिसर कावासोती
८	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, न.प.(व.सु.पू.)	मोटरसाईकल-१, मानवस्रोत, आपत्कालिन आश्रयका लागि विद्यालय भवन उपलब्ध गराउन सकिने ।	कार्यालय परिसर कावासोती
९	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन सम्पर्क इकाई कार्यालय	गाडी-१, मोटरसाईकल-२, मानवस्रोत, पानी शुद्धिकरणका लागि स्वास्थ्य शिक्षा र औषधी आवश्यकता अनुसार उपलब्ध गर्ने	कार्यालय परिसर कावासोती
१०	कृषि ज्ञान केन्द्र	मानवस्रोत-आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सक्ने	कार्यालय परिसर

	कावासोती		कावासोती
११	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, जिल्ला शाखा ,न.प.(व.सु.पू.)	मानवस्रोत-६ जना, कपडाहरु सेट, कम्बल भाडाँहरु, बाल्टिन मग (१०० थान), आकस्मिक कोषको व्यवस्था, स्टेचर ।	८ गाउँ पालिका तथा नगरपालीका
१२	पूर्वाधार विकास कार्यालय, न.प.(व.सु.पू.)	गाडी २, मोटरसाइकल ३ मानवस्रोत आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्न सकिने	कार्यालय परिसर
१३	उद्योग वाणिज्य संघ	आवश्यकता अनुसार सहयोग उपलब्ध गर्ने	
१४	सहमति	गाडी-१, मोटरसाइकल-१, मानवस्रोत-१२ जना, ६० मिटरको त्रिपाल-१५० रोल, वाटर कन्टेनर(१० लि)-३००० थान	सहमति वेयर हाउस

३.२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धि योजना अन्तर्गत विषयगत क्षेत्रहरु

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्रहरु	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
१	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र	श्री मोहन बहादुर थापा, सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी , जिल्ला प्रशासन कार्यालय	९८५७०४०२६७
२	खोज, उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन क्षेत्र	प्र.ना.उ.श्री दिलिप कुमार गिरी, जि.प्र.का.	९८५७०८७५५५
३	खाद्य सामग्री तथा व्यवस्थापन क्षेत्र	श्री गोपाल शर्मा लामिछाने, कृषि ज्ञान केन्द्र	९८५२०३५४१
४	आपतकालिन आवास तथा गैर खाद्य सामग्री व्यवस्थापन क्षेत्र	सभापति श्री मदनभक्त अधिकारी नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	९८५५०६३८७०
५	खानेपानी तथा सरसफाई व्यवस्थापन क्षेत्र	श्री महेन्द्र राज आचार्य, खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय	९८५७०६४२०६
६	प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण व्यवस्थापन क्षेत्र	डा.वीर बहादुर थापा, मध्यविन्दु जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	९८४९८९९५४४
७	आपतकालिन शिक्षा क्षेत्र	ई. प्र. श्री कृष्णचन्द्र पोखरेल, शि.वि.स.ई.	९८५७०८७११९
८	संरक्षण क्षेत्र	स्थानीय तह प्रमुख	अनुसूचीमा छ

खण्ड-४

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी योजना

४.१. समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र

४.१.१. विपद् सम्बन्धी परिस्थिति :

विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

१. परिवहन र पहुँचमा कठिनाई,
२. प्रकोप प्रभावितको प्रारम्भिक विवरण प्राप्तमा कठिनाई,
३. स्रोतको पहिचान र व्यवस्थापनको समस्या,
४. संस्थागत समन्वयको अभाव,
५. सही तथ्याङ्क सङ्कलनमा कठिनाई,
६. राहत वितरणमा समस्या (जनशक्ति खर्च, ढुवानी खर्च र व्यवस्थापन खर्च),
७. राजनीतिक दलहरूको सहभागितामा समस्या ।

४.१.२. क्षेत्रगत योजनाको उद्देश्य :

सूचना संकलन एवं भण्डारका लागि उचित ढाँचा सहितको ठोस संयन्त्र स्थापना गर्ने, सूचना प्रवाहका वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गर्ने तथा सूचनाहरूलाई विश्लेषण गरी सम्बन्धित क्षेत्रहरूमा उपलब्ध गराई प्रभावकारी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य प्रणाली सुनिश्चित गर्ने ।

४.१.३. योजनाको समष्टिगत उद्देश्य :

- जिल्ला, गाउँपालिका तथा नगरपालिका तहमा सूचना तथा समन्वय समिति गठन गर्ने,
- विपद्को स्तर मूल्यांकन गरी तीनदेखि पाँच दिनभित्र बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Multi-Cluster Initial Rapid Assessment / MIRA) गरी क्षति र पीडितहरूको विवरण तयार गर्ने,
- सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपायहरू पहिचान गरी सूचना प्रवाह सुनिश्चित गर्ने,
- प्राप्त सूचनालाई विश्लेषण गरी सम्बन्धित क्षेत्रहरूलाई उपलब्ध गराउने,
- विपद्को समयमा २४ घण्टा भित्र समन्वय बैठक बस्ने,
- नियमित रूपमा अनुगमन गरी क्षेत्रहरूलाई पृष्ठपोषण गर्ने,
- आवश्यकतानुसार क्षेत्रीय र केन्द्रीय निकायमा संप्रेषण गर्ने ।

४.१.४ प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि (आपत्कालीन परिस्थितीको अवधीमा)

क्र.सं	प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समयावधी
१	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितीको समन्वय बैठक आयोजना गर्ने <ul style="list-style-type: none"> ■ सूचना सङ्कलन र परिस्थितिको अद्यावधिक गर्ने ■ सबै क्षेत्रगत कार्यसमूह (Cluster) लाई सक्रिय पार्ने ■ कार्य विभाजन गरी सबै क्षेत्रगत कार्यसमूह (Cluster) लाई जिम्मेवारी सुम्पने 	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	क) विपद् सुरु हुना साथ, ख) पहिलो हप्ता १ दिन विराएर, ग) दोस्रो हप्ता हप्तामा १ पटक ।
२	बहु विषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सञ्चालन <ul style="list-style-type: none"> ■ एकिकृत समूह गठन गरि बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सञ्चालन गरी, विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण सङ्कलन गर्ने ■ पहिलो हप्तासम्म हरेक दिन सञ्चार माध्यमबाट समाचार प्रशारण गर्ने 	जि.वि.व्य.स.	३ देखि ५ दिन भित्र
२.१	सङ्कलित तथ्याङ्क विश्लेषण र सम्प्रेषण गर्ने	जि. स. स.	७ औं दिन भित्र
२.२	प्रतिवेदनका आधारमा कार्ययोजना तयार गरी कार्यन्वयन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	७ औं दिन भित्र
२.३	विषयगत समितिका सबै सदस्य तथा अन्य सरोकारहरूलाई	जि.वि.व्य.स.	१० औं दिन भित्र

	निष्कर्ष उपलब्ध गराई जानकारी गराउने		
३	विपद प्रभावित क्षेत्रमा तत्काल खोजतलास तथा उद्धार र राहत कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	२४ घण्टा भित्र
४	जिल्लामा उपलब्ध उद्धार सेवा, क्षमता, उद्धार सामाग्रीको समिक्षा गर्ने	जि.वि.व्य.स.	२४ घण्टा भित्र
५	स्रोतहरूको परिचालन गर्न क्षेत्रगत आपतकालीन योजनाको समिक्षा गर्ने	जि.वि.व्य.स. ,क्षेत्रगत अगुवाहरू	१ हप्ताभित्र
६	जिल्लाको स्रोत पहिचान र परिचालन गरी नपुग स्रोतको लागि केन्द्रीय निकायमा माग गर्ने	जि.वि.व्य.स.को निर्णयानुसार प्रमुख जिल्ला अधिकारी	आवश्यकताअनुसार
७	क्षेत्रगत कार्यसमूहका कार्य प्रगतिको विवरण सङ्कलन तथा समिक्षा गर्ने	जिल्ला समन्वय समिती	७-७ दिनमा
८	राहत वितरणलाई निर्विवाद बनाउन राजनीतिक दलहरूको अनिवार्य सहभागिता गराई सहयोग उपलब्ध गराउने	राजनैतिक दल (सहजिकरण)	नियमित
९	विपदबाट विस्थापितहरूलाई परिचयपत्र वितरण गर्ने	जि.वि.व्य.स. (स्थानीय तहको सहयोगमा)	आवश्यकता अनुसार
१०	विपद् व्यवस्थापनको लागि लाग्ने प्रशासनिक खर्चको व्यवस्था गर्ने	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार स्थानीय सरकार	आवश्यकता अनुसार
११	जिल्ला समन्वय समितीको सूचना केन्द्रलाई जि.वि.व्य.स., को सूचना केन्द्रको रूपमा समेत स्थापित गराउने	जिल्ला समन्वय समिति	नियमित
१२	मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्ने, सुधारका लागि पृष्ठपोषण लिने दिने, प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित सरोकारवालाहरूलाई वितरण गर्ने	जि.वि.व्य.स.	नियमित रूपमा

४.१.५. आपतकालीन परिस्थितीको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (सङ्कटकालीन परिस्थिती भन्दा पहिले)

क्र.सं.	पूर्व तयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समयावधि
१	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था		
१.१	समन्वय बैठकको आयोजना गर्ने (सबै क्षेत्रको सहभागितामा पूर्वतयारी सम्बन्धी छलफल गर्ने)	जि.वि.व्य.स.	वैशाखको पहिलो हप्ता
१.२	सम्पर्क व्यक्तिको नाम, ठेगाना, भूमिका र जिम्मेवारी परिभाषित गर्ने	कार्यदल	वैशाखको पहिलो हप्ता
१.३	साभेदार निकायहरूको सम्पर्क सूची तयार गर्ने	कार्यदल	वैशाखको पहिलो हप्ता
१.४	सबै क्षेत्रको स्रोत र क्षमताको नक्साङ्कन गर्ने	कार्यदल	जेठको दोस्रो हप्ता
१.५	विपद् सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने	जिल्ला समन्वय समिति	नियमित
१.६	समीक्षा बैठकको आयोजना गर्ने	जि.वि.व्य.स.	प्रत्येक महिना
२	बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA)		
२.१	विपदबाट भएको क्षतिको विवरण सङ्कलन गर्नको लागि एकीकृत समूह गठन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	वैशाखको पहिलो हप्ता
२.२	विवरण सङ्कलनका लागि फारम तथा निर्देशिका तयार गर्ने	जि.वि.व्य.स.	वैशाखको पहिलो हप्ता
२.३	एकीकृत समूहलाई बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा	जि.वि.व्य.स.	वैशाखको दोस्रो हप्ता

	सम्बन्धी तालिमको आयोजना गर्ने		
२.४	संकलित जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	कार्यदल	वैशाखको पहिलो हप्ता
२.५	प्राप्त जानकारी/तथ्याङ्कलाई निरन्तर अध्यावधिक गर्ने	कार्यदल	निरन्तर
३	जिल्ला समन्वय समितीको सूचना केन्द्रलाई विपद् सूचना केन्द्रको रूपमा प्रयोग गर्न आवश्यक पर्ने भौतिक सामग्रीको व्यवस्थापन गर्न समन्वय गर्ने	जि.वि.व्य.स.	आवश्यकता अनुसार
४	आधाररेखा सूचना निर्माण (Baseline Information) का लागि अन्य स्रोतबाट तथ्याङ्क सङ्कलन		
४.१	विपद्जन्य गाउँपालिका सँग सम्बन्धित क्षेत्रगत जानकारी / तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने	जि.वि.व्य.स. र कार्यदल	जेठको पहिलो हप्ता
४.२	सङ्ग्राह्य क्षेत्रको नक्सा तयार गर्ने	जि.वि.व्य.स. र कार्यदल	जेठको दोस्रो हप्ता
५	जिल्लास्तरमा आपतकालीन कोषको पुनरावलोकन गरी कोषको स्थापना र व्यवस्थापन गर्न पहल गर्ने	जि.वि.व्य.स.	नियमित
६	प्रकोपसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न पोष्टर, पम्पलेट आदि तयार गरी वितरण गर्ने र स्थानीय एफ. एम. र पत्रपत्रिकाबाट प्रकोपसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिका सूचना तथा जानकारी प्रसारण गराउने	जिल्ला समन्वय समिति सूचना केन्द्र, पत्रकार	निरन्तर
७	जिल्लास्थित सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूलाई प्रकोप पश्चात् तत्कालीन मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने राहत सामग्रीको अग्रिम सञ्चय गरी भण्डारण गर्न समन्वय गर्ने ।	जि.वि.व्य.स.	नियमित
८	विपद्बाट विस्थापितहरूलाई परिचयपत्र वितरण गर्न परिचय पत्रको छपाइ गर्ने	जि.वि.व्य.स.	जेठको दोस्रो हप्ता
९	जिल्ला समन्वय समितीको सूचना केन्द्रमा विपद् सूचना केन्द्रको कार्य गर्न थप एकजना जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	वैशाख
१०	पूर्वसूचना (Early Warning System) प्रणालीका लागि जोखिमयुक्त बडा कार्यालय तथा गाउँपालिकामा माइक, साइरन आदिको व्यवस्थापन गर्न जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिका, नगरपालिका तथा सहयोगी संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने	जि.वि.व्य.स.	श्रावणको अन्तिम हप्तासम्म
११	जोखिमयुक्त गाउँपालिका, नगरपालिकाहरूको स्थानीय स्तरमा प्रकोप व्यवस्थापन समिति गठन गरी पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि तथा जनचेतनामुखी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न जिल्ला समन्वय समिति, गाउँपालिका, नगरपालिका र सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गरी कार्य गर्ने	जि.वि.व्य.स.	श्रावणको अन्तिम हप्ताबाट नियमित

४.१.५. समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	गतिविधि	इकाई	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	समन्वय बैठकको आयोजना	वटा	८	६०००	४८०००
२	जिल्ला स्थित सबै सरोकारवालाको स्रोत र क्षमताको नक्साङ्कन	पटक	१	६०००	६०००
३	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सम्बन्धी विवरण सङ्कलन गर्न फाराम तथा निर्देशिका तयारी	वटा	३००	१५	४५००
४	एकीकृत समूहलाई बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सम्बन्धी तालिमको आयोजना	जना	३०	१७००	५१०००
५	एकीकृत समूहबाट बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सञ्चालन		१	१५००००	१५००००
६	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयारी र वितरण		१	३००००	३००००

७	जिल्ला समन्वय समितिको सूचना केन्द्रलाई विपद् सूचना केन्द्रको रूपमा प्रयोग गर्न आवश्यक पर्ने भौतिक सामग्रीको व्यवस्थापन		१	१५००००	१५००००
८	जिल्ला समन्वय समितिको सूचना केन्द्रलाई विपद् सूचना केन्द्रको रूपमा प्रयोग गर्न कम्तीमा ४ महिनाको लागि थप १ जना जनशक्तिको व्यवस्थापन		१	१००००	१००००
९	विपद् जान सक्ने गाउँपालिका, नगरपालिकासँग सम्बन्धित क्षेत्रगत जानकारी तथा तथ्याङ्क सङ्कलन (गाउँपालिका, नगरपालिकासँग समन्वय गरी सञ्चालन गर्ने)		१	६०००	६०००
१०	सङ्घटन क्षेत्रको नक्सा तयारी		१	३५००	३५००
११	विपद् सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न पोष्टर, पम्प्लेट आदि तयारी	संख्या	५०००	२५	१२५०००
१२	विपद् सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न स्थानीय एफ. एम. र पत्रपत्रिकाबाट प्रकोप सम्बन्धी सूचना प्रकाशन र प्रसारण (५ महिनासम्म)	पटक	२५	१७००	४२५००
१३	विपद्बाट विस्थापित भएकाहरूलाई वितरण गर्न परिचय पत्रको छपाई	वटा	२०४२	२५	५१०५०
१४	पूर्वसूचना प्रणाली (Early Warning System) का लागि जोखिमयुक्त गाउँपालिका, नगरपालिकामा माइक, सिडिएमए टेलिफोन, भण्डा, बाढी संकेत खम्बा (Flood Marker Pillar), साइरन आदिको व्यवस्थापन	न.पा./ गा.पा.	८	५५००	४४०००
१५	विपद् व्यवस्थापनका लागि प्रशासनिक खर्च			१५००००	१५००००
	जम्मा				८७१५५०

४.२. खोज, उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- भवनहरू क्षति भई व्यक्तिको अवस्था पत्ता नलाग्नु वा पुरिनु,
- बस्ती डुबान वा भवनहरू भत्किएर प्रभावित हुनु,
- विपद् प्रभावित माथि हिंसा र अन्य अपराधिक गतिविधिहरू बढ्नु,
- विपद्को समयमै सुत्केरी हुने अवस्थामा महिलाको मृत्यु हुनु
- जोखिमपूर्ण अवस्थाका महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका र लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकहरूको स्थिति अभै दुःखदायी हुनु,
- अति आवश्यक सरसामानको आपूर्तिमा अवरोध आउनु ।

मुख्य उद्देश्य :

विपद् प्रभावित व्यक्तिहरूलाई तत्काल उद्धार गरी सहज तरिकाले सुरक्षित स्थानसम्म पुर्याउनु ।

४.२.१. आपतकालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि (विपद्को अवधिमा)

क.सं.	प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	समन्वय र व्यवस्थापन (बस्ती डुबान र घरहरू भत्केको खबर प्राप्त हुनासाथ)		
	खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्रको समन्वय बैठक आयोजना गर्ने	सुरक्षा निकाय, राजनीतिक दल, रेडक्रस	विपद्को खबर प्राप्त भए देखि स्थिति सामान्य नभएसम्म
	घटनास्थलतर्फ खोजतलास तथा उद्धार टोली परिचालन गर्ने		
	अपरेसन सेन्टरको स्थापना गर्ने		
	सम्बन्धित इलाकाको सुरक्षा गर्ने		
	प्रभावित स्थलको पहिचान र प्राथमिकता निर्धारण गर्ने		
	सुरक्षित स्थानको पहिचान र उद्धारको प्रक्रिया जारी राख्ने		

	अन्य सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गर्ने		
२	खोजतलास, उद्धार र सुरक्षा कार्य डुबेका तथा भत्केका घरहरूको पहिचान गर्ने स्थानीय बासिन्दासँग समन्वय गरी खोजी कार्य गर्ने अशक्त अवस्थामा फेला परेका व्यक्तिहरूको उद्धारलाई प्राथमिकता दिने बहुमूल्य सामानको उद्धार र सुरक्षा गर्ने हराएका व्यक्तिहरूको खोजतलास गर्ने डुबान कम गर्ने उपाय अवलम्बन गर्ने	सुरक्षा निकाय, राजनीतिक दलहरू, रेडक्रस	विपदको खबर प्राप्त भएदेखि स्थिति सामान्य नभए सम्म
३	प्रभावित स्थलका पीडितप्रति हिंसा र अपराधिक घटना नियन्त्रण प्रभावित स्थलका जिम्मेवार व्यक्तिसँग समन्वय गर्ने सुराकी परिचालन गर्ने घटना स्थलमा प्रवेश गर्ने र बाहिर जाने बाटो नियन्त्रण गर्ने सडुकेत व्यक्ति/शंकास्पद व्यक्तिसँग सोधपुछ गर्ने व्यक्ति पक्राउ/सामान बरामद गर्ने कानुनी कारवाही र उपचार सुनिश्चित गर्ने ।	सुरक्षा निकाय	परिस्थिति सामान्य नभएसम्म
४	महत्वपूर्ण आवश्यक स्रोत/साधनको उपलब्धता यकिन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	आवश्यकता अनुसार
५	पानीमा डुबेका, घाइते भएका, अशक्त अवस्थामा फेला परेका आदिलाई संयुक्त स्वास्थ्य टोली (स्वास्थ्य कार्यालय, रेडक्रस, सुरक्षा निकाय र अन्य) परिचालन गरी प्राथमिक उपचार गराउने	संयुक्त स्वास्थ्य टोली	निरन्तर
६	राहत सामग्री वितरण कार्यमा अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	सुरक्षा निकाय र अन्य गैसस	निरन्तर
७	कार्यक्रमको अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने र सम्बन्धित निकायहरूमा पेश गरी जानकारी गराउने	सुरक्षा निकाय र अन्य गैसस	हप्तामा १ पटक
८	अभिलेख तयार गर्ने क. उद्धार गरिएका व्यक्ति /अवस्था ख. बस्तीको डुबानको स्थिति ग. बेपत्ता /मृत्यु भएको विवरण घ चौपायाको अवस्था ड. सम्पत्ति नोक्सानको विवरण	सुरक्षा निकाय सुरक्षा निकाय सुरक्षा निकाय सुरक्षा निकाय सुरक्षा निकाय	नियमित नियमित नियमित नियमित नियमित

४.२.२. आपतकालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (विपद/सडुकेकालीन परिस्थिति भन्दा पहिले)

कं.स.	पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	विपद प्रभावित क्षेत्रमा उद्धारको लागि परिचालन हुने सुरक्षा फौजको एकिकन गरि व्यवस्था गर्ने	सुरक्षा निकाय	जेठ महिना
२	उद्धारको लागि थप जनशक्ति आवश्यक परेमा बैकल्पिक योजना बनाउने	सुरक्षा निकाय	जेठ महिना
३	प्रभावित स्थानबाट उपलब्ध हुने जनशक्ति, श्रोतसाधनको नक्साङ्कन गर्ने क) प्रकोप व्यवस्थापन बचत तथा आय आर्जन ख) स्वयंसेवकहरू ग) तालिम प्राप्त व्यक्ति, डुङ्गा र पौडिबाज	सुरक्षा निकाय	जेठ महिना
४	उद्धार कार्यमा खटिँदा अपनाउनु पर्ने सावधानी र उद्धारको	सुरक्षा निकाय	जेठ महिना

	तरिका बारेमा सरोकारवालालाई पूर्वतयारी तालिम सञ्चालन गर्ने		
५	उद्धार कार्यका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीको व्यवस्थापन गरी भण्डारण गर्ने (डुङ्गा, लाइफ जाकेट, डोरी, ट्यूब, सवारीसाधान, कार्य सम्पादनको लागि आवश्यक सामग्री)	जि.वि.व्य.स., स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय	५० प्रतिशत उपलब्ध भइसकेको, थपको लागि जिल्ला विपद् प्रतिकार्य समिति सँग समन्वय भइरहेको
६	सूचना संजालको व्यवस्था गर्ने		जेठ महिना
	क. सुरक्षा निकायको र प्रभावित स्थानको आवश्यक पर्ने टेलिफोन नं. एकीन गर्ने	जि.वि.व्य.स.	जेठ महिना
	ख. सुरक्षा निकायको सञ्चार उपकरण	सुरक्षा फौज	जेठ महिना
	ग. सुरक्षा निकायको POC	सुरक्षा फौज	जेठ महिना
७	घ. समुदायको सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	सुरक्षा फौज	जेठ महिना
	सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने		जेठ महिना
	क. प्रभावित क्षेत्रका विद्यालय, वडा कार्यालय र गाउँपालिका भवनहरू	सुरक्षा निकाय	जेठ महिना
८	ख. सेल्टर भवनहरू	सुरक्षा निकाय	जेठ महिना
	प्रारम्भिक मानवीय प्रतिकार्य		
९	क. फस्ट एड किट र नर्सिङ सहायकको व्यवस्था गर्ने	सुरक्षा फौज	नियमित
	अपराध नियन्त्रण कार्य		
	क. सचेतनाको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	सुरक्षा फौज/स्थानीय जनशक्ति	वैशाख
	ख. बाटो पहिचान तथा नियन्त्रण गर्ने	सुरक्षा फौज/स्थानीय जनशक्ति	वैशाख देखि नियमित
१०	ग. आपतकालीन सहयोगका आचार सहिता निर्माण गर्ने	जि.वि.व्य.स.	वैशाख
	सम्झौता गर्ने	जि.वि.व्य.स.	जेठ देखि श्रावण
	क. सवारी साधन /स्थानीय डुङ्गा		
११	ख. स्थानीय स्वयंसेवकको परिचालन		
	ग. सुरक्षित स्थानको प्रयोग		
	उद्धार तथा उपचारको पूर्वाभ्यास गर्ने	सुरक्षा निकाय, रेडक्रस	भाद्र महिना
१२	विपद् उच्च जोखिम वडा कार्यालय र गाउँपालिकामा पूर्वसूचना प्रणालीको व्यवस्था गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गर्ने	जि.वि.व्य.स.	फाल्गुन, चैत्र

४.२.३. खोजतलास तथा उद्धार क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं	गतिविधि	इकाई	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	खोज तथा उद्धार क्षेत्रको समन्वय बैठक आयोजना	वटा	१५	२५०	३७५०
२	अप्रेसन सेन्टरको स्थापना	वटा	५	३५०००	१७५०००
३	स्वास्थ्य टोली परिचालन	वटा	५	१२०००	६००००
४	सवारी साधनको लागि इन्धन			३०००००	३०००००

५	लाइफ ज्याकेट	वटा	५०	४५००	२२५०००
६	डुङ्गा	वटा	१०	४५००००	४५००००
७	मोटर बोट	वटा	१	११००००	११००००
८	डोरी मोटो	मिटर	२०००	२०	४००००
९	ट्युब	वटा	२५	३५०	८७५०
१०	सर्च लाइट	वटा	५	१२००	६०००
११	क्याराभेना हुक	वटा	५०	२००	१००००
१२	स्ट्रेचर	वटा	२६	३०००	७८०००
१३	विभिन्न सामग्रीहरू (बेल्ला, कोदालो, बन्चरो, खुकुरी)	सेट	१००	२०००	२०००००
१४	मानवीय सेवाबारे सुरक्षाकर्मी तथा अन्यलाई १ दिने अनुशिक्षण			१५०००	१५०००
१५	खोज तथा उद्धार सम्बन्धी तालिम तथा पूर्व अभ्यास	जना	१००	१५००	१५००००
	अनुमानित जम्मा				१८३१५००

४.३. खाद्य सामग्री व्यवस्थापन क्षेत्र

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- परिवारको खाद्य आपूर्तिमा कमी, खाद्यान्नमा घट्टो पहुँच, विस्थापन तथा विद्यालय खाजा कार्यक्रमजस्ता अन्य खाद्यान्नसम्बन्धी कार्यक्रममा अवरोध आउने कारणले गर्दा अस्थायी रूपमा खाद्य असुरक्षाले गंभीरता सिर्जना गर्ने
- सम्पत्तिमा क्षति, जीविकोपार्जनमा क्षति, बालीको नोक्सान, पशुधनको क्षति, सामना गर्ने रणनीति (Coping Strategy) मा बाधाका कारणहरूले गर्दा मध्यम अवधिको तीव्र खाद्य असुरक्षा ।

समष्टिगत उद्देश्य : प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँच सुनिश्चित गराएर जीवन बचाउने एवं जीवनलाई निरन्तरता प्रदान गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य : जीवन रक्षासम्बन्धी रणनीतिहरू (Survival Strategy) का लागि आवश्यकताको पूर्ति गर्न खाद्यसम्बन्धी पर्याप्त स्रोत उपलब्ध गराउने ।

४.३.१. आपतकालीन प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि: विपद्को अवधिमा

क्र.सं.	प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय अवधि
१	खाद्य क्षेत्रको समन्वय बैठकको आयोजना <ul style="list-style-type: none"> जानकारी सङ्कलन गर्न परिस्थिति विश्लेषण गर्न 	खाद्य क्षेत्र प्रमुखर खाद्य क्षेत्र	विपद् आए पछि तुरुन्तै, पहिलो हप्तासम्म १ दिन विराएर, दोस्रो हप्ताबाट हप्तामा १ पटक
२	अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	खाद्य क्षेत्र	निरन्तर
३	विपद्बाट प्रभावित क्षेत्रको निरीक्षण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	पहिलो दिन
४	अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालन गर्ने	खाद्य क्षेत्र	विपद् आएको ३ देखि ५ दिन भित्र
४.१	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने र सरोकारवाला सबैलाई उपलब्ध गराउने	खाद्य क्षेत्र	७ दिनभित्र
५	तयारी खाना वितरणका लागि कार्ययोजना तयारी बैठकको आयोजना गर्ने	खाद्य क्षेत्र	२४ घण्टाभित्र
६	विपद्बाट विस्थापितहरूको लागि रासन कार्डको वितरण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	७ दिनभित्र
७	विपद्बाट विस्थापितहरूको लागि पहिलो ७	खाद्य विषयगत समिति,	पहिलो दिनदेखि ७ दिनसम्म

	दिनसम्मको लागि तयारी खाना वितरण गर्ने (पानी, चाउचाउ, चिउरा, भूजा, विस्कट, भेली, नुन)	जि.वि.व्य.स. खोज तथा उद्धार समिति, रेडक्रस	
८	आवश्यक पर्ने खाद्य सामाग्रीको व्यवस्था र भण्डारण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	७ दिनभित्र
९	वितरण केन्द्रको पहिचान गरि निर्धारण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	७ दिनभित्र
१०	खाद्य सामाग्रीको वितरणको लागि सूचना प्रवाह गर्ने	खाद्य क्षेत्र	७ दिनभित्र
११	मापदण्डमा उल्लेख भए अनुसार, खाद्य सामाग्री वितरण गर्ने (चामल, दाल, तेल, नुन, मसला)	खाद्य क्षेत्र, जि.वि.व्य.स., खोज तथा समूह, रेडक्रस	८ औं दिनदेखि ३० दिनसम्म
१२	खाद्य सामाग्री उपलब्ध गराउन भएका प्रयासहरूको बारेमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितीलाई जानकारी दिने	खाद्य क्षेत्र	हरेक १ हप्तामा
१३	आवश्यकता, उपलब्धता तथा रिक्तताको यथार्थ विवरण संकलन गरी सबैलाई प्रतिवेदनका माध्यमबाट सूचित गर्ने	खाद्य क्षेत्र	नियमित
१४	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी ६ महिना देखि ५ वर्ष मुनीका बालबालिका, बृद्ध बृद्धा, गर्भवती र सुत्केरी महिलालाई पौष्टिक आहार वितरण गर्ने, विपद्मा परेका महिला तथा किशोरीहरूकोलागि आवश्यक पर्ने सेनेटरी प्याड वितरण गरी मर्यादित महिनावारीमा सहयोग गर्ने	खाद्य क्षेत्र, स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	आवश्यकता अनुसार, नियमित
१५	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन चेक लिस्ट तयार गर्ने, अनुगमन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	खाद्य क्षेत्र	हप्तामा १ पटक
१६	जानकारीका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा अनुगमन प्रतिवेदन पेश गर्ने	खाद्य क्षेत्र प्रमुख	प्रत्येक हप्ता

४.३.२. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि (विपद्/सङ्कटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

क्र.सं.	पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	खाद्य क्षेत्रको समन्वय बैठक : ■ बैठकलाई नियमित गर्न मिति तोक्ने ■ जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने	खाद्य क्षेत्र प्रमुख	वैशाख महिनाबाट
२	अन्य क्षेत्रसँग मिलि बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक दूत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालनका लागि खाद्य क्षेत्रगत समितिका सदस्यहरूलाई MIRA को तालिम प्रदान गर्ने	खाद्य क्षेत्र	वैशाख महिना
३	तयारी तथा खाद्य सामाग्रीको उपलब्धता सम्बन्धी सबै संस्थासँग भएको मौज्जात विवरण सङ्कलन गर्ने	खाद्य क्षेत्र प्रमुख र खाद्य क्षेत्र	जेठ मसान्तसम्म
४	तयारी तथा खाद्य सामाग्रीको उपलब्ध गराउन सक्ने व्यक्ति तथा व्यवसायीसँग इच्छापत्र साथै दरभाउ पत्रको माग गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, खाद्य क्षेत्र प्रमुख	जेठ मसान्तसम्म
५	खाद्य सामाग्रीको गुणस्तर सुनिश्चितताका लागि गुणस्तर तथा नापतौल विभाग र खाद्य प्राविधिकसँग समन्वय गर्ने	खाद्य क्षेत्र प्रमुख	जेठ मसान्तसम्म
६	खाद्य सामाग्री भण्डारणका लागि स्थान तथा गोदामको छनौट, साथै ढुवानीका लागि गाडीको व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, खाद्य क्षेत्र प्रमुख	जेठ मसान्तसम्म
७	खाद्य सामाग्री वितरणका लागि विभिन्न संस्थासँग समन्वय गरी स्वयमसेवकहरूको छनौट गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, खाद्य क्षेत्र प्रमुख	असार मसान्तसम्म
८	मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने तयारी खानाको	खाद्य क्षेत्र	असार

	व्यवस्था गरी भण्डारण गर्ने(चाउचाउ, चिउरा, भूजा, बिस्कुट, भेली)		मसान्तसम्म
९	मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्रीको व्यवस्थापन गरी भण्डारण गर्ने (चामल, दाल, तेल, नुन, मसला)	खाद्य क्षेत्र	असार मसान्तसम्म
१०	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसँग समन्वय गरी ६ महिना देखि ५ वर्ष मुनीका बालबालिका, बृद्ध बृद्धा, गर्भवती र सुत्केरी महिलालाई पौष्टिक आहारको व्यवस्था गर्न भण्डारणको लागि व्यवस्था गर्ने	खाद्य क्षेत्र, स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	असार मसान्तसम्म
११	विपद्बाट विस्थापितहरूको लागि रासन कार्डको तयारी गरी छपाई गर्ने	जि.वि.व्य.स., खाद्य क्षेत्र	असार मसान्तसम्म
१२	अनुगमन टोली निर्माण गरी अनुगमन फाराम तयार गर्ने	खाद्य क्षेत्र	जेठको दोस्रो हप्ता
१३	अनुगमन टोलीलाई अभिमुखीकरण गर्ने	खाद्य क्षेत्र	जेठको दोस्रो हप्ता
१४	विपद्को वेलामा महिला तथा किशोरीहरूको महिनावारीलाई व्यवस्थित बनाउन सेनेटरी प्याडको व्यवस्था गरी भण्डारण गर्ने	खाद्य क्षेत्र, स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	असार मसान्तसम्म

४.३.३. खाद्य क्षेत्रका लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	गतिविधि	इकाई	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	समन्वय बैठकको आयोजना	वटा	१५	२५०	३७५०
२	तयारी तथा खाद्य सामग्रीको उपलब्ध गराउन सक्ने व्यक्ति तथा व्यवसायीसँग इच्छापत्र साथै दरभाउपत्रको माग	पटक	१	१५०००	१५०००
३	खाद्य सामग्री भण्डारणका लागि गोदाम घरको व्यवस्था	महिना	३	६०००	१८०००
४	खाद्य सामग्री ढुवानीका लागि गाडीको व्यवस्थापन	पटक	४	१५०००	६००००
५	विपद्बाट विस्थापितहरूको लागि रासन कार्डको छपाई (परिचय पत्र सँग तादाम्यता कायम हुने गरी)	सङ्ख्या	२०४२	११	२२४६२
६	मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने तयारी खानाको व्यवस्था (विस्थापित १२२४९ जनाको लागि १ हप्तासम्म)				
६.१	चाउचाउ (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति १ प्याकेटका दरले)	प्याकेट	८५७४३	२५	२१४३५७५
६.२	चिउरा (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३०० ग्रामका दरले)	केजी	२५७२३	४०	१०२८९२०
६.३	भूजा (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति १०० ग्रामका दरले)	केजी	८५७४	७०	६००१८०
६.४	बिस्कुट (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति १ प्याकेटका दरले)	प्याकेट	८५७४३	१५	१२८६१४५
६.५	भेली (प्रतिहप्ता प्रतिव्यक्ति ५०० ग्रामका दरले)	केजी	६९२५	७०	४८४७५०
६.६	नुन (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्रामका दरले)	केजी	४२८	२५	१०७००
७	मानवीय सहयोगका लागि आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्रीको व्यवस्थापन (१२२४९ जनाको लागि ३ हप्तासम्म)				
७.१	चामल (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम)	क्विन्टल	११५८	५०००	५७९००००
७.२	दाल (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम)	क्विन्टल	१५४	१५०००	२३१००००
७.३	तेल (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.लि)	लिट्र	७७९६	१४५	१११८८२०
७.४	नुन (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम)	केजी	१२८६	२५	३२१५०
७.५	मसला (प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्रामका दरले)	केजी	१२८६	२००	२५७२००

जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७८, नवलपरासी (बर्दघाट- सुस्ता पूर्व) २२

८	वितरकको लागि पारिश्रमिक (१ महिना)	जना	५	१५०००	७५०००
९	अनुगमन फारम तयारी		१	६०००	६०००
१०	अनुगमन टोलीलाई अभिमुखीकरण		१	१५००	१५००
	जम्मा				१,५१,४५,१५२

४.४. आपतकालीन आवास तथा गैर खाद्य सामग्री व्यवस्थापन क्षेत्र

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- विस्थापित परिवारलाई कम्तीमा १ महिनाको लागि आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीको व्यवस्था गर्नु पर्ने,
- सार्वजनिक पूर्वाधारको क्षति (सडक, पुल, विद्युत् आपूर्ति, सञ्चार),
- आवासको अस्थायी क्षति तथा मुख्य रूपमा बालबालिका, महिला, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक) हरूको विस्थापन सहित व्यक्तिगत सामानहरूको क्षति,
- विद्यालयका कक्षा कोठा, पुलिस चौकी तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरूजस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि दबाव,
- सामुदायिक संस्थागत स्थानहरूमा अस्थायी आवासको उपयोग गर्दा सामुदायिक स्वास्थ्यसम्बन्धी व्यवहारमा देखिने चुनौतीहरू ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- आवास : सुरक्षित तथा न्यूनतम मानवीयस्तरको बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवं प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने । यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढीभन्दा बढी आत्मनिर्भरता तथा आफैँ व्यवस्थापन (Self-Management) प्रक्रिया अपनाउन जोड दिईने छ,
- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापन : प्राकृतिक विपद्का कारणले घरबारविहीन बनेका मानिसहरूका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अधिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नका निमित्त शिविरहरूमा सुधार ल्याउने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- जलवायुका प्रतिकूल असरहरूबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि छाना भएका पर्याप्त ठाउँ उपलब्ध गराउने,
- जल-वायुबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि र तिनको मर्यादा, सुरक्षा तथा कल्याण सुनिश्चित गर्नका लागि प्रभावित व्यक्तिहरूसँग पर्याप्त कम्बल एवं लुगा उपलब्ध गराउने,
- घरायसी भाँडा-कुँडा तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्यका लागि आवश्यक सामग्रीहरू जस्तै माक्स,साबुन, स्यानीटाइजर, आदिको व्यवस्था गरी मानवीय मर्यादा तथा कल्याणका लागि न्यूनतम औजारहरूमा पीडित परिवारहरूको पहुँच पुर्याउने ।

४.४.१. आपतकालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि (आपतकालीन परिस्थितीको अवधिमा)

क्र.सं.	प्रतिकार्यसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समयअवधि
१	आपतकालीन विषयगत समितिको समन्वय बैठक <ul style="list-style-type: none"> जानकारीको सङ्कलन परिस्थितिको विश्लेषण 	पूर्वाधार विकास डिभिजन कार्यालयको नेतृत्वमा सम्बन्धित सबै सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरू	तत्काल, विपद् आएको २ घण्टा भित्र, पहिलो ७ दिनसम्म १ दिन विराएर, दोस्रो हप्ताबाट हप्तामा १ पटक
२	कार्यदललाई परिस्थिति विश्लेषणका लागि प्रभावित क्षेत्रमा पठाउने	विषयगत प्रमुख	४ घण्टाभित्र
२.१	अवस्था विश्लेषण गरी ल्याएको प्रतिवेदन अनुसार तत्काल बैठक बस्ने र कार्ययोजना बनाउने	विषयगत प्रमुख, सम्बन्धित विषयका सदस्यहरू	१२ घण्टाभित्र

३	विस्थापितहरूलाई पूर्व निर्धारित स्थानमा बासको व्यवस्था मिलाउने, आश्रयस्थल (Shelter) निर्माणको लागि सामाग्रीको व्यवस्था गर्ने	विषयगत प्रमुख, स्थानीय कार्यकर्ता, कार्यदल	१२ घण्टाभित्र
४	बाँकी विस्थापितहरूलाई सुरक्षित स्थानमा त्रिपालको व्यवस्था गरी अस्थायी बसोबास गराउने	क्षेत्र प्रमुख, स्थानीय कार्यकर्ता, कार्यदल	१२ घण्टाभित्र
५	गैरखाद्य सामाग्री तत्काल, विपद् प्रभावित क्षेत्रमा पठाउने र वितरण गर्ने (वितरण गर्दा परिवार सङ्ख्या, लिङ्ग र उमेरका आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी लक्षित वर्गलाई विशेष ध्यान दिने)	जि.वि.व्य.स., क्षेत्र प्रमुख, रेडक्रस	१२ घण्टाभित्र
६	अन्य विषयगत समिति (खानेपानी, स्वास्थ्य, शिक्षा, सुरक्षा निकाय, सम्बन्धित INGOs, NGOs सँग समन्वय गरी मानवीय सेवा प्रदान गर्ने	सम्बन्धित क्षेत्रको प्रमुख र रेडक्रस	२४ घण्टाभित्र
७	अन्य क्षेत्रका टोलीहरूसँग मिली बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालन गर्ने	सम्बन्धित क्षेत्रका सदस्यहरू	३ देखि ५ दिनभित्र
७.१	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाबाट आएको सूचनाको विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	सम्बन्धित क्षेत्रका सदस्यहरू	७ दिनभित्र
७.२	प्रतिवेदनलाई जि.वि.व्य.स. र अन्य क्षेत्रका प्रमुखहरूलाई उपलब्ध गराउने	सम्बन्धित क्षेत्रको प्रमुख	७ दिनभित्र
८	उद्धार गरिएका पीडितहरूलाई आवासस्थलमा बुझ्ने र दर्ता गर्ने	सम्बन्धित क्षेत्रका सदस्यहरू	आवश्यकता अनुसार, नियमित
९	परिस्थिति समीक्षा/मुल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	कार्यदल	प्रत्येक हप्ता
१०	आवासको निरीक्षण र अनुगमन	कार्यदल	प्रत्येक हप्ता
११	विस्थापितहरूलाई पूनःस्थापना/पूनःनिर्माण कार्यका लागि आवश्यक सहयोग गर्ने	क्षेत्र प्रमुख, समुदाय, राजनैतिक कार्यकर्ता	१ महिनामा
१२	प्रतिवेदन तयार गरी छलफलका लागि वितरण गर्ने	क्षेत्र प्रमुख, कार्य दल	१ महिनापछि

४.४.२. आपतकालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि (सङ्कटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

क्र.सं.	पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समयअवधि
१	सरोकारवालसँग समन्वयात्मक बैठकको आयोजना गरि बैठकलाई निरन्तरताका लागि मिति तोक्ने	क्षेत्र प्रमुख	वैशाख
२	पूर्व तयारीका लागि कार्यदल गठन (नाम, ठेगाना, सम्पर्क नं. समेत)	क्षेत्र प्रमुख, सम्बन्धित क्षेत्रका सदस्यहरू	वैशाख दोस्रो सम्म
३	जिल्ला तथा स्थानीय सरोकारवालाको क्षमता तथा स्रोत नक्सांकन गर्ने	कार्यदल	वैशाख तेस्रो हप्तासम्म
४	स्थानीयवासीको प्रतिकार्यमा गठित कार्यदलले सुरक्षित स्थान तथा आश्रय स्थलको पहिचान गर्ने	कार्यदल	वैशाख तेस्रो हप्तासम्म
५	स्रोतको कमि मापन गरी सोको पूर्तिका लागि सरोकारवालसँग समन्वय गरी व्यवस्थापन गर्ने	कार्यदल	जेठको पहिलो हप्ता
६	राष्ट्रिय सरोकारवालसँग परिस्थिति विश्लेषण र स्रोत उपलब्धता बारे बैठक बसी छलफल गर्ने	जि.वि.व्य.स., क्षेत्र प्रमुख, कार्यदल	जेठको पहिलो हप्ता
७	सुरक्षित गोदामको पहिचान गरी व्यवस्थापन गर्ने	कार्यदल	जेठ दोस्रो हप्तासम्म
८	गोदामको सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन सुरक्षा निकायसँग समन्वय गर्ने	क्षेत्र प्रमुख, सुरक्षा निकाय	समान भण्डारण गर्नु १ हप्ता अघि
९	विपद् प्रभावित गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा लैङ्गिक संवेदनशिल सामुदायिक आश्रय स्थलको निर्माण गर्ने	क्षेत्रका सदस्यहरू सहमती	चैत्र, वैशाख

१०	आवासका सामाग्री तथा गैर खाद्य सामाग्री वितरणका लागि आवश्यक यातायातको पहिचान तथा व्यवस्थापनका साथै स्वयंसेवकको पहिचान गरी तालिम दिने	जि.वि.व्य.स., क्षेत्र प्रमुख, रेडक्रस	जेठ तेस्रो हप्तासम्म
११	परिचालित स्वयंसेवकको दुर्घटना विमा तथा जीवन विमाका लागि जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिमा अनुरोध गर्ने	क्षेत्र प्रमुख, रेडक्रस	जेठ तेस्रो हप्तासम्म
१२	गोदाम घरको नियमित अनुगमन, निरीक्षण र रेखदेख गर्ने	कार्यदल, सुरक्षा निकाय, जि.वि.व्य.स., रेडक्रस	नियमित
१३	कार्यदलले DDMC मा नियमित प्रतिवेदन दिने	कार्य दल	प्रत्येक महिनामा

४.४.३. आवास तथा गैर खाद्य सामाग्री क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	गतिविधि	इकाई	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	समन्वय बैठक	पटक	१५	२५०	३७५०
२	सामाग्री भण्डारणका लागि गोदाम घर भाडामा लिने	महिना	३	६०००	१८०००
३	गोदाम घरको संरक्षण र व्यवस्थापनका लागि कर्मचारी व्यवस्था	महिना	३	६०००	१८०००
४	विस्थापित परिवारका लागि आश्रय स्थलको निर्माणका लागि पारिश्रमिक	वटा	१९१५	२००	३८३०००
५	आश्रय स्थलको निर्माणका लागि बाँस, डोरी खरिद	वटा	१९१५	३००	५७४५००
६	विस्थापित परिवारका लागि किचन सामाग्री (बाल्टिन, जग, थाल, कचौरा, डाँडु, पनिचो, बाटा, डेक्की, कराई, गिलास, चूलो, दाउरा)	सेट	२०४२	३५००	७१४७०००
७	विस्थापित परिवारलाई अस्थायी आवासको व्यवस्थापन गर्न त्रिपालको खरिद	थन	१९१५	३०००	५७४५०००
८	विस्थापित परिवारलाई अस्थायी आवासको व्यवस्थापन गर्न ओडने ओछ्याउने कपडा (कम्बल ३, मेटिक्स ३) खरिद	सेट	२०४२	३५००	७१४७०००
९	दुई वर्षसम्मका बालबालिकाहरूका लागि कपडा (भोटो, भेष्ट, सुरुवाल, ब्लाड्केट, टोपी, पेन्टी)	सेट	४८९	१०००	४८९०००
१०	दुई देखि पाँच वर्षसम्मका बालबालिकाहरूका लागि कपडा (ब्लाड्केट, टोपी, पेन्टी)	सेट	११०३	८००	८८२४००
११	गर्भवती तथा स्तनपान गराई रहेकी महिला (पेटीकोट, ब्लाउज, पछौरा, सारी, पेन्टी)	सेट	३०७	१५००	४६०५००
१२	गर्भवती महिला (सुत्केरी सामाग्री)	सेट	१४१	७००	९८७००
१३	जेष्ठ नागरिक तथा विभिन्न किसिमले अपाङ्गता भएका विस्थापित महिलालाई १ सेट कपडा (पेटीकोट, ब्लाउज, पछौरा, सारी, चप्पल र सेनेटरी प्याड अपाङ्गता भएका महिलालाई)	सेट	१८४१	१५००	२७६१५००
१४	जेष्ठ नागरिक तथा विभिन्न किसिमले अपाङ्गता भएका विस्थापित पुरुषलाई १ सेट कपडा (दौरा, सुरुवाल, टोपी, गम्छा, चप्पल)	सेट	१८३४	१५००	२७५१०००
१५	हुवानीको व्यवस्थापन				
१६	स्वयं सेवकहरूलाई पारिश्रमिक	जना	५	६०००	३००००
१७	स्वयं सेवकहरूलाई तालिम	जना	५	१५००	७५००
१८	स्वयं सेवकको दुर्घटना विमा	जना	६	२०००	१२०००
१९	विपद पिडित तथा विस्थापितलाई वितरण गरिने माक्स, साबुन तथा सेनिटाइजर खरिद				
२०	अनुगमन, मुल्यांकन तथा प्रतिवेदन तयारी			१५०००	१५०००

जम्मा	२,८५,४३,८५०
--------------	-------------

४.५. खानेपानी तथा सरसफाई व्यवस्थापन क्षेत्र

विपद् सम्बन्धी परिस्थिती : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- विपद्को कारणबाट होचो स्थानमा रहेका क्षेत्रहरूमा सुरक्षित खानेपानीको मुहान अवरुद्ध हुने गरी इनारहरू दूषित हुने र डुब्ने,
- वातावरण दूषित हुने गरी शौचालयहरू भरिने,
- सुरक्षित पानीको अभाव तथा ढलबाट दूषित वातावरणले गर्दा भाडा तथा हैजा फैलिन जोखिम बढ्ने ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- प्रभावित परिवारहरूको जीवनयापन सुचारु गर्न अत्यावश्यक खानेपानी, स्वास्थ्य तथा सर-सफाइसँग सम्बन्धित न्यूनतम सेवाहरू सुनिश्चित गर्ने र यिनिहरूसँग सम्बन्धित रोगव्याधहरू फैलन नदिन उपयुक्त रोकथामका उपाय समेत अपनाउने । साथै समाजमा रहेका जातीय समूहहरूबीच सद्भाव कायम हुने गरी आश्रयस्थलमा उपयुक्त व्यवस्थापन पर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- विस्थापित समुदायका लागि, खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाइ एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने,
- विस्थापित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्यसम्बन्धी सामग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित व्यवहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने,
- सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सफा-सुगधर (Cleanliness) कायम गर्न सचेतना बढाईएको र तिनको सशक्तीकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

४.५.१. आपतकालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, विपद् (आपतकालीन परिस्थिति) को अवधिमा

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	WASH क्षेत्रको समन्वय बैठक: <ul style="list-style-type: none"> ■ सूचना सङ्कलन तथा परिस्थिती विश्लेषण ■ कार्य तथा जिम्मेवारी बाँडफाड ■ सहयोगि संस्थाको पहिचान ■ Cluster सदस्यहरू बीच सम्झौता गर्ने ■ Gap विश्लेषण गर्ने 	WSSDO, Cluster Members	पहिलो विपद् आएको २४ घण्टा भित्र, दोस्रो पहिलो साता १ दिन बिराएर, तेस्रो : दोस्रो हप्तामा १ पटक
२	विपद्बाट भएको क्षति बारे सूचना सङ्कलन गरी आवश्यकताको विश्लेषण गर्ने	WSSDO, Cluster members	३ दिन भित्र
३	WASH Cluster सदस्यहरूले आआफ्नो माथिल्लो निकायमा Gap को जानकारी गराई प्रतिकार्यको लागि अनुरोध गर्ने	WASH Cluster members	३ दिन भित्र
४	अन्य क्षेत्रका टोलीहरूसँग मिली बहुक्षेत्रगत द्रूत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालन गर्ने	WSSDO, Cluster members	३ दिन भित्र
५	MIRA विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने	WASH Cluster	५ दिन भित्र
६	खानेपानी शुद्धिकरणका सामान वितरण गर्ने <ul style="list-style-type: none"> ■ १० र २० लिटरका बाल्टीन १/१ वटा ■ १ लि.को जग १ ■ पिउस (पहिलो १ हप्ता) ■ वाटर गार्ड (१ हप्ता पछि) ■ सम्भव भए सम्मको लागि केही समयको लागि 	WASH Cluster	१ हप्ता भित्र

कं.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
	मिनरल वाटर		
७	पानी शुद्धिकरण गर्ने तरिका सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने	WASH Cluster	१ हप्ता भित्र
८	विस्थापितहरूलाई प्रति परिवार एक सेट हाईजिन किट (हर्पिक, ब्रस, फिनेल, बाल्टिन, मग) उपलब्ध गराउने र अभिमुखीकरण गर्ने ।	WASH Cluster	१० दिन भित्र
९	विस्थापितहरूको लागि WASH का सुविधाको निर्माण तथा मर्मत कार्य <ul style="list-style-type: none"> ▪ २० महिलाको लागि १ नयाँ शौचालय निर्माण ▪ ५० पुरुषको लागि १ नयाँ शौचालय निर्माण ▪ महिला, बालबालिका विस्थापितलाई स्नान गृह निर्माण ▪ पहाडको लागि पोलिथिन पाइप फिटिङ गर्ने ▪ तराई र भित्री मधेशको लागि आवश्यकता अनुसार हेण्ड पाइप जडान गर्ने ▪ पुराना चर्पि तथा हाते कलको मर्मत गर्ने (पूर्वाधार स्थापना गर्दा बालबालिका, अपाङ्गता भएका , जेष्ठ नागरिक ,महिला तथा पुरुष सबैलाई पायक र सहज हुने गरी प्रतिकार्य व्यवस्था मिलाउने)	WASH Cluster	१ हप्ता भित्र दोस्रो हप्ता भित्र
१०	सरसफाई प्रवर्द्धन कार्यक्रम सन्चालन <ul style="list-style-type: none"> ▪ विस्थापित शिविर क्षेत्रको निर्मलिकरण ▪ फोहरमैला व्यवस्थापन ▪ सरसफाई समिति गठन ▪ सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बद्ध सामाग्री वितरण ▪ स्वयमसेवक परिचालन ▪ सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना (माईकिङ्ग, सडक नाटक) 	WASH Cluster	१ हप्ता देखि नियमित
११	व्यक्तिगत तथा सामुहिक सरसफाई र सरुवा रोगको महामारी (जस्तै: भाडापखाला) सम्बन्धी स्वास्थ्य क्षेत्रसँग समन्वय गरि स्वास्थ्य र सरसफाई सचेतना कार्यक्रम सन्चालन गर्ने	WASH Cluster	दोस्रो हप्ता देखि
१२	प्रभावित विद्यालय, मदरसा, स्वास्थ्य केन्द्रमा चर्पि र पानीका कलहरूको मर्मत गरि सञ्चालनमा ल्याउने	WASH Cluster	तेस्रो हप्ताबाट
१३	अन्य क्षेत्र र समुदायसँग छलफल र समन्वय गरी पृष्ठपोषण लिई सुधार गर्ने	WASH Cluster	दोस्रो हप्ताबाट नियमित
१४	वास क्षेत्रको नियमित बैठकको प्रतिवेदन तयार गरी वितरण गर्ने	WASH Cluster	प्रत्येक हप्ता
१५	अनुगमन मुल्याकन गर्ने	WASH Cluster	नियमित

४.५.२. आपतकालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि (संकटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

कं.सं	पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय अवधि
-------	----------------------------	-----------------	----------

१	WASH क्लस्टरको नियमित बैठक : <ul style="list-style-type: none"> ■ बैठकको निरन्तरताको लागि निर्णय ■ वास क्लस्टरको संस्था र सदस्य पहिचान ■ हरेक संस्थाको सम्पर्क व्यक्ति पहिचान गर्ने ■ हरेक संस्थाको स्रोत साधनको नक्सांकन गर्ने 	WSSDO/सिडियम	वैशाख देखि आश्विन सम्म र आवश्यकता अनुसार
२	खानेपानी तथा सरसफाइका पूर्वाधारसम्बन्धी उच्च जोखिममा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा रहेका समुदाय, विद्यालय, स्वास्थ्य चौकी र संभावित स्थानान्तरण गर्ने क्षेत्रको अवस्था अध्ययन गरी कार्ययोजना तयार गर्ने ।	WSSDO/ DTO/CDM	मंसिर देखि फाल्गुन सम्म
३	विभिन्न संस्थासँग भएको खानेपानी तथा सरसफाइ सामाग्रीको मौज्जात विवरण सडकलन गर्ने	WSSDO/ WASH Cluster	असार
४	WASH सम्बन्धी विभिन्न तहमा दक्षता भएका व्यक्ति र संस्थाहरूको रोस्टर तयार गर्ने	Wash Cluster / CDM	फाल्गुन / चैत्र
५	MIRA सम्बन्धी तालिम र कार्य सञ्चालन: <ul style="list-style-type: none"> ■ MIRA को फाराम नेपालीमा तयार गर्ने ■ WASH क्लस्टरका सबैलाई र ,विपदबाट उच्च प्रभावित क्षेत्रका स्वयमसेवक कर्मचारीलाई MIRA सम्बन्धी तालिम दिने 	WASH Cluster	वैशाख
६	खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माणका लागि लागत अनुमान गर्ने	WASH Cluster/Unicef	माघ फाल्गुन
७	खानेपानी तथा सरसफाइसम्बन्धी स्थानीय स्रोत साधन तथा सीप परिचालन गर्न महिला, बालबालिका तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति सबैको लागि योजना बनाउने ।	WASH Cluster/Unicef	माघ फाल्गुन
८	वाढी प्रभावित क्षेत्रमा भएका हाते कलहरूलाई अग्लो बनाउने	WASH Cluster, CDM, SAHAMATI	फाल्गुन
९	वाढी प्रभावित क्षेत्रमा सुरक्षित विऊ भण्डारण स्थलको निर्माण गर्ने	WASH Cluster, CDM, SAHAMATI	चैत्र
१०	वाढी प्रभावित क्षेत्रमा अग्लो पारिएका चर्पिहरू निर्माण गर्ने	WASH Cluster, CDM, SAHAMATI	चैत्र
११	वाढी प्रभावित क्षेत्रमा नालाहरूको निर्माण तथा मर्मत गर्ने	WASH Cluster, CDM, SAHAMATI	चैत्र
१२	अति आवश्यक खानेपानी तथा स्वास्थ्य सरसफाइ सम्बन्धी सामाग्रीहरूको जगेर्ना गरी भण्डारण गर्ने	WASH Cluster/Unicef	जेष्ठ असार
१३	WASH Cluster का सदस्य तथा ग्रामीण महिला स्वास्थ्य कार्यकर्तालाई खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी तालिम दिने	WSSDO, CDM, Unicef	जेष्ठ
१४	व्यक्तिगत तथा सामुदायिक सरसफाई र पानी शुद्धिकरण, हाईजिन किट सम्बन्धी समुदायलाई अभिमुखीकरण गर्न ग्रामिण महिला स्वास्थ्य कार्यकर्तालाई परिचालन गर्ने	WSSDO, CDM, Unicef	जेष्ठ देखि आश्विन
१५	स्थानीय भाषामा खानेपानी तथा सरसफाईसम्बन्धी प्रचार प्रसार सामाग्री तयार गरि प्रचार प्रसार गर्ने	WASH Cluster/Unicef	जेठ देखि भाद्रसम्म
१६	केन्द्रिय स्तरमा WASH Cluster ले तयार पारेको अनुगमन सूचक तथा फारमहरू स्थानीय स्तरमा उपयोगी बनाई WASH Cluster का सदस्यहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने	Unicef	चैत्र
१७	जिल्ला तथा गाउँ स्तरका बाल समूह र नाट्य समूहलाई WASH सम्बन्धी तालिम सन्चालन गर्ने	WSSDO, CDM, Unicef	चैत्र/वैशाख

४.५.३. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	गतिविधि	इकाई	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	WASHक्षेत्रको समन्वय बैठक	पटक	१५	२५०	३७५०
२	खानेपानी शुद्धिकरणका सामान खरिद, ढुवानी र वितरण				
२.१	१० र २० लिटरका बाल्टीन १/ १ वटा र १ लि.को जग १ वटा	परिवार	२०४२	५००	१०२१०००
२.२	पिउस (पहिलो १ हप्ताको लागि ५ वटा प्रति परिवार)	वटा	१०२१०	१७	१७३५३
२.३	वाटर गार्ड (१ हप्ता पछिको लागि १ वटा प्रति परिवार)	सङ्ख्या	२०४२	४५	९८८९०
३	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको परिचालन	जना	१०	४५००	४५०००
४	विस्थापितहरूलाई प्रति परिवार एक सेट हाईजिन किट (हर्पिक, ब्रस, फिनेल, बाल्टिन, मग)	परिवार	२०४२	२५०	५१०५००
५	विस्थापितहरूको लागि WASH का सुविधाको निर्माण तथा मर्मत कार्य				
५.१	शिविरमा विस्थापितहरूको लागि खानेपानीको धारा तथा हाते कल निर्माण	वटा	२००	१५०००	३००००००
५.२	२० महिलाको लागि १ नयाँ शौचालय निर्माण	वटा	३०७	३०००	९२१०००
५.३	५० पुरुषको लागि १ नयाँ शौचालय निर्माण	वटा	१२२	३०००	३६६०००
५.४	स्नान गृह निर्माण	वटा	१००	२०००	२०००००
५.५	पूरा चर्पि तथा हातेकलको मर्मत	वटा	४००	२५००	१००००००
६	सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना (माईकिङ्ग, सडक नाटक)	पटक	२६	४०००	१०४०००
७	प्रभावित विद्यालय, मदरसा, स्वास्थ्य केन्द्रमा चर्पि र पानीका कलहरूको मर्मत		१	१४५०००	१४५०००
८	सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी सामग्रीको तयारी		१	६००००	६००००
९	WASH Cluster का सदस्य तथा ग्रामिण महिला स्वास्थ्य कार्यकर्तालाई खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी १ दिने तालिम	जना	२५०	२००	५००००
१०	अनुगमन मुल्याकन			१५०००	१५०००
	जम्मा				४८४८४९३

४.६. प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण व्यवस्थापन क्षेत्र

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- महामारी जन्य रोगहरू (खाद्यपदार्थ तथा पानीजन्य रोगहरू) : भ्रूणमृत, आउँ/रगतमासी, हैजा, टाईफाइड, ज्वरो, खाद्यजन्य विषाक्तता (संक्रमित खाद्यपदार्थ मासु, च्याउ) हेपटाइटिस “ए”, “ई” आदि,
- हावाको माध्यमबाट : दादुरा, इन्फ्लुएन्जा, आपतकालीन तल्लो श्वास प्रश्वास प्रणाली, कोरोना आदि संक्रमण, निमोनिया, ठेउला, आदि ।
- कीटजन्य रोग : औलो, डेंगु, स्क्रब टाईफस आदि,
- प्रत्यक्ष सम्पर्कबाट : हेपटाइटिस “बी”, ATI, आखाँको संक्रमण, छालाको संक्रमण, HIV/AIDS, आदि,
- चोटपटक, घाइते आदि,
- सेवा अवरुद्ध : मातृसेवा, खोप, पोषण, क्षयरोग, कुष्ठरोग, परिवार नियोजन सेवा,
- भौतिक अवस्था : कर्मचारीको अभाव, औषधि उपकरण नष्ट हुने, उपचार केन्द्र क्षतिग्रस्त हुने, आदि ।

समष्टिगत उद्देश्य :

जस्तोसुकै आपतकालीन अवस्था परेता पनि मानव जीवन सुरक्षित, स्वस्थ र भरपर्दो (Human survival, healthy and well-being), खासगरी एकदमै जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य एवं पोषणसम्बन्धी आवश्यकताहरू पूरा भएका छन् भनी सुनिश्चित गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य (स्वास्थ्य) :

- भाडापखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानीजन्य एवं कीटजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्नका निमित्त जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय मार्फत सबैले सहयोग गर्ने,
- अरू द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सँग एकीकृत गरी स्वास्थ्य तथा पोषण (अवस्था तथा सेवाहरू) को द्रुत सर्वेक्षण क्षमतालाई सुदृढ पार्ने,
- रोग फैलन गएका खण्डमा प्रभावकारी प्रतिकार्य तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न र अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral Mechanism) को विकास गर्न जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग पुर्याउने,
- पर्याप्त आपतकालीन आपूर्ति र मानव स्रोत लगायतका विषयमा शीघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य (पोषण) :

- विस्थापित मानिसहरूका लागि पूरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Programme - SFP) मा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती तथा दूध खुवाउने महिला एवं पाँच वर्षमुनिका बालबालिकाहरूमा गम्भीर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने,
- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition - SAM) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय/जिल्ला जन स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने,
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित स्तनपानका विकल्पहरूको वितरणमा रोक लगाउन जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई मद्दत गर्ने,
- भिटामिन ए को वितरण, जुकाको औषधि तथा प्रभावित नवजात शिशु तथा बालबालिकाहरूका लागि खोपसम्बन्धी गतिविधिहरू सुनिश्चित गर्नका निमित्त जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने,

४.६.१. आपतकालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, विपद (आपतकालीन परिस्थिति) को अवधिमा

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	Health/Nutrition (H/N) क्षेत्रको समन्वय बैठक: <ul style="list-style-type: none"> ■ परिस्थितिको विश्लेषण ■ जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिलाई प्रतिकार्य योजनाको जानकारी ■ प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनका लागि उपसमूह गठन ■ उपसमूहको भूमिका र जिम्मेवारी तोक्ने ■ उप समूहको कार्य क्षेत्र निर्धारण गर्ने ■ प्रतिकार्य योजनाको समीक्षा गरी सुधार गर्ने र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई अवगत गराउने 	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	विपद शुरु भएको २४ घण्टा भित्र, पहिलो सात दिनसम्म १ दिन विराएर, दोस्रो हप्ता पछि, हप्तामा १ पटक
२	द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) <ul style="list-style-type: none"> ■ द्रुत लेखाजोखा सञ्चालन गर्ने ■ द्रुत लेखाजोखाको सूचनालाई वर्ष र लिङ्गको आधारमा विश्लेषण गर्ने ■ सूचनालाई रुजु गर्ने ■ प्रतिकार्य गर्नु पर्ने जनसङ्ख्याको अनुमान गर्ने 	स्वा.का. , क्षेत्रका सदस्यहरू	३ दिन भित्र

क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
	<ul style="list-style-type: none"> आपतकालीन प्रतिकार्यको लागि आवश्यक पर्ने सामाग्री, औषधि, मानव श्रोतको अनुमान गर्ने जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति र उप समुहलाई सो को जानकारी गराउने 		
३	तत्कालिन मानवीय सहयोग (Response)		
३.१	जिल्लाको द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) लाई परिचालन गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.२	खोप (Immunization) सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.३	पखाला, ARI जस्ता रोगहरूको नियन्त्रणका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.४	स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरी चेतना अभिवृद्धि गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.५	कृपोषित बालबालिका, गर्भवति तथा सुत्केरी महिलाको पहिचान गरी Supplementary Feedingको व्यवस्था गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.६	मलेरिया नियन्त्रणका लागि पहल गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.७	Long Lasting Insecticide Treated Net वितरण गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.८	स्वास्थ्य शिविर केन्द्रहरू स्थापना गरी सञ्चालन गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
३.९	स्ट्रेचर, एम्बुलेन्सको व्यवस्था गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा, रेडक्रस	आवश्यकता अनुसार
३.१०	पोषण क्लिनिक सञ्चालन गर्ने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा। गैरसरकारी संस्थाहरु	आवश्यकता अनुसार
३.११	संरक्षण क्षेत्रसँग समन्वय गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	स्वा.का. स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
४	अनुगमन (Monitoring)		
४.१	अनुगमन चेकलिष्ट तयार गरि जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति र उप समितिलाई जानकारी गराउने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३ देखि १५ दिनभित्र
४.२	अनुगमन टोली गठन गरि अनुगमन गर्ने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३ देखि १५ दिनभित्र
४.३	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति र अन्य क्षेत्रका सदस्यहरु द्वारा संयुक्त अनुगमन (Joint Monitoring) गर्ने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३ देखि १५ दिनभित्र
४.४	अनुगमनबाट प्राप्त नतिजालाई जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति र अन्य क्षेत्रका सदस्यलाई जानकारी गराउने र आवश्यक परेमा तत्काल कार्य योजना बनाउने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३ देखि १५ दिनभित्र
५	प्रतिवेदन (Reporting)		
५.१	राहत तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी सूचनाहरू सङ्कलन गर्ने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३० दिन पछि
५.२	प्रतिवेदन तयार गर्ने र सबै क्षेत्रसँग छलफल गरी जानकारी गराउने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३० दिन पछि
५.३	अनुगमनबाट प्राप्त नतिजालाई जिल्ला विपद	स्वा.का., क्षेत्रका	३० दिन पछि

कं.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
	व्यवस्थापन समितिको बैठक समक्ष छलफल गर्ने र वितरण गर्ने	सदस्यहरू	
५.४	अन्तिम प्रतिवेदन तयार गर्ने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	३० दिन पछि
६	अन्य क्षेत्रसँग (WASH, Food, Protection) समन्वय बैठकको आयोजना गर्ने	स्वा.का.	प्रत्येक हप्तामा १ पटक

४.६.२. आपतकालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (विपद/सङ्कटकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

कं.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	समय अवधि
१	क्लस्टरको नियमित बैठक : ■ बैठकलाई नियमित गर्न मिति तोक्ने ■ जिम्मेवारी बाँडफाँड	स्वा.का.	प्रत्येक चौमासिक
२	जिल्ला स्थित Rapid Response Team का १५ जनालाई द्रुत लेखाजोखा सम्बन्धी एक दिने अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वा.का.	वैशाख
३	Cluster सँग सम्बन्धित संस्थाहरूमा रहेको गाडी, एम्बुलेन्स, स्ट्रेचर, जनशक्तिको नक्सांकन गर्ने	स्वा.का., क्षेत्रका सदस्यहरू	वैशाख
४	मानवीय सहयोगको लागि अत्यावश्यक औषधिको व्यवस्थापन गरी भण्डारण गर्ने (१५ प्रतिशत प्रभावितलाई पुग्ने गरी)	स्वा.का.	अषाढ अन्तसम्म
५	ढुवानीको व्यवस्था गर्न गाडी तयारी अवस्थामा राख्ने	स्वा.का. स्थानिग तह स्वास्थ्य शाखा	आवश्यकता अनुसार
६	एम्बुलेन्स, स्ट्रेचर अवस्थामा राख्ने	स्वा.का.,स्थानिग तह स्वास्थ्य शाखा Redcross	आवश्यकता अनुसार
७	प्रति गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा ६ सेटका दरले ४८ सेट प्रथमिक उपचार किट (First Aid Kits) को व्यवस्था गरी राख्ने	स्वा.का., नेरेसो, स्थानीय तह	अषाढ अन्तसम्म
८	पोषण (Infant Feeding in Emergency and Supplementary Feeding) सम्बन्धमा प्रत्येक स्थानीय तहमा स्वास्थ्य कार्यकर्ता (प्यारामेडिक्स) लाई २ दिने तालिम सञ्चालन गर्ने	स्वा.का.	जेठ मसान्तसम्म
९	बच्चा, गर्भवति तथा सुत्केरी महिला गरि जम्मा १५३९० जनाको लागि प्रति दिन १०० ग्रामका दरले १ महिनाका लागि अतिरिक्त खाद्यान्न (Supplementary Food) को भण्डारण गरी सञ्चय गर्ने	स्वा.का., WFP/UNICEF	अषाढ अन्तसम्म
१०	२००० थान Long Lasting Insecticide Treated Net (झुल) को भण्डारण गरी सञ्चय गर्ने	स्वा.का. , प्रदेश सरकार	पौष देखी चैत्र सम्म
११	स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनका लागि थप स्वास्थ्य कार्यकर्ताको पहिचान गर्ने	स्वा.का.	जेठ अन्तसम्म
१२	सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी सामाग्रीको छपाई गर्ने र प्रति गाउँपालिकामा १००० प्रतिका दरले उपलब्ध गराउने, सूचनालाई स्थानीय वा राष्ट्रिय एफएम बाट प्रशारण गरी	स्वा.का.	जेठको अन्तसम्म र नियमित

	जनचेतना फैलाउने ।		
१३	स्वास्थ्यसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न माइक द्वारा सन्देश प्रसारण गर्ने, सडक नाटकको आयोजना गर्ने	स्वा.का., UNICEF, गै स स	फाल्गुन देखि अषाढसम्म
१४	स्वास्थ्य कार्यकर्ता र सामुदायिक संस्थाका स्वयं सेवक लाई सूचना, शिक्षा तथा संचार सम्बन्धी सामग्रीको प्रयोग र अन्तर व्यक्ति संवाद सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने	स्वा.का.	जेठको अन्तसम्म
१५	अनुगमन तथा प्रतिवेदन तयारीका लागि सम्पर्क व्यक्ति (Focal Person) तोक्ने	स्वा.का.	अषाढ मसान्तसम्म

४.६.३. स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	क्रियाकलापहरू	इकाइ	परिमाण	दर	जम्मा रकम (रु)
१	समन्वय बैठक	पटक	४५	५००	२२५००
२	प्रारम्भिक मानवीय सहयोग सम्बन्धि अभिमुखीकरण (१ दिने)	जना	३०	६००	१८०००
३	अत्यावश्यक औषधीहरूको भण्डारण	जना	१२२४९	१५०	१८३७३५०
४	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि हातेमाइक	वटा	१०	४०००	४००००
५	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि सडक नाटक	पटक	२६	४०००	१०४०००
६	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि पोस्टर निर्माण तथा छपाई	थान	१००००	२०	२०००००
७	जनचेतना अभिवृद्धिका लागि लिफलेट छपाई	थान	५०००	६	३००००
८	First Aid Kits को व्यवस्थापन	थान	६०	३०००	१८००००
९	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवकहरूलाई अभिमुखीकरण	जना	७१३	४५०	३२०८५०
१०	पोषण सम्बन्धमा सबै गाउँपालिका तथा नगरपालिकाका स्वास्थ्य कार्यकर्तालाई २ दिने अभिमुखीकरण	जना	१०४	१२००	१२४८००
११	इन्फेन्ट फिडिंग इन इमर्जेन्सी र सम्प्लीमेन्ट्री फिडिंग सम्बन्धी २ दिने तालिम	जना	५२	१२००	६२४००
१२	सप्लीमेन्ट्री फूडको व्यवस्थापन (१०० ग्राम प्रति दिनका दरले १ महिनाका लागि)	जना	२८३२	१२००	३३९८४००
१३	अति कुपोषित बच्चाहरूलाई पुनर्स्थापना	१ पटक	५	३५००	१७५००
१४	पुनर्स्थापित बच्चाहरू हेरचाहको लागि पारिश्रमिक	१ महिना	५	६०००	३००००
१५	एम्बुलेन्स सेवाका लागि ड्राइभर भत्ता	१ महिना	१	६०००	६०००
१६	एम्बुलेन्स सेवाका लागि इन्धन	१ महिना	१	६००००	६००००
१७	स्वास्थ्य शिविरमा जनशक्तिको परिचालन (८ शिविरमा ३ जनाको दरले) १ महिनाका लागि	जना	२४	१५०००	३६००००
१८	स्वास्थ्य शिविरमा औजारको व्यवस्था	१ पटक	८	१५००	१५००
१९	स्वास्थ्य शिविरमा स्टोभ (प्रति शिविर १ वटाका दरले ८ वटा)	१ पटक	८	६००	४८००
२०	मट्टितेल प्रति दिन प्रति शिविर १ लिटरका दरले	लिटर	२४०	१००	२४०००
२१	सुत्केरी स्याहार केन्द्रको व्यवस्थापन (एक महिनासम्म)	वटा	८	१५०००	१२००००
२२	भूलको मौज्जात राख्ने	वटा	२०४२	२५००	५१०५०००
२३	अनुगमन, मूल्यांकन तथा सुपरिवेक्षण		१	१५००००	१५००००
	आर.आर.पी., सी.आर.आर.पी. परिचालन		१	२५००००	२५००००
	जम्मा				१,२४,६७,१००

४.७ आपतकालिन शिक्षा क्षेत्र

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानविय असर

- विद्यालयहरू विपद्बाट बढि प्रभावित भई करिब २ हप्तासम्म विद्यालय बन्द हुने गरेको कारण विद्यार्थीहरू शिक्षाका अवसरबाट वञ्चित हुने,
- विद्यालयका कक्षा कोठा, दराज, बेन्च, टेबल र पाठ्य पुस्तक जस्ता भौतिक सामग्री आंशिक रूपमा क्षति भई पठन पाठनलाई असर पुग्ने,
- विद्यार्थीका शैक्षिक सामग्रीहरू नष्ट हुने,
- शिक्षकहरू स्वयं, विपद्बाट प्रभावित भै विद्यालय आउन नसक्ने ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- प्रभावितहरूको जीवनयापनलाई सुचारु गरी शैक्षिक अधिकारको संरक्षण गर्न र सामान्य अवस्था एवं स्थायित्वमा फर्काउने कार्यको सहजीकरण गर्नका निमित्त विद्यालय जाने उमेरका तथा प्रभावित सम्पूर्ण केटाकेटीहरूको गुणस्तरीय शिक्षामा निरन्तर तथा तत्काल पहुँच सुनिश्चित गर्ने,
- सुरक्षित सिकाईको वातावरण उपलब्ध गराई विपद्बाट परेको मनोवैज्ञानिक असरको सामना गर्ने कार्यमा बालबालिकाहरू र शिक्षकहरूलाई मद्दत गर्न योगदान पुऱ्याउने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- प्राकृतिक विपद्बाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका केटाकेटी तथा शिक्षकहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको निरन्तरता सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सुरक्षित रूपमा सिकाउने एवं सिकने वातावरण तयार पार्ने,
- प्रभावकारी आपतकालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत कार्यसमूहका सदस्यहरू (Cluster members) का बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदान प्रदान सुनिश्चित गर्ने,
- आपतकालीन परिस्थितिमा पहिलो प्रतिकार्य उपलब्ध गराउने व्यक्तिका रूपमा सरोकारवालाहरूको क्षमता बढाउने,
- द्रुत तथा चालू (Rapid and On-going) शिक्षाका लागि लेखाजोखा सञ्चालन गरिन्छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने र आपतकालीन परिस्थितिमा रहेका बालबालिकाहरूको शिक्षाका निमित्त राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय प्रमुख प्रतिवद्धताहरू र न्यूनतम मापदण्डबाट निर्देशित भएर उपयुक्त सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- आपतकालीन परिस्थितिमा प्रतिकार्य उपलब्ध गराउनका लागि रणनीतिक साभेदारी तथा अन्य साभेदार/क्षेत्रहरू (Clusters) सँग सम्बन्ध स्थापना तथा सुदृढीकरण गर्ने,
- विपद् व्यवस्थापन मा विद्यार्थी एवं शिक्षकको क्षमता विकास गराउने ।

४.७.१ आपतकालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, आपतकालीन परिस्थितिको अवधिमा

कं.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
१	विपद् एवं महामारी पछि जानकारी सङ्कलन र जिम्मेवारी बाँडफाडका लागि शिक्षा क्षेत्रका सबै सदस्यसँग समन्वय बैठक गर्ने	शि.वि.स.ई, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, गाउँपालिका, नगरपालिका, वि.व्य.स.	१) पहिलो बैठक, विपद् शुरु भएको २४ घण्टा भित्र २) पहिलो हप्तामा २ दिनको फरकमा ३) दोस्रो हप्तामा २ पटक ४) त्यसपछि, हप्तामा १-१ पटक
२	शिक्षासम्बन्धी द्रुत लेखाजोखा सञ्चालन गर्ने	शि.वि.स.ई, पालिका NGO/CBOs, युनिसेफ, Education Cluster Member	प्रकोप भएको ३ देखि ५ दिन भित्र
३	द्रुत लेखाजोखाको तथ्यांक विश्लेषण र प्रतिवेदन तयारी गर्ने	शि.वि.स.ई, पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member	२ दिन भित्रमा

४	शिक्षा क्षेत्रको बैठक आयोजना गरी माथिको प्रतिवेदनमा छलफल गर्ने र निष्कर्ष निकाल्ने	शि.वि.स.ई. पालिका	२ दिन भित्रमा
५	विस्थापित वा प्रभावित विद्यार्थीका लागि शैक्षिक सहयोग		
५.१	विस्थापित वा प्रभावित विद्यार्थीलाई कक्षा सञ्चालनका लागि सुरक्षित स्थानको छनौट गर्ने र प्रभावित विद्यार्थीको लागि वैकल्पिक सिकाइ प्रणाली छनौट गर्ने	शि.वि.स.ई,पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member	पहिलो ५ दिन भित्र
५.२	विस्थापित विद्यार्थी एवं विषम परिस्थिततीबाट प्रभावित विद्यार्थीहरूलाई अस्थायी विद्यालय (Temporary Learning Center) वा वैकल्पिक सिकाइ प्रणाली निर्माण गरी कक्षा सञ्चालन गर्ने वा सिकाइलाई निरन्तरता दिने	शि.वि.स.ई,पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, Schools	विस्थापित स्थापित नभएसम्म र परिस्थिती सहज नभएसम्म
५.३	विद्यालयमा आवश्यक भौतिक र शैक्षिक सामग्री उपलब्ध गराउने एवं वैकल्पिक सिकाइको लागि आवश्यक उपकरणको व्यवस्था गर्ने	शि.वि.स.ई, पालिका NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	७ दिन भित्रमा
५.४	विद्यार्थीलाई शैक्षिक सामग्रीका पाठ्यपुस्तक, पोशाक, सिकाई उपकरण सहयोग गर्ने साथै शिक्षकलाई वैकल्पिक सिकाई प्रणाली अवलम्बन गर्न आवश्यक उपकरण व्यवस्था गर्ने	शि.वि.स.ई, पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	७ दिन भित्रमा
५.५	खेलकुद लगायत अतिरिक्त सिकाईका सामग्री, वैकल्पिक सिकाईको लागि चाहिने सामग्री, खाजाको व्यवस्थापन गर्ने	शि.वि.स.ई, पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	निरन्तर
५.५	शिक्षक, स्थानीय स्वयम् सेवक, सहयोगी कार्यकर्ताको कार्य दल गठन गरी परिचालन गर्ने	शि.वि.स.ई, पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	७ दिन भित्रमा
५.६	५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको लागि बाल विकास केन्द्र ECD को स्थापना गरी सिकाइलाई निरन्तरता दिने	शि.वि.स.ई, पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	आवश्यकता अनुसार
५.७	ECD मा शैक्षिक सामग्री खेलकुदका सामग्री, खेलौना, खाजा तथा अन्य सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने	शि.वि.स.ई, पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	आवश्यकता अनुसार
६	वस कलस्टर सँग समन्वय बैठकको आयोजना गरी अस्थायी विद्यालय वा वैकल्पिक सिकाई प्रणाली सञ्चालन भएका स्थानमा खानेपानी, सुरक्षा साधनहरू (जस्तै मास्क, सावुन, स्यानिटाइजर, ग्लोव आदी) र लैङ्गिक मैत्री शौचालयको व्यावस्था गर्ने	शि.वि.स.ई, पालिका, NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	७ देखि १० दिन भित्र
७	समन्वय बैठक गरी मनोसामाजिक परामर्शका लागि संरक्षण क्षेत्रमा सिफारिस गर्ने	शि.वि.स.ई	निरन्तर
८	अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण	शि.वि.स.ई, पालिका,	निरन्तर

		NGO/CBOs युनिसेफ, Education Cluster Member, School	
९	बिस्थापित एवं विषम परिस्थितीबाट प्रभावित हरूलाई विद्यालयमा नभई अन्य सुरक्षित स्थानमा व्यवस्थापन गर्न Shelter Cluster सँग समन्वय गर्ने	शि.बि.स.ई र पालिका	निरन्तर
१०	समीक्षा बैठक	Education Cluster Member	कार्यक्रमको विचमा र अन्तममा

४.७.२ आपतकालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (विपद परिस्थिति भन्दा पहिले)

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
१	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी		
१.१	शिक्षा क्षेत्रको समन्वय बैठक आयोजना: <ul style="list-style-type: none"> सदस्यहरूको पहिचान तथा खोजी स्रोत तथा क्षमताको पहिचान र सङ्कलन जिम्मेवारी बाँडफाँड सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने 	शि.बि.स.ई.र पालिका, को अगुवाईमा NGO/CBOs, युनिसेफ, Education Cluster Member NRCS, SMC, PTA, & Political party	बैशाख १५ सम्म
१.२	व्यवस्थापन सम्बन्धी: <ul style="list-style-type: none"> सुरक्षित स्थान वा वैकल्पिक सिकाइ विधिको पहिचान गर्ने अस्थायी विद्यालय स्थापना वा वैकल्पिक सिकाइ विधीको लागि चाहिने सामग्रीको पहिचान र व्यवस्थापन गर्ने आवश्यक शैक्षिक सामग्रीको व्यवस्था तथा पाठ्यक्रम वा पाठ्यपुस्तक वा पाठ्यसामग्रीको निर्माण गर्ने 	शि.बि.स.ई र पालिका, को अगुवाईमा NGO/ CBOs,Unicef, Education Cluster Member, NRCS, SMC, PTA, & Political party	जेठ मसान्त सम्म
२	विगतका वर्षमा सिकिएको पाठको पहिचान: क) विद्यालयमा पर्खाल वा घेरावेराको व्यवस्था ख) बिस्थापित एवं प्रभावित बालबालिकालाई विद्यालयमा भन्दा अन्यत्र उपयुक्त व्यवस्थापन गर्ने । ग) विपद एवं प्रकोप सम्बन्धमा शिक्षक, विद्यार्थी र समुदायलाई चेतनामूलक कार्यक्रम सन्चालन गर्ने	शि.बि.स.ई र पालिका.को अगुवाईमा NGO /CBO Unicef, Education Cluster Member NRCS, SMC, PTA, & Political party	असारको पहिलो हप्ता
३	बहु-क्षेत्रीय प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) <ul style="list-style-type: none"> MIRA को लागि टोली र 	शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ	बैशाखमसान्त सम्म

	<p>सदस्यहरूको पहिचान</p> <ul style="list-style-type: none"> ● तथ्यांक सङ्कलनकर्ताको कार्य क्षेत्र निर्धारण ● तथ्यांक सङ्कलन कर्ताको मुख्य सम्पर्क व्यक्ति पहिचान ● मिरा अभिमुखीकरण कार्यक्रम मा सहभागिता 		
४	<p>आधाररेखा (Baseline) सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● जोखिमपूर्ण क्षेत्रका विद्यालय, विद्यार्थी, शिक्षकको तथ्यांक सङ्कलन ● जिल्लाका विभिन्न निकाय/सरोकारवालाहरूसँग उपलब्ध स्रोतको आँकलन र नक्साङ्कन 	<p>१. शि.बि.स.ई र पालिका को नेतृत्वमा २. क्षेत्रगत सदस्यहरूको सहयोगमा</p>	वैशाख देखि जेठसम्म
५	विपद एवं प्रकोप प्रभावित क्षेत्रको शिक्षक, सामाजिक कार्यकर्ताको रोष्टर निर्माण गर्ने	शि.बि.स.ई र पालिका,	असारको १५ सम्म
६	विपद एवं प्रकोप प्रभावित क्षेत्रको शिक्षक, समुदाय र सामाजिक कार्यकर्तालाई पूर्व तयारी सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने	शि.बि.स.ई र NGOs	असारको १५ सम्म
७	रोष्टरमा रहेका सदस्यहरूलाई जनचेतनामुखी एवं क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम सञ्चालन गरी परिचालन गर्ने	NGOs	असारको १५ सम्म
८	Temporary Learning Center and alternative Learning Center का लागि आवश्यक पर्ने त्रिपाल, शिक्षक रोष्टर, विद्यालय किट, विद्यार्थी किट, पाठ्य पुस्तक, पोशाक, स्टेशनरी, प्रविधीयुक्त उपकरण आदिको अग्रिम व्यवस्थापन गरी संचय गर्ने	शि.बि.स.ई.र पालिका को अगुवाईमा NGO/CBOs, Unicef, Education Cluster Member NRCS, SMC, PTA, & शिक्षा तथा मानवस्रोत विकास केन्द्र	असार मसान्तसम्म
९	विपद एवं प्रकोप प्रभावित क्षेत्रका विद्यालयहरूलाई विद्यालय किटको व्यवस्था गर्ने	शि.बि.स.ई., UNICEF	असार मसान्तसम्म
१०	सूचना, शिक्षा तथा सूचनासम्बन्धी सामाग्रीको व्यवस्थापन गर्ने	शि.बि.स.ई, UNICEF	असारको पहिलो हप्ता
११	विपद एवं प्रकोप प्रभावित क्षेत्रका विद्यालयहरूमा जोखिम न्यूनीकरण गर्न रोकथाममूलक (Preventive) कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	शि.बि.स.ई, पालिका, स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण कार्यालय	जेठ मसान्तसम्म
१२	अनुगमन चेक लिष्ट तयार गर्ने र अभिमुखीकरण गर्ने	शि.बि.स.ई., UNICEF	असारको पहिलो हप्ता

१३	पूर्वतयारी योजनाको समीक्षा गर्नका लागि समन्वय बैठक : <ul style="list-style-type: none"> ▪ पूर्वतयारी गतिविधिहरूको अनुगमन गर्नका लागि कार्य योजना तयार गर्ने ▪ अनुगमन 	शि.वि.स.ई. र क्षेत्रका सदस्यहरू	असारको पहिलो हप्ता निरन्तर
----	---	---------------------------------	-------------------------------

४.७.३ शिक्षा क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	गतिविधि	इकाई	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	समन्वय बैठक	पटक	१५	२५०	३७५०
२	आधाररेखा (Baseline) सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन	पटक	१	१५०००	१५०००
३	विस्थापित विद्यार्थीहरूलाई अस्थायी विद्यालय (Temporary Learning Center) को निर्माण	कोठा	७	१५००००	१०५००००
४	अस्थायी विद्यालयमा भौतिक सामग्री (डेस्क १७, बेन्च १७, कालोपाटी १, टेबुल २, कुर्ची ५)	सेट	९	४५०००	४०५०००
५	विस्थापित विद्यार्थीलाई शैक्षिक सामग्री (पाठ्यपुस्तक) सहयोग	सेट	१३४७	९००	१२१२३००
६	विस्थापित विद्यार्थीलाई पोशाक सहयोग	सेट	१३४७	६००	८०८२००
७	विस्थापित विद्यार्थीलाई खेलकुदका सामग्री व्यवस्थापन	सेट	७	२५००	१७५००
८	विस्थापित विद्यार्थीलाई खाजाको व्यवस्थापन (१ महिना)	जना	१३४७	९००	१२१२३००
९	३ देखि ५ वर्षका बालबालिको लागि बाल विकास केन्द्रको (ECD) को स्थापना	केन्द्र	७	१५००००	१०५००००
१०	ECD मा शैक्षिक सामग्री खेलकुदका सामग्री, खेलौना, खाजा तथा बस्नका लागि कार्पेटको व्यवस्थापन	केन्द्र	७	३५०००	२४५०००
११	विपद प्रभावित क्षेत्रको शिक्षक, समुदाय र सामाजिक कार्यकर्तालाई पूर्व तयारी सम्बन्धी १ दिने अभिमुखीकरण	पालिका	८	११०००	८८०००
१२	विपद प्रभावित क्षेत्रका विद्यालयहरूलाई विद्यालय किट र विद्यार्थी किटको व्यवस्थापन	सेट	१४	६०००	८४०००
१३	IEC सामग्रीको व्यवस्थापन			२००००	२००००
१४	विपद प्रभावित क्षेत्रका विद्यालयहरूमा जोखिम न्यूनीकरण गर्न Preventive भौतिक कार्यक्रमहरू सञ्चालन	पालिका	८	२२५०००	१८०००००
१५	अनुगमन, प्रतिवेदन तयारी			१५०००	१५०००
	जम्मा				८०२६०५०

४.८. संरक्षण समिति

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्बाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय असर

- जनको क्षति, घाइते बाल-बालिका, विछोडिएका तथा एकल बाल-बालिका वा वृद्धवृद्धा, अनाथ अपांगताभएको व्यक्तिहरूको सङ्ख्यामा वृद्धि
- मानिस तथा पाल्नु जनावरहरूको आन्तरिक विस्थापन
- विद्यालय बन्द, शैक्षिक अवसरहरूमा अवरोध
- बढ्दो दुर्व्यवहार र शोषण, भेदभाव, सम्भावित मानसिक आघात (Trauma) तथा मनोवैज्ञानिक असर

- लिङ्गमा आधारित हिंसा (Gender Based Violence) को बढ्दो जोखिमता
- सामना गर्ने संयन्त्र (Coping mechanism) मा अवरोध, शान्ति सुरक्षाको अभाव तथा लैंगिक हिंसा असुरक्षाको वातावरण
- केही समुदाय अथवा समूहहरूका लागि मानवीय प्रतिकार्यमा पहुँच नहुनु अथवा पहुँच अपर्याप्त हुनु

समष्टिगत उद्देश्य :

बालबालिका लगायत जोखिममा रहेका विभिन्न समूहहरूले आपतकालीन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाबाट संरक्षण प्राप्त गर्ने, खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीको निर्दिष्ट सेवा प्राप्त गरी न्यूनतम स्तरीय मानवीय जीवपनयापनको प्रत्याभूति दिने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- प्राकृतिक विपद् तथा अन्य आपतकालीन परिस्थितिहरूमा उपलब्ध गराइने प्रतिकार्य कार्यक्रमहरूमा जोखिममा रहेका समूहहरूका लागि मानव अधिकारसम्बन्धी कानून, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून तथा राष्ट्रिय कानूनले प्रत्याभूत गरेका (Guaranteed) मौलिक अधिकारहरूको संरक्षण गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
- जोखिममा रहेका समूहहरूको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपतकालीन प्रतिकार्यको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने
- आपतकालीन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाका जोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी विपद्बाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित भई जीवित व्यक्तिहरूका लागि सेवासम्बन्धी प्रावधानहरूमा सहयोग उपलब्ध गराउने
- बाल-मैत्री स्थान तथा मनो-सामाजिक परामर्शसम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी सुरक्षित वातावरणमा बाल-बालिका तथा महिला समाउँदछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
- विछोड भएका बाल-बालिका, खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनीका केटाकेटी तथा किशोरीहरूले पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्यसम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोग पछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधासहित परिवारको खोजी गर्ने कार्यमा सहयोग प्राप्त गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने
- यौन दुर्व्यवहार, हिंसाका विरुद्ध सुरक्षित बसाई व्यवस्थापन तिनको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी (advocacy) गर्ने प्रणालीको स्थापना गरी बाल-बालिका तथा महिला माथि हुने यौन दुर्व्यवहार र शोषणको रोकथाम गर्ने ।

४.८.१. आपतकालीन प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि, आपतकालीन परिस्थितिको अवधिमा

कं.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
१	सुरक्षा समिति समन्वय बैठक <ul style="list-style-type: none"> ■ परिस्थिति विश्लेषण ■ जिम्मेवारी बाँडफाँड 	जि.वि.व्य.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	पहिलो : विपद् आएको १२ घण्टा भित्र, दोस्रो : पहिलो साता १ दिन बिराएर तेस्रो : दोस्रो हप्तामा १ पटक
२	परिस्थिति विश्लेषण गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रतिकार्यका लागि जानकारी गराउने	जि.वि.व्य.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	२ देखि ७ दिनसम्म
३	अन्य क्षेत्रका टोलीहरूसँग मिली बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालन गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	३ दिन भित्र
४	परिस्थिति सम्बन्धी पहिलो प्रतिवेदन तयार गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	३ दिन भित्र
५	प्रारम्भिक लेखाजोखा प्रतिवेदन तयार गर्नको निम्ति आधाररेखाका तथ्यांकको समिक्षा गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	पहिलो दिन देखि

कं.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
६	प्रारम्भिक जानकारीका आधारमा प्रारम्भिक मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	३ दिन भित्र
७	MIRA बाट सूचनाको विश्लेषण तथा क्षेत्रगत समुहले अनुमोदन गर्ने गरी प्रारम्भिक प्रतिकार्यको योजना सहित प्रतिवेदन तयार पार्ने	न.पा./गा.पा रेडक्रस,विपदपीडित सरोकार मञ्च	१ हप्ता भित्र
८	श्रोत परिचालन गर्नका निम्ति क्षेत्रगत आकस्मिक योजनाको समिक्षा गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	३ दिन भित्र
९	मानवीय सहायताका लागि प्रयोगमा ल्याउन सकिने भनी तयारी अवस्थामा राखिएका सम्भौताहरूलाई क्रियाशील बनाउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	३ दिन भित्र
१०	मानवीय सहायताको अनुगमन गर्न र सुधारका लागि पृष्ठपोषणका लागि टोली खटाउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	१ हप्ता भित्र र निरन्तर
११	जोखिममा रहेका समुहहरूको पहिचान लगायत पहिलो ७ दिन भित्र मानवीय सहयोग र अन्य सेवा प्रदायकसँग सम्भौता	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	पहिलो दिन देखिनै
१२	हराएका, तनावग्रस्त, घाइते, अशक्त आदिको खोजी गर्ने र भेटिएकालाई पारिवारिक पुनर्मिलन गराउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१३	स्वयंसेवकहरू परिचालन गरी मनोसामाजिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१४	गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरूको लागि सुरक्षित स्थान, स्याहार संभार, सरसफाइ र पोषणको व्यवस्थापन गर्न अन्य क्षेत्र (स्वास्थ्य, आवाश, खाद्य तथा पोषण, WASH) सँग समन्वय गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१५	घाइते महिला तथा बालबालिकालाई उपचारको लागि शिविरमा सेवा प्रदान गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१६	भेदभाव, हिंसा,, दुर्व्यवहार, शोषणका घटनाको नियमित अनुगमन गरी आवश्यक प्रतिकार्य गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१७	निगरानी समुह गठन गरी परिचालन गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१८	कानूनी परामर्श तथा सहयोग गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
१९	सुरक्षित तथा सुविधायुक्त स्थान, शौचालय र स्नान स्थलको व्यवस्थापन गर्न अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
२०	संरक्षणका सवाल तथा कानूनी उपचारका लागि सचेतना कार्यक्रम सन्चालन गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	निरन्तर
२१	मानव अधिकार अवस्थाको अनुगमन	अनुगमन टोली	निरन्तर

४.८.२. आपतकालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि (विपद परिस्थिति भन्दा पहिले)

क्र.सं.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवारी	समयावधि
१	सुरक्षा समिति समन्वय बैठक <ul style="list-style-type: none"> बैठकलाई नियमित गराउने निर्णय गर्ने । कार्य जिम्मेवारीको बाँडफाँड गर्ने संरक्षण सरोकारवाला संस्थाहरूको सम्पर्क सूचि तयार गर्ने 	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	वैशाख भित्र
२	गत वर्षका विपद सम्बन्धी संरक्षण कार्यमा सिकेका प्रमुख पाठहरूको पहिचान गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	वैशाख भित्र
३	संरक्षणमा कार्य गर्ने सरोकारवाला संस्थाहरूको पहिचान गरी रोप्टर खडा गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	वैशाख भित्र
४	बहुक्षेत्रगत द्रुत लेखाजोखाको सरोकारवालाहरूलाई तालिम दिने (गृह मन्त्रालय, यु.एन., आदि संस्थाबाट प्रशिक्षकहरु आमन्त्रण गरी)	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	वैशाख
५	MIRA तथ्यांक सङ्कलन र विश्लेषण सहित प्रतिवेदन तयार पार्न सम्पर्क व्यक्ति (Focal Person) तोक्ने ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	वैशाख
६	आधाररेखा (Baseline) सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन : <ul style="list-style-type: none"> जोखिम क्षेत्रका महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, अनाथ, गर्भवति महिला, वृद्धहरू, अशक्त, एकल महिला, HIV/AIDs लागेकाहरूको तथ्यांक सङ्कलन गरी स्थिति विश्लेषण गर्ने मनोसामाजिक कार्यकर्ताहरूको रेकर्ड अद्यावधिक गर्ने 	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	वैशाख देखि जेठ
७	सङ्घाभिमुख गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूको सामाजिक नक्सा बनाउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	माघ, फागुन
८	सङ्घाभिमुख गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा प्रकोप व्यवस्थापन समितिसँग छलफल गरी पूर्व तयारी कार्ययोजना बनाउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	माघ, फागुन
९	मानवीय सहयोगमा महिलाहरूको लागि बस्ने, नुहाउने, चर्पी र लुगा धुने प्रयाप्त ठाँउ र छुट्टा छुट्टै राख्ने । आश्रय र WASH क्षेत्रसँग छलफल गरि व्यवस्था गर्न निर्णय गर्ने ।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	जेठ
१०	किशोरी तथा महिलाहरूको महिनावारीको समयमा सुरक्षित राख्न आवश्यक सामग्रीहरूको व्यवस्था मिलाउने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	जेठ
११	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लगत अनुसार आवश्यक सर सामग्रीहरूको व्यवस्थापन गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	जेठ
१२	आमा समुह, क्लब, गाँउ स्तरका समुहलाई घरेलु हिंसाबारे जानकारी तथा संगठित बनाई घरेलु हिंसा विरुद्ध आवाज उठाउने । घरेलु हिंसा विरुद्ध	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	जेठ

	सचेतनना जगाउने		
१३	बाल क्लबहरू स्थापना गरी उनीहरूको क्षमता विकास गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	जेठ
१४	बालअधिकार संरक्षण सम्बन्धमा सरोकारवालाहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	भाद्र आश्विन
१५	जेष्ठ नागरिक तथा जोखिममा पर्नसक्ने समूहलाई पूर्व जानकारी एवं अभिमुखीकरण गर्ने	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	भाद्र आश्विन
१६	वृद्ध/वृद्धा बालबालिका, अपाङ्ग, गर्भवती, सुत्केरी दलित जनजाति, पिछडा वर्गहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिई समावेश गर्ने र अनुगमन मुल्याङ्कन गर्ने।	जि.वि.व्य.स., जि.स.स., गाउँपालिका, नगरपालिका, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	नियमित

४.८.३. संरक्षण क्षेत्रको लागि अनुमानित बजेट

क्र.सं.	गतिविधि	इकाई	परिमाण	दर (रु)	जम्मा (रु)
१	समन्वय बैठक	पटक	१५	२५०	३७५०
२	स्वयमसेवकहरू परिचालन गरी विस्थापितहरूलाई मनोसामाजिक सहयोग (१ महिना)	जना	८	३५००	२८०००
३	संरक्षणका सुरक्षा सवाल तथा कानूनी उपचारका लागि सचेतना कार्यक्रम सन्चालन	गा.पा./ न.पा.	१५	११०००	१६५०००
४	आधाररेखा (Baseline) सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन	गा.पा./ न.पा.	१५	४०००	६००००
५	युवा किशोरी तथा महिलाहरूको महिनावारी सुरक्षित राख्न आवश्यक सामग्रीहरूको व्यवस्था	गा.पा./ न.पा.	१	३००००	३००००
६	फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरूलाई आवश्यक सर सामग्रीहरूको व्यवस्थापन	गा.पा./ न.पा.	१	१५००००	१५००००
७	आमासमुह, क्लब, गाँउ स्तरका समूहलाई घरेलु हिंसाबारे जानकारी गराउन अभिमुखीकरण	गा.पा./ न.पा.	१५	६०००	९००००
८	बाल क्लबहरू स्थापना र क्षमता विकास	गा.पा./ न.पा.	१५	६०००	९००००
९	जेठ नागरिक तथा जोखिममा पर्नसक्ने समूहलाई पूर्व जानकारी एवं अभिमुखीकरण	गा.पा./ न.पा.	१५	६०००	९००००
१०	प्रजनन स्वस्थ सम्बन्धी अभिमुखीकरण	जना	६००	२००	१२००००
११	स्वास्थ्य, सरसफाई, पोषण सम्बन्धी २ दिने तालिम	जना	२००	६००	१२००००
१२	अपाङ्गता भएकाहरूका लागी १ दिने पूर्व जानकारी तथा अभिमुखीकरण गोष्ठी	गा.पा./ न.पा.	१५	६०००	९००००
१३	गर्भवती, सुत्केरी, हिंसापीडितका लागी सामग्री (अवश्यकता अनुसार)		१	२५००००	२५००००
१४	बालअधिकार संरक्षण सम्बन्धी २ दिने तालिम	जना	१५०	१५००००	२२५०००००
१५	सरोकारवालाहरूसँगको १ दिने अन्तरक्रिया गोष्ठी	पटक	१	२००००	२००००
१६	अनुगमन, प्रतिवेदन तयारी		१	१५०००	१५०००
	जम्मा				२,३८,२१,७५०

खण्ड-५

मानवीय सहयोगका मापदण्डहरू

विपद्को अवस्थामा जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य अन्तर्गत गठित ८ वटा विषयगत क्षेत्रहरूले विपद्ग्रस्त स्थान, समुदायहरूको सूचना संकलन एवं विश्लेषण गरी पिडितहरूको उद्धार तथा राहत कार्यमा सहजिकरण गर्न निम्नानुसारका मापदण्डहरू तय गरिएको छ ।

५.१. समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- समन्वय बैठक, विपद् आएको पहिलो हप्तामा एक दिन बिराएर र दोस्रो हप्ताबाट हप्तामा एक पटक बस्ने,
- समन्वय बैठक र प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने,
- जोखिममा परेका समूह तथा जनसङ्ख्यालाई न्यायोचित रूपमा उद्धार सामग्रीको वितरण तथा सहयोग गर्ने,
- अवस्था तथा आवश्यकताको आधारमा रहेर बहुविषयगत प्रारम्भिकद्वार लेखाजोखा (Multi-Sectoral Initial Rapid Assessment-MIRA) समूह परिचालन गर्ने,
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा प्रत्येक दिन प्रतिवेदन तयार गर्ने र क्रमशः आवश्यकता अनुसार हरेक दुई दिन तथा साप्ताहिक रूपमा निरन्तरता दिने,
- २४ घण्टाभित्र सञ्चार माध्यमका लागि समाचार पठाउने र पहिलो हप्तामा हरेक दिन पठाउने,
- क्षेत्रीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई सक्रिय पार्न प्रयास गर्ने,
- समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनको अनुगमन गर्ने, प्रतिवेदन तयार गरी सबैलाई जानकारी गराउने ।
- केन्द्रमा प्रतिवेदन नियमित रूपमा पठाउने ।

५.२. खोज, उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन क्षेत्र सँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- प्रकोपको लगत्तै उपकरण सहित खोज तथा उद्धार (SAR) टोली खटाउने,
- जोखिममा परेका समूह तथा जनसङ्ख्यालाई न्यायोचित रूपमा यथासक्य चाँडो खोज तथा उद्धार गरी सहयोग गर्ने,
- धन तथा जनको सुरक्षा गरी सुरक्षित जीवनको प्रत्याभूत गराउने,
- अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी राहत सामग्री वितरणमा सहयोग गर्ने,
- घाईते, असक्त, असहाय, बालबालिका, महिला, बृद्धबृद्धालाई प्राथमिकताका साथ सुरक्षित स्थानान्तरण गर्ने,

५.३. खाद्य क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्नको अनुपात (Ratio),
- प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँचयोग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरक (Complementary) को रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरू पूरक राशनको रूपमा उपलब्ध गराउने,
- निश्चित समूहका व्यक्तिहरू (ससाना बालबच्चा, एचआईभी एडस भएका व्यक्ति, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) को आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक रासनको व्यवस्था ।

मापदण्डबमोजिमको खाद्य किट (kit)– सिफारिश

- ✓ चामल – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम,
- ✓ दाल – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम,
- ✓ वनस्पति तेल – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.लि.,
- ✓ नून – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम

- स्थानिय परिस्थिति बमोजिम खाद्यान्न वितरणको मात्रा निर्धारित गरिने छ । शुरुमा घरघरसम्म स्तरमा वितरण गरिने र अन्तिम लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा व्यक्ति र परिवार संख्याका आधारमा मापदण्ड बनाई वितरण गरिनेछ ।

५.४. आवास तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र सँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ वर्ग मिटरको छाना भएको क्षेत्र उपलब्ध छ, औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४.५ मिटरको डोरी सहितको प्लास्टिक सिट र सहायता सामग्री,
- कम्बलमा मानिसहरूको पर्याप्त पहुँच,
- दुई वर्षसम्मका बालबालिकाहरूका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा,
- महिला, पुरुष तथा बालबालिकाहरूको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ । यसका अतिरिक्त, महिला तथा युवतीहरूका लागि नियमित सरसफाई सम्बन्धी सामग्रीको आपूर्ति,
- मानिसहरूसँग उपयुक्त घरायसी सामग्री एक सेट भाँडा,
- शिविर बन्द गर्ने र बहिर्गमन रणनीति,
- शिविर स्थापना गर्नका लागि अग्रिम रूपमा जमिनको पहिचान गर्ने, जुन जमिन सुरक्षित तथा स्फेयरको मापदण्ड अनुसार हुनुपर्ने,
- विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूसँग अग्रिम रूपमा नै समझदारी पत्र (MoU) मा दस्तखत गर्ने,
- शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा नै सांस्कृतिक तथा सामाजिक मूल्यहरू एवं परिस्थितिलाई ध्यानमा राख्ने,
- शिविर स्थापना गर्नका लागि विगतमा प्रयोग गरिएका ठाउँहरूको अभिलेख हेर्ने वा अभ्यास बुझ्ने,
- सरकारी निकायहरू, नागरिक समाज, स्थानीय निकाय तथा सरोकारवाला समूहसँगको परामर्शमा शिविर स्थापना गर्ने ।

५.५. खानेपानी, सरसफाई व्यवस्थापन क्षेत्र सँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- पहाडी क्षेत्रहरूमा विपद्पछि पहिलो हप्तासम्म पाइपद्वारा अथवा जिल्ला सदरमुकामको खानेपानी योजनासँग सम्बन्ध कायम गरी खानेपानी भण्डारण गरिने ट्याङ्कीद्वारा र तराईका जिल्लाहरूमा प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति न्यूनतम ५ लिटर पानी उपलब्ध गराउने र पहिलो ४ हप्ताभित्र प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन उपलब्ध गराइने पानीको परिमाणलाई १५ लिटर पुर्याउने,
- शिविरमा बस्ने विस्थापित मानिसहरू तथा घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएका व्यक्तिहरूका लागि पानी सङ्कलन गर्नका लागि बाल्टीन र पानी शुद्ध गर्नका लागि ३० दिनसम्म खानेपानी शुद्ध गर्ने ट्याब्लेट (Tablets) अथवा वाटर गार्ड (Water Guard) उपलब्ध गराउने,
- शिविरमा बसोबास गर्ने विस्थापित मानिसहरूका लागि उपयुक्त सरसफाई एवं महिलाहरूका लागि नुहाउने सुविधाका निमित्त अस्थायी चर्पी (हरेक २० व्यक्तिका लागि एक चर्पी र पहिलो हप्ताभित्र हरेक १० व्यक्तिका लागि एक चर्पीका दरले सो संख्यालाई बढाउने) को निर्माण गर्ने,
- शिविरमा बसोबास गर्ने प्रभावित मानिसहरूलाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा खानेपानी कार्यालयका कर्मचारी, साभेदार गैर-सरकारी सङ्गठन, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवक एवं रेडक्रसका स्वयंसेवकहरूसँग मिली स्वास्थ्यसम्बन्धी किट (kits) वितरण गर्ने र स्वास्थ्य प्रवर्द्धनसम्बन्धी गतिविधिहरू (पानी शुद्ध पार्ने उचित तरिका र साबुनद्वारा हात धुने) सञ्चालन गर्ने,
- एकरूपताका लागि जिल्ला आपतकालीन योजनालाई राष्ट्रिय आपतकालीन योजनासँग मेल खाने गरी तयार पार्ने ।

५.६. प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य तथा पोषण व्यवस्थापन क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएको समयमा स्वास्थ्यसम्बन्धी निगरानी (Health surveillance) शुरु गर्ने,
- समुदायको तहमा रोग तथा चोट-पटकको उपचार विद्यमान प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको प्रणालीको माध्यमबाट, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा केही उपचार एवं थोरै सङ्ख्यामा गम्भीर बिरामीहरूलाई सिफारिश गरी अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पठाई आपतकालीन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिनेछ,
- सिफारिश गरी पठाइने अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा केन्द्रहरूमा पुग्नका निमित्त बिरामीहरूका लागि उपयुक्त यातायातको प्रवन्ध गरिनेछ ।
- सरुवा रोगको माहामारीको अवस्थामा जोखिममा रहेकालाई सुरक्षित क्वारेन्टिनको व्यवस्था गरी निगरानी गर्ने र प्रभावितलाई अलग्गै उपचारको व्यवस्था मिलाउने र राष्ट्रिय आपतकालीन स्वास्थ्य नीति, निर्देशन तथा मापदण्ड को कार्यान्वयन गर्ने ।

५.७. शिक्षा क्षेत्रसँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड:

- विपद्को घटना घटेको पहिलो हप्ताभित्र एवं महामारी फैलिएको पहिलो हप्ता भित्र शिक्षासम्बन्धी पूर्वाधार, आवश्यक उपकरण र शिक्षामा संलग्न व्यक्तिहरूका अवस्थाका बारेमा द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सञ्चालन गर्ने,
- शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, पालिकाहरू र स्थानीय क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members) सँगको समन्वयमा तथा प्रभावित समुदायहरूसँगको परामर्शमा प्रभावित/आन्तरिक रूपमा विस्थापित एवं प्रभावित बाल-बालिकाहरूको सिकाइलाई जारी राख्नका निमित्त अस्थायी रूपमा सिकने ठाउँ वा वैकल्पिक सिकाइ प्रणाली पत्ता लगाउने,
- सम्भव भएसम्म यथाशक्य चाँडो अर्थात् सिद्धान्ततः पहिलो दुई हप्ताभित्र, न्यूनतम मापदण्डबमोजिम ६ देखि ८ हप्ताभित्र न्यूनतम पूर्वाधारसहित विद्यालय जाने बाल-बालिकाहरूका निमित्त अस्थायी वा वैकल्पिक रूपमा सिकने ठाउँ वा विधी तथा स-साना बाल-बालिकाहरूका लागि सुरक्षित स्थान एवं भरपर्दो सिकाइ विधी स्थापना गर्ने,
- विद्यालयहरू पुनः खुला गराएर र शिक्षण-सिकाइका सामग्री उपलब्ध गराएर र अर्ध-संरचनागत (Semi-Structured) मनोरञ्जनका सामग्रीको व्यवस्था मिलाएर सिकाइ जारी राख्ने र शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको पुनः एकीकरण प्रारम्भ गर्ने,
- विद्यालय बाहिर रहेका बाल-बालिकाहरू अस्थायी रूपमा खडा गरिएका सिकने ठाउँमा भर्ना गरिएका छन् अथवा तिनको शिक्षाका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने,
- पीडित एवं प्रभावित बाल-बालिकाहरूका निमित्त नियमित सिकाइ प्रणालीमा क्रमशः तिनलाई समावेश गर्दै लैजाने ।

५.८. संरक्षण क्षेत्र सँग सम्बन्धित मानवीय सहयोगका मापदण्ड :

- प्रभावित जनसमुदायको अधिकारको उल्लङ्घन भएमा वा दुर्व्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन पेश गर्ने संयन्त्रको स्थापना गर्ने अथवा स्थापित संयन्त्रलाई परिचालन गर्ने,
- विभिन्न समुदायका सदस्यहरूबाट, विशेषतः अति गरिब तथा पछाडी पारिएका वा सीमान्तकृत समुहबाट मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुविधामा समान पहुँच प्रतिकार्य पाए नपाएको अनुगमन गर्ने,
- साभेदारहरूका बीचमा अभिलेख राख्ने तथा दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने,
- बाल-मैत्री ठाउँलगायत बाल-बालिका तथा महिलाहरूका लागि सुरक्षित वातावरणको सिर्जना गर्ने,
- शिक्षा तथा संरक्षणसम्बन्धी प्रतिकार्य कार्यक्रममा मनो-सामाजिक सहयोगलाई एकीकरण गर्ने,
- हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूबाट बाल-बालिकाहरू बिछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने,
- बिछोडिएका तथा परिवार साथ नभएका बाल-बालिकाहरू, खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनीका बाल-बालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य जाँचको लागि सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साभेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने,
- परिवारबाट बिछोड भएमा तथा साथमा नरहेका बाल-बालिकाहरू र अन्य जोखिममा परेका समुह जस्तै: परिवार नभएका, बृद्ध, अपांग तथा दीर्घ रोगबाट पीडित समुहका मानिसहरूलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने (वास तथा अन्य सेवाको व्यवस्था),
- मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित मानिसहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने,
- फिर्ता हुने कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमा गर्ने कार्यमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न बनाउन प्रयास गर्ने
- शिविर तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षाका लागि पैरवी (Advocacy) गर्ने ।

खण्ड-६

कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीती

६.१. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना क्रियाशील हुने

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले स्वीकृत गरेको मिति देखि यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अविच्छिन्न रूपमा लागू हुनेछ । यो योजनालाई मार्गदर्शन अनुसार जिल्लाबाट अनुमोदनका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले आवश्यक पहल गर्नेछ ।

६.२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन योजना

जिल्लाका हरेक निकायहरूले विभिन्न विषयगत क्षेत्रमा आवद्ध रही यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन गर्न सघाउने छन् । साथै स्थानीय तहमा कार्यरत संघसंस्थाहरूले विषयगत योजनाहरू कार्यान्वयन गर्न स्वयंसेवक एवं प्रतिनिधि छनौट गरी आवश्यक सहयोग गर्नेछन् । योजना कार्यान्वयनमा सबै पक्षहरूको सहभागितालाई प्राथमिकता दिईनेछ ।

६.३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको नियमित समिक्षा तथा अद्यावधि

विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको समग्र अनुगमन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले यसका पदाधिकारीहरू मध्येबाट उपयुक्त व्यक्तिहरू संलग्न गरी एक कार्यदल बनाई गरिनेछ । योजना कार्यान्वयनको नियमित समिक्षा गरिनेछ । यो समिक्षा विपद् हुन सक्ने सम्भावित अवधि र प्रकोप भएका बखत दैनिक गरिने छ ।

खण्ड-७

प्रतिवेदन तथा अभिलेखन

७.१. प्रतिवेदन तथा सञ्चार

जिल्ला भित्र घट्ने प्रकोपको प्रकृतिका आधारमा समुदाय र जिल्ला तहका विभिन्न उपसमिति बीच आवश्यक सञ्चार सम्पर्क कायम गरिने छ। विशेष गरी यस जिल्लामा पहिरो, बाढिको प्रकोपले प्रभावित गर्ने हुँदा धेरै स्थान र ठूलो मात्रामा विपद्को स्थिति भए सो समयमा दैनिक सम्पर्क गर्ने र संचार माध्यमलाई सूचना संप्रेषण गरिने छ।

विषयगत अगुवाहरूले प्रतिकार्य सम्बन्धी प्रतिवेदन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई बुझाउनु पर्नेछ। यस्तो प्रतिवेदन विपद् प्रतिकार्यका अवधिमा सकेसम्म दैनिक रुपमा तयार गरिने छ। साथै अनुगमन टोलीले तयार गरेको प्रतिवेदन समितिको हरेक बैठकमा प्रस्तुत गरिनेछ।

७.२. संस्थागत व्यवस्था

विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन वा विपद् व्यवस्थापन योजनामा उल्लेख भए बमोजिम प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन संस्थागत रुपमा गरिनेछ। यसको संयोजन जिल्ला स्तरमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय र स्थानीय तहहरूमा जिल्ला समन्वय समितिको समेत सहयोग लिई सम्बन्धित स्थानिय तहहरूले गर्नेछन्।

७.३. अभिलेखिकरण

जिल्ला स्तरमा विपद् प्रतिकार्यको अभिलेखिकरण जिल्ला प्रशासन कार्यालयले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सदस्य सचिवको हैसियतले गर्नेछ, भने स्थानिय स्तरमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूको स्थानिय विपद् व्यवस्थापन समितिहरूले नेतृत्व गर्नेछन्। जुनसुकै तहमा भएपनि जिल्ला अगुवा सहयोगी निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी तथा सम्बन्धित सरोकारवालाहरूले अभिलेखिकरण कार्यलाई सहयोग गर्नेछन्।

७.४. अनुमोदन प्रक्रिया

यस विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अनुमोदन प्रचलित ऐन बमोजिम जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले विषयगत निकायहरू एवं जिल्लाका सबै निकायहरूको सहभागितामा कार्यशालाको आयोजना मार्फत गरिने छ।

खण्ड-द

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ : समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन क्षेत्र सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री मनमाया भट्टराई पंगेनी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	९८५७०८७७७७
२	श्री चेतसुराम आले मगर	जिल्ला समन्वय समिति	९८६५१५९८२१
३	श्री मोहन बहादुर थापा	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	९८५७०४०२६७
४	श्री देवी प्रसाद आचार्य	जिल्ला समन्वय अधिकारी, जि.स.स.	९८५७०४०४३५
५	श्री चन्दन भा	नेपाल टेलिकम	९८५१०९६११२
६	श्री विरेन्द्र पराजुली	नेपाल पत्रकार महासंघ	९८५७०४००१९
७	श्री बद्रिनाथ नेपाल	गै.स.सं.महासंघ, नवलपरासी	९८४७०४९९५१

अनुसूची २ : खोज, उद्धार तथा राहत क्षेत्र सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	प्र.जि.अ.श्री मनमाया भट्टराई पंगेनी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नवलपुर (ब.सु.पु)	९८५७०८७७७७
२	प्र.से.श्री शारदाभक्त माटाडगुलु	नं २ वन तथा पर्यावरण गण, हात्तिखोर	९८५७०८७४०४
३	प्र.उ.श्री प्रकाश मल्ल	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	९८५७०९०३४४
४	स.प्र. ना.उ. श्री वीर भद्र नाथ	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल ३१ नं. गुल्म, पूर्वी नवलपरासी ।	९८६२१६६५१५

अनुसूची ३ : खाद्य व्यवस्थापन क्षेत्र सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री विष्णुप्रसाद शर्मा	प्रधानमन्त्रि कृषि आधुनिकिकरण परियोजना, सुन्तलाजात फलफूल जोन	९८५७०८७०३१
२	श्री देवी प्रसाद आचार्य	जिल्ला समन्वय अधिकारी, जि.स.स.	९८५७०४०४३५
३	श्री गायत्री राज काफ्ले	भेटनेरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	९८४३०६६७९५
४	श्री डसुराम पोखेल	उद्योग वाणिज्य संघ, नवलपुर	९८५७०४०६४८
५	श्री रेशमलाल सापकोटा	उद्योग वाणिज्य संघ, देवचुली	९८५७०४०१२६
६	श्री अमृत भट्टचन	उद्योग वाणिज्य संघ, गैडाकोट	९८५५०५६६६७
७	श्री केदार प्रसाद पराजुली	उद्योग वाणिज्य संघ, मध्यविन्दु	९८५७०४०५११
८	राजु प्रसाद शर्मा	कृषि बिकाश शाखा प्रमुख, गैडाकोट नगरपालिका	९८५७६२९८४९

९	विकास खनाल	कृषि विकाश शाखा प्रमुख,कावासोती नगरपालिका	९८४७४३५४३५
१०	रेशम ढकाल	कृषि विकाश शाखा प्रमुख,मध्यविन्दु नगरपालिका	९८५७०३७३५९
११	शंकर तिवारी	कृषि शाखा प्रमुख,बौदिकाली गाउँपालिका	९८२११४५९५०
१२	प्रमूख	कृषि शाखा प्रमुख,हुप्सेकोट गाउँपालिका	९८४५४२२९१८
१३	मनोज चापागाई	कृषि शाखा प्रमुख,विनयी त्रिवेणी गाउँपालिका	९८६५०२२४८३
१४	प्रमूख	कृषि शाखा प्रमुख,बुलिङ्गटार गाउँपालिका	९८५७०७०१०७(सम्पर्क)
१५	सरस्वती ढकाल	कृषि शाखा प्रमुख,देवचुलि नगरपालिका	९८१४२३२२११

अनुसूची ४ : आवास तथा गैर खाद्य सामग्री क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री मदनभक्त अधिकारी	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	९८५५०६३८७०
२	श्री ऋषिराम कँडेल	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	९८५७०२३२३३
३	श्री मोहन राज काफ्ले	डि.व.अ.,डिभिजन वन कार्यालय	९८५७०८७६३६
४	श्री देवी प्रसाद आचार्य	जिल्ला समन्वय अधिकारी, जि.स.स.	९८५७०४०४३५
५	श्री रविन्द्र तिवारी	डि.ई. जिल्ला प्राविधिक कार्यालय	९८५७०८७५७३
६	श्री करुणासागर सुवेदी	सहमति, गैडाकोट	९८५५०६३०९०
७	श्री डामुराम पोखेल	उद्योग वाणिज्य संघ, नवलपुर	९८५७०४०६४८
८	श्री धर्म बस्याल	उद्योग वाणिज्य संघ, देवचुली	९८५७०२८२८७
९	श्री अमृत भट्टचन	उद्योग वाणिज्य संघ, गैडाकोट	९८५५०५६६६७
१०	श्री केदार प्रसाद पराजुली	उद्योग वाणिज्य संघ, गैडाकोट	९८५७०४०५११

अनुसूची ५ : खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	महेन्द्र राज आचार्य	खानेपानी तथा स.स. डिभिजन, कावासोती	९८५७०६४२०६
२	श्री देवी प्रसाद आचार्य	जिल्ला समन्वय अधिकारी, जि.स.स.	९८५७०४०४३५
३	श्री प्रेम गुरुङ्ग	सामाजिक विकास तथा अनुसन्धान केन्द्र	९८४५०२६९४४
४			

अनुसूची ६ : स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति, संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
---------	-----	-----------------	---------------

१	श्री केशव प्रसाद चापागाई	स्वास्थ्य कार्यालय	९८५७०४७९७६
२	डा.वीर बहादुर थापा	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	९८५८४२४७६४
३	डा सुजाता शर्मा	जिल्ला आयुर्वेदिक स्वास्थ्य केन्द्र	९८४७४३८२३४
४	डा. गायत्री राज वाग्ले	भेटनरी अस्पताल तथा पशु विज्ञ	९८५७०६४२०६
५	श्री बद्रिनाथ नेपाल	गै.स.स. महासंघ	९८४७०४९९५१

अनुसूची ७ : शिक्षा क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	श्री कृष्ण चन्द्र पोखेल	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	९८५५०५१८५५
२	श्री वालकृष्ण चापागाई	गैडाकोट नगरपालिका	९८५११७३७४७
३	श्री रामप्रसाद शर्मा	देवचुली नगरपालिका	९८५६०५२०२१
४	श्री क्षेत्र बहादुर भण्डारी	कावासोती नगरपालिका	९८५१११८७९९
५	श्री कृष्ण प्रसाद रेग्मी	मध्यविन्दु नगरपालिका	९८४८०९१५५६
६	श्री माधवराज गौतम	हुप्सेकोट गाउँपालिका	९८५७०४०४३१
७	श्री बुद्धि प्रसाद रानाभाट	बुलिडटार गाउँपालिका	९८६५००५१६७
८	श्री हरिप्रसाद सिग्देल	बौदीकाली गाउँपालिका	९८४५१७६६०१
९	श्री भूप राज पाण्डे	वियनी- त्रिवेणी गाउँपालिका	९८४७०८०७२१
१०	श्री मोहनलाल कलवार	शिक्षक महासंघ	९८५७०४५१६९
११	श्री नरदेव न्यौपाने	नेपाल रा शि सगठन	९८५७०४०३१५
१२	श्री चुडामणी शर्मा	ने शि सघ	९८५५०६१५७३
१३	श्रीसुमित्रा लम्साल	ए अ ने शि सगठन	९८४७१४३९४४
१४	श्री रामचन्द्र देवकोटा	प्याक्सन	९८५७०२७७११
१५	श्री रमेश अधिकारी	एनप्याक्सन	९८५७०२७४६३
१६	श्री शिव प्रसाद देवकोटा	इम्बक्स	९८५७०४०१४४
१७	श्री रत्न प्रसाद सापकोटा	सहमति, गैडाकोट	९८५५०५०९६३
१८	श्री खेमराज सापकोटा	विजय विकास श्रोत केन्द्र	९८५५०६४३५६
१९	मोहनलाल कलवार	शिक्षक महासंघ	९८५७०४५१६९
२०	नरदेव न्यौपाने	नेपाल रा शि सगठन	९८५७०४०३१५
२१	चुडामणी शर्मा	ने शि सघ	९८५५०६१५७३
२२	राम प्रसाद गौतम	अ ने शि सगठन	९८४७०५७७५४

अनुसूची ८ : संरक्षण क्षेत्रको सम्पर्क व्यक्ति तथा संस्थाको विवरण

क्र.सं.	नाम	कार्यालय	सम्पर्क नम्बर
१	प्रमुख वा अध्यक्ष	सबै स्थानीय तहहरु	अनुसूची १५ मा रहेको
२	श्री करुणा सागर सुवेदी	अध्यक्ष, सहमति	९८५५०६३०९०
३	श्री चेतनारायण भुसाल	अध्यक्ष नेपाल बार एसोसियसन	९८६७२२३८६३
४	श्री ऋषिराम कँडेल	नेपाल रेडकस सोसाईटी	९८५७०२३२३३
५	तोकेको व्यक्ती	महिला प्रहरी सेल , नवलपरासी पूर्व	

अनुसूची ९ : जिल्ला स्थित राष्ट्रिय राजनैतिक दलहरुको सम्पर्क सूचि

क्र.सं.	राजनैतिक दल	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.
१.	ने.क.पा. (एमाले)	श्री रोशनबहादुर गाहा	९८५७०४०७८५
२.	नेपाली कांग्रेस	श्री विष्णु लामिछाने	९८५७०४५९४२९
३.	ने.क.पा. (माओवादी केन्द्र)	श्री मित्र शरण बिहानी	९८५११७५९८१
४.	जनता समाजवादी पार्टी	श्री ओमनारायण थनेत	९८६१५४५६८८
५।	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	श्री लोकनाथ लामिछाने	९८४७२४१६३२

अनुसूची १० : जिल्ला स्थित नेपाली सेना, गण, व्यारेक, गुल्म र सुरक्षा वेशहरुको विवरण

क्र.सं.	संस्था	नाम	सम्पर्क नम्बर
१	श्री नं.२ वन तथा पर्यावरण गण, हात्तिखोर व्यारेक	प्रमुख सेनानी श्री शारदाभक्त माटाङ्गुलु	९८५७०८७१०४, ९८५७०८७४०४, ९८६३०२८६४७, ९८४१२७३६२१
२	सुरक्षा गुल्म भ्यालटुङ्गडाडा	सेनानी सज्जन ध्वज थापा	०७८५५५२६१, ०७८५५५२५९, ९८६८७१९९३
३	सुरक्षा वेश त्रिवेणी	सेनानी निमेश राण	०७८६०१००, ९८४८९३९३५९
४	श्री खड्ग दल गण, ख गुल्म अमलटारी व्यारेक	सह सेनानी वसन्त श्रेष्ठ	०७८६२०३६२, ९८४४२०७५२७
	सुरक्षा वेश कुरुरमारा, दाउन्ने		९८५७०८७५७७

अनुसूची ११

जिल्ला प्रहरी कार्यालय नवलपरासी (व.सु.पू.) र मातहत कार्यालय प्रमुखहरुको विवरण

क्र.सं.	संस्था	नाम	सम्पर्क नं.
१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, न.प. (व.स.पू.)	प्र.उ. श्री प्रकाश मल्ल	९८५८७८५५५५
२	ई.प्र.का. गैडाकोट	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०९०४८०
३	ई.प्र.का. डेढगाड	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५१२८१२५०
४	ई.प्र.का. नयाँ वेलहानी	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०४०९२८

५	ई.प्र.का.रजहर	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०४००८७
६	ई.प्र.का.रुद्रपुर	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०४००६१
७	ई.प्र.का.त्रिवेणी	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०१३६८०
८	ई.प्र.का.बुलिङ्टार	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०९०४८०
९	प्रहरी चौकी दाउन्ने	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४७०८३१४८
१०	प्रहरी चौकी तम्सरिया	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०४००९५
११	प्रहरी चौकी, कोल्हुवा	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४४७०११००
१२	प्रहरी चौकी, अरुणखोला	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४६०६५१५४
१३	अस्थायी प्रहरी पोष्ट वेल्डिया	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४९६२७७९२
१४	अस्थायी प्रहरी पोष्ट दलदले	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५१२८५३४५
१५	अस्थायी प्रहरी पोष्ट डण्डा	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८११९७९२७४
१६	अस्थायी प्रहरी पोष्ट मौलाकालिका	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५५०९०५६०
१७	सामुदायिक प्रहरी केन्द्र	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८०४४११७१५
१८	प्र.जि.अ.गार्ड	प्रहरी हवलदार	९८४६१८८०२८
१९	जिल्ला अदालत शुरक्षा इकाई	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४५०८३३८३
२०	अ.प्र.पोष्ट , शंखदेव	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०४००३२

अनुसूची १२ : जिल्ला स्थित सशस्त्र प्रहरी बल पूर्वी नवलपरासी र मातहत कार्यालय प्रमुखहरुको विवरण

क्र.सं.	संस्था	नाम	सम्पर्क नं.
१	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.३१ गुल्म हे. क्वा पूर्वी नवलपरासी	स.प्र.ना.उ.श्री वीरभद्र नाथ	९८५१२७२५१५
२	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल औद्योगिक सुरक्षा वेश ,दलदले	इन्चार्ज सुवाष थापा	९८५१२७२५१६
३	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल औद्योगिक सुरक्षा वेश,चोरमारा	इन्चार्ज पूर्णवहादुर थापा	०७८-४१०११०
४	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल औद्योगिक सुरक्षा वेश, सर्दी	इन्चार्ज टेक वहादुर थापा	९८५१२७२५१
५	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल वि.ओ.पि. विनयी-त्रिवेणी	इन्चार्ज सन्तोष राना	९८५१२७२५१६

अनुसूची १३ : जिल्लामा सञ्चालित एम्बुलेन्सहरुको सम्पर्क सूची

सि. नं.	स्थानिय तह	एम्बुलेन्स नं.	चालकको		सञ्चालक संस्था, कार्यालय
			नाम थर	फोन नं.	
१	गैडाकोट न.पा	लु १ च ९००२	सन्तोष थापा	९८५५०५६५५९	सहज सामुदायिक अस्पताल
२	"	लु १ भ २६८	भीम बहादुर राना	९८५७०८७७८५	P.H.C भेडावारी
३	"	लु १ च ३३७१	राम कुमार श्रेष्ठ	९८४७२७९२३४	सामाजिक सरोकार चेन्ज नेपाल
४	"	लु २ च ६६५९	लक्ष्मण कालाखेती	९८४५०६२७७८	नारयणी कालाखेती स्मृती प्रतिष्ठान गैडाकोट ४
५	देवचुली न.पा.	लु १ च ४५७८	चुडामणी जैसी	९८५७०४०४८८	बसुमुनि शिव न्युरे स्मृति प्रतिष्ठान
६	"	लु १ च ३७५३	केशव श्रेष्ठ	९८४५०६९५२७	भु.पु सैनिक कल्याणकारी समूह
७	"	लु १ च ८३५०	बम बहादुर भुजेल	९८५७०४९६९२	प्राकृतिक चिकित्सालय
८	"	लु २ च ८९५३	चिन्तामणी सापकोटा	९८५७०८७७८५	श्री पशुपति मच्छेरुपा सापकोटा स्मृति संस्था
९	"	लु २ च २७३३	निरज तामाङ	९८६७३३२०८१	CG मेडिकेयर
१०	"	लु १ भ ३३७	सुरज अधिकारी	९८४७०७४०९९	PHC दुम्कौली स्वास्थ्य केन्द्र
११	"	लु २ च ६२२६	किरणराम न्यौपाने	९८५७०४९३७६	सन्तोष स्मृति प्रतिष्ठान संस्था
१२	"	लु १ च ५०६०	सुब्बा गोले	९८४४७६५०८८	देवचुली अस्पताल प्रा.लि
१३	"	लु १ च ७६६५	मिन बहादुर लामा	९८५५०६५५९३	नवदुर्गा युवा क्लब
१४	"	लु १ च ९७५२	नारायण श्रेष्ठ	९८५७०४९७४३	रत्नमान श्रेष्ठ स्मृति प्रतिष्ठान
१५	"	लु १ च ५४२०	हरी प्रसाद खनाल	९८६७०४०६४४	नारायणी टोल सुधार समिती
१६	बुलिङ्गटार गा.पा.	लु २ च २६३	अशोक कुमाल	९८१७२०८७८६	ग्रामिण सामुदायिक विकास केन्द्र
१७	बौदिकाली गा.पा.	लु १ च ६७९२	पशुपति राना	९८१६६६७०४९	डेडगाउँ सामुदायिक सेवा
१८	कावासोती न.पा.	बा १ भ ८१०५	शेर बहादुर महतो	९८४७०७४६३४	सन्तुदेवी उपचार केन्द्र
१९	"	लु २ च ६६०	गोपीराम व्लोन	९८४७१४५२६६	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी उपशाखा
२०	"	लु १ च ४९४०	कमल चापागाई	९८४७४३५३६९	नवलपुर अस्पताल प्रा.लि.
२१	"	लु २ च ७४०७	तिलक कुमाल	९८४०९७२३१०	मातृभुमी युवा क्लब
२२	"	लु १ च ४६९७	भिम बहादुर थापा मगर	९८४४७९०२४२	भु.पु सैनिक कल्याणकारी समूह
२३	"	बा ६ च ४०९६	मान बहादुर गुरौ	९८४७०५३२५०	कालीगण्डकी सामुदायिक अस्पताल
२४	"	लु १ च ५०९१	बाबुराम बस्नेत	९८४७०९४५६४	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल
२५	हुप्सेकोट गा.पा.	लु १ च ५१८४	सुरेन्द्र बस्याल	९८४७४९५६९३	हजुरको वचत तथा ऋण सहकारी संस्था
२६	"	लु १ च ४६९८	याम बहादुर रजाली	९८५७०४९३००	देउराली स्वास्थ्य चौकी
२७	मध्यविन्दु न.पा	ना २ च १७७३	खुसीराम महतो	९८१७५०००९३	नन्द भाउजु उपभोक्ता समिति
२८	"	बा १२ च १८७३	प्रेम नारायण बराल	९८४७२३८२५३	दीर्घायु नेपाल
२९	"	लु १ च ३८८९	सुमन कुवर	९८६७२४९०७३	शक्ति श्री सेवा समाज
३०	"	लु १ भ ३०८	केशव प्रसाद	९८६०९९८४६५	PHC चोरमारा

			काफ्ले		
३१	"	ग २ च ८२७१	सन्त बहादुर चौधरी	९८४२६२९८८८	स्व. पुतली स्मृति संस्था
३२	"	लु १ च ७४२५	खुमकान्त न्यौपाने	९८६७२३५३२४	ने.रो.सो उपशाखा अरुणखोला
३३	"	ना ४ च ७०६५	गोविन्द थापा	९८६९९४९४४४	फडिन्द्र बहादुर कार्की स्मृति संस्था
३४	"	ग १ च ७१५२	ओम कुमार के.सी	९८४१३६४०४५	नेपाल परिवार नियोजन संस्था
३५	विनयी त्रिवेणी गा.पा.	लु १ च ४९२९	शिशिर शर्मा	९८४४७४९७२६	जनकल्याण बहुमुखी सहकारी संस्था
३६	"	लु १ च ७१४५	सरोज कुमाल	९८६७०२५६३१	लाली गुरास युवा क्लब
३७	"	लु १ च ५०१९	विष्णु गैरे	९८११९२६४४५	जिमी नेवा गुठी
३८	"	लु २ च ६२२७	गोविन्द तिवारी	९८५७०८७७८९	खगेश्वर भुर्तेल स्मृति प्रतिष्ठान

अनुसूची १४ : स्वास्थ्य क्षेत्र सम्पर्क सूचि

१४.१ स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखाको सम्पर्क सूचि

क्र,सं	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा प्रमुखहरुको नाम	स्थानीय तह	फोन न
१	भलक राज पौडेल	गैडाकोट न. पा.	९८५६०४५९३३
२	राम कुमार श्रेष्ठ	देवचली न.पा.	९८४६११४९१५
३	कृष्ण नागिला	कावासोती न.पा.	९८४१४५४७९३
४	ख्याम बहादुर क्षेत्री	मध्यविन्दु न.पा.	९८४७५६१८२९
५	धुव काफ्ले	विनयी त्रिवेणी.गा पा	९८४७०४९२२९
६	कृष्ण सापकोटा	हुप्सेकोट गा पा	९८४५१४१४२६
७	अशोक कुमार श्रेष्ठ	बुलिङ्गटार गा पा	९८५७०४१३४९
८	टोपकान्त अधिकारी	बौदीकाली गा.पा.	९८४७५९५१८६

१४.२ अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र स्वास्थ्य तथा उपस्वास्थ्य चौकीहरुको सम्पर्क सूची

क्र.सं.	नाम थर	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
१	डा. वीर बहादुर थापा	मध्यविन्दु जिल्ला अस्पताल	९८५८४२४७८४
२	चित्रबहादुर सुनार	दुम्कौली प्रा.स्वा.केन्द्र, नवलपरासी	९८४५५१७२४४
३	ईन्द्र बहादुर महतो	पिठौली स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०४१२३३
४	हरि प्रसाद शर्मा वारले	धोवादी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०४१७०८

क.सं.	नाम थर	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
५	लिला प्रसाद काफ्ले	देवचुली स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०४१७०८
६	लोकनाथ अर्याल	प्रगतीनगर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०५३१३८
७	विश्वराज कडेल	शिवमन्दिर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७२४०७६८
८	डा. हिमाल खत्री	बुलिङटार प्रा.स्वा.केन्द्र, नवलपरासी	९८४९११०५७७
९	रामालेस प्रसाद यादव	अर्खला स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८७३२३८३३८
१०	राम कुमार महतो	कोटथर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८०७५४२९२६
११	ऋषिकान्त रानाभाट	डाडांभेरी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४५७९१०८५
१२	रामानन्द महतो	नवलपुर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०८७५२४
१३	टोला भुर्तेल	नारायणी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०७३८६४
१४	अमीर सुवेदी	कुमारवर्ती स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४५३३०३१३
१५	ज्ञानेन्द्र मल्ल	अग्यौली स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८१२९५६९४५
१६	नरेश शाही	कावासोती स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८५७०४०८२४
१७	रघुनाथ भट्टराई	त्रिवेणीसुस्ता स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४६३७३१६६
१८	राम प्रसाद पाण्डेय	चोरमारा प्रा.स्वा.के., नवलपरासी	९८५५०५०५३२
१९	रोहिणी प्रसाद घिमिरे	प्रसौनी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७०५५९७२
२०	टेकनाथ न्यौपाने	देउराली स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८५७०४१२८२
२१	बिजय महतो	हुप्सेकोट स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४९६६९३४९
२२	भिमवहादुर ढेगा	मैनाघाट स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८६७३३४९८५
२३	इन्द्र राज सापकोटा	पितौजीघाट स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८५७६२०५५२
२४	पुष्पराज श्रेष्ठ	रतनपुर उपस्वास्थ्य चौकी	९८४४१७१८६७
२५	वेद ब.दाहाल	रजहर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४७५६१८२९
२६	टुकराम सुवेदी	अमरापुरी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४५०५४६०४
२७	सरला श्रेष्ठ	गैडाकोट स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८५६०३७३९६
२८	डा.अर्मान मिथा	रकुवा डेढगाउ प्रा.स्वा.के, नवलपरासी	९८४५२४७००७
२९	गणेश ब.राई सुनुवार	नरम स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८५५०११५३७
३०	विश्वनाथ मुखिया	भारतीपुर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८०७८९२६८९
३१	बेलीमाया आले	मिथुकरम स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८०२९७१७०७
३२	सुर्य प्रकाश महतारा	रकुवा स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४३९२२१०३
३३	अनिता ढकाल	जौवारी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८६३७७०३७१
३४	मोहम्बत अर्फात आलम	रुचाङ स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४५६४७४८२
३५	तिल कुमारी कुमाल	दूम्किवास स्वास्थ्य चौकी,	९८४७०४१८३९

क.सं.	नाम थर	कार्यालय, निकाय	सम्पर्क नम्बर
३६	सिता आचार्य	बेणिमणीपुर स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४५१११८११
३७	शरण किरण रानाभाट	नयांबेलहानी स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४२९०५२९८
३८	राधा बि.क	धुकोट स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८६७०२६७६४
३९	गज्जु कुमार पटेल	राकाचुली स्वास्थ्य चौकी, नवलपरासी	९८४५५२०८२२

अनुसूची १५ : संचारकर्मीहरुको सम्पर्क सूची

क.सं.	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	नारायण शर्मा	९८५७०२७४४१
२	विरेन्द्र पराजुली	९८५७०४००१९
३	दिपक भट्टराई	९८४७०७३३६९
४	होमराज रानाभाट	९८५५०५६३३३
५	मध्य विन्दु एफ एम, स्टेशन मेनेजर	०७८५४०१३८
६	विजय एफ.एम., स्टेशन मेनेजर	९८५५०५६८०२
७	प्रेस चौतारी, विद्रोही गिरी	९८५७०२८१०४
८	प्रेस युनियन, नविन पौडेल	९८५७०४०५२२
९	आरपी उपाध्याय	९८४७०४१२३४
१०	प्रेमचन्द्र रौनीयार	९८४७०५३५७१
११	के.वि.राना	९८५७०२८१७०
१२	हरिनारायण रेग्मी	९८४७०५३५८१
१३	लाल कुमार भट्टराई	९८४७०७३५९९
१४	विद्रोही गिरी	९८५७०२८१०४
१५	शालिक राम कोइराला	९८४७०७३३६०
१६	राम कुमार श्रेष्ठ	९८०४४२१०६०
१७	घनश्याम वगाले	९८५७०४०१६०
१८	श्रीराम सिग्देल	९८४७०५०८९०

अनुसूची १६ : नगर/गाँउ पालिका प्रमुख/अध्यक्ष तथा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतको सम्पर्क सूची

सि.नं.	न.पा/गा.पा	नाम	फोन नं.	Email ID
१	गैंडाकोट न.पा.	छत्रराज पौडेल, नगर प्रमुख	९८५७०४०५६४	
		विष्णु कुमारी कंडेल, नगर उपप्रमुख	९८५५०११०६०१	

		याम प्रसाद सुवेदी, प्र.प्र.अ.	९८५७६३९९९९	gaindakotmun@gmail.com
२	देवचुली न.पा.	पूर्णकुमार श्रेष्ठ, नगर प्रमुख	९८५७०४९८७७	
		पर्वता तिवारी, नगर उपप्रमुख	९८५७०४९४७२	
		गोविन्द सिग्देल, प्र.प्र.अ.	९८५७६४२९९९	devchulimunicipality@gmail.com
३	कावासोति न.पा.	चन्द्रा कुमारी पुन, नगर प्रमुख	९८५७०४६२९२	
		प्रेम शंकर मर्दानिया थारु, नगर उपप्रमुख	९८५७०४६२९३	
		रमेश घर्ति, प्र.प्र.अ.	९८५७६४९९९९	kawasotimunicipality2014@gmail.com
४	मध्यविन्दु न.पा.	चन्द्र बहादुर राना, नगर प्रमुख	९८५७०४०२५०	
		ओम कुमारी महतो, नगर उपप्रमुख	०७८ ४९०९२३	info@madhyabindumun.gov.np
		नारायण सापकोटा, प्र.प्र.अ.	९८५७०४९००३	madhyabindu@gmail.com
५	विनयी त्रिवेणी गा.पा.	डम्बर बहादुर जि.सी., अध्यक्ष	९८४७००६८०२	
		विना कुमारी रानामगर, उपाध्यक्ष	९८४७०८३५४६	info@binayitribenimun.gov.np
		ज्योतिराज अर्याल, प्र.प्र.अ.	९८५७०४००५४	ito.binayitribenimun@gmail.com
६	बौदिकाली गा.पा.	दुर्गा बहादुर राना, अध्यक्ष	९८५७०४९७७३	
		माया देवी श्रेष्ठ, उपाध्यक्ष	९८५७०८७३०९	
		प्रदिप चन्द्र सुवेदी, प्र.प्र.अ.	९८५७०४६२६४	
७	हुप्सेकोट गा.पा.	लक्ष्मी पाण्डे, अध्यक्ष	९८५७०८७३००	hupsekotrmun@gmail.com
		स्वतन्त्र कोपीला मल्ल, उपाध्यक्ष	९८५७०८७३०९	
		पवन अर्याल, प्र.प्र.अ.	९८५७०८७३०२	
८	बुलिङ्गटार गा.पा.	शशिकिरण वस्ताकोटी अध्यक्ष	९८५७०६२००५	bulingtargaunpalika@gmail.com
		मीना वि. क.	९८२९२०६५२३	
		राम प्रसाद सापकोटा, प्र.प्र.अ.	९८५७०७०९०७	

अनुसूची १७ : आपूर्तिकर्ताहरूको सम्पर्क विवरण (केही)

क्र.सं.	व्यवसायको नाम	व्यवसायीको नाम	सम्पर्क नम्बर	ठेगाना
	चामल, चिउरा, चाउचाउ, तेल, औषधि र अक्सीजन आदी			

१	सि.जि.फुडस	चौधरी ग्राम उद्योग विनोद चौधरी	०७८५४५०२३, ५४५००८	दुम्कौली
२	सुमन जनरल स्टोर्स	माधव प्रसाद कोइराला	९८४५११२९६०	मुकुन्दपुर ४ हर्कपुर
३	न्यू कन्चन सप्लायर्स	रामप्रसाद ढकाल	०७८५०१६७०	गैडाकोट २
४	जय श्री राइस मिल	अमित अग्रवाल	९८०१०१०५३३	गैडाकोट ९
५	एगो गोल्ड तेल मिल	दिपक प्रसाद सापकोटा	९८५५०५५०३२	गैडाकोट
६	नारायणी मैदा मिल/ मुनाल फुड्स	प्रमुख दिपक	९८५६०३३८८३	गैडाकोट
७	काफ्ले राइस मिल	ठाकुर काफ्ले	९८६६०७०९०८	देवचुली ९
८	सापकोटा राइस मिल	हिमलाल सापकोटा	९८४७०८८४०३	देवचुली १०
९	न्यौपाने राइस मिल	विष्णु न्यौपाने	९८४७५६६१४१४	देवचुली १४
१०	अधिकारी राइस मिल	विष्णु अधिकारी	९८४७०९४५३७	देवचुली ७
११	कालिका राइस मिल	सिताराम सापकोटा	९८४७५६११२८	देवचुली १६
१२	प्रभु राइस मिल	याम प्रसाद भुसाल	९८५७०४०४०४	देवचुली १०
१३	सत्य नारायण राइस एण्ड तेल मिल	नवराज सुवेदी	९८५७०२९९७९	कावासोती ३
१४	पाचपाण्डव राइस मिल	विकाराम महतो	९८४७११७८०	मध्यविन्दु मदनपुर
१३	टाईम फर्मा स्यूटिकल्स	प्रमुख	०७८ ५०३१३१	मुकुन्दपुर
१४	सुमी फर्मा स्यूटिकल्स	प्रमुख	०७८ ६२०२२८	मुकुन्दपुर
१५	सिद्धिविनायक अक्सिजन उद्योग प्रा.लि.	रामचन्द्र घिमिरे	९८५५०५६९५५	गैडाकोट ८

अनुसूची १८ : नेपाल रेडक्रस उपशाखाहरुको सम्पर्क सूची

क्र.सं.	उपशाखाको नाम	ठेगाना	सभापतिको नाम	सम्पर्क नम्बर
१	ने.रे.सो.शिवमन्दिर/कावासोती	कावासोती	वेदप्रसाद न्यौपाने	९८५७०२७४६७
२	ने.रे.सो. गैडाकोट	गैडाकोट	पूर्ण प्रसाद गाडैल	९८४५०४७६८६
३	ने.रे.सो. दाउन्ने देवी	दुम्किवास	रेखा अधिकारी	९८५७०४६०२१
४	ने.रे.सो. आरुङ्खोला	आरुणखोला	मेघराज पाण्डेय	९८५७०४११२५
५	ने.रे.सो. देव-बरचुली	रजहर	लक्ष्मी प्रसाद पौडेल	९८६७०२६१७०
६	ने.रे.सो बुलिङटार	बुलिङटार	अशोक श्रेष्ठ	९८५७०४१३४९
७	ने.रे.सो त्रिवेणीधाम	त्रिवेणीधाम	रन्ताकुमारी काफ्ले	९७४७०१९४८४
८	ने.रे.सो चोरमारा	चोरमारा	विन्दु काफ्ले	९८५७०४१०९३

९	नेरेसो कोल्लुवा	कोल्लुवा	बद्विनाथ नेपाल	९८१२९०२७९७
१०	नेरेसो अमरापुरी	अमरापुरी	मुकुन्द प्रसाद पौडेल	९८५७०४१४७१
११	नेरेसो प्रगतिनगर	प्रगतिनगर	शशिधर रेग्मी	९८५७०४०३१७
रेडक्रस नवालपरासी (ब सु पूर्व) अन्तर्गतका प्राथमिक उपाचर प्रशिक्षक एवं स्वयंसेवकहरु				
१	ने.रे.सो.शिवमन्दिर/कावासोती	कावासोती ६	शशिधर कंडेल	९८५७०४५५२६
२	ने.रे.सो.शिवमन्दिर/कावासोती	कावासोती २	हिराकुमारी महतो	९८५७०४००३६
३	नेरेसो गैंडाकोट	गैंडाकोट	गोविन्द रिमाल	९८५७०४६८००
४	ने.रे.सो. देव-बरचुली	देवचुली ३	लक्ष्मि प्रसाद पौडेल	९८६७०२६१७०
५	ने.रे.सो. देव-बरचुली	देवचुली १२	निराजन प्रसाद चौधरी	९८४७०९४०४५
६	ने.रे.सो. देव-बरचुली	देवचुली १६	मैना कुमारी श्रेष्ठ	९८४७०७५५३६

अनुसूची १९ : संकटासन्न गाँउपालिका तथा नगरपालिका अन्तर्गतका विद्यालयहरुको सम्पर्क सूची

क.सं.	गा.पा./न.पा	विद्यालयको नाम	प्र.अ.को नाम	सम्पर्क फोन
१	कावासोती	शिव उ.मा.वि.	लिलाधर भुसाल	०७८५४०१३३ ९८४७०२५०७८
		जिवनज्योती मा.वि.	सुमित्रा लम्साल	०७८५४१०९५
		शहिदस्मृती मा.वि.	विमल थापा	९८४७४३५३४८.
		कालिका मा.वि.	लेख राज पोखरेल	९८५७०४१८५३
		जनकल्याण मा.वि.	यदुनाथ काफ्ले	९८४७०४८८२५
		नवदुर्गा आ.वि.	टिकाराम डुम्रे	९८४७०४८३९७
		महाराजा आ.वि.	विमला श्रेष्ठ	९८४७०९६५१७
		जनविकास विद्याश्रम	प्रेम न्यौपाने	९८५७०४०३५८
		नेपाल आ.वि.	ठाकुर पंगेनी	९८६७५३६८०१
		सिद्धार्थ मा.वि.	भोजराज दाहल	९८५७०२७३२०
		सेन्ट जोसेफ	प्रदिप भट्टराई	९८४९१५१३८३
		लुम्बिनि बोर्डिङ	त्रिलोक तिवारी	९८५७०४१४३२
		समता शिक्षा निकेतन	महेश भुर्तेल	९८५७०४०६८८
		शान्ति निकुन्ज मा.वि.	हरिप्रसाद न्यौपाने	९८४७३३२७४०
		पिठौली आ.वि.	यज्ञप्रसाद शर्मा	९८४७०६४३०२
		नेपाल राष्ट्रिय आ. वि. पिठौली	सोम व कुमाल	९८४५०६२७३०
२	देवचुली	देवचुली मा.वि.	नारायण प्रसाद भण्डारी	९८४७०५३३१७
		वडचुली मा.वि.	चन्द्रदेव तिवारी	९८५७०४०८१२

		जनता प्रभात आ.वि.	शालिक राम भट्टराई	९८४८०३०६९२
३	मध्यबिन्दु	जनता मा.वि.हर्दिया	हेमलाल काफ्ले	९८४७३७७९०८
		जनता सिद्ध अमर मा.वि.	पिंजड चौधरी	९८४७०८९९५८
		मदनपुर ग्रिन भ्याली	गोपिकृष्ण अर्याल	९८४७०४९४२५
		कुमारवर्ति मा.वि.	.दर्शन राज अमात्य
		जनता मा.वि.	नेत्र ब.गुरौ	९७४७००९६६८
		नवज्योती आ.वि. पतवारी	भण्डाराम महतो	९८४७४३४३३७
		ज्ञानोदय मा.वि.	टोकवहादुर सुनारी	९८६८२४४३९९
		हरिहरमन्दिर आ.वि.	जमुना भट्टराई	९८४७४८३५७३
		भिउरान स्मालहेवन	नेत्र चौधरी	९८९७४८९७९६
४	हुप्सेकोट	शिक्षा बोधनी मा.वि.	कृष्ण न्यौपाने	९८४७०९५८९६
		सुर्यज्योती मा.वि.	निमु गिरी	९८५७०४०२९४
		शिक्षाबोधनी राष्ट्रिय आ.वि	महेश यादव	९८४७०६३५९५
५	विनयी त्रिवेणी	ना.ग.सा.संस्कृत उ.मा.वि.	दिनेस पाण्डे	९८५७०४५९२२,
		शिवपुरगढी मा.वि.	अदम ब. थापा	९७४७०९४९९
		राष्ट्रिय आ.वि.	गोपाल क्षेत्री	९८४७२९८९०७,०
		नेपाल आ.वि.	ओम ब. सिंह	९८४७०४९६८९
		उज्वलशिशु मा.वि.	दिपक कुवर	९८५७०८०७३७
		मुक्तिनाथ वेद विद्याश्रम त्रिवेणी	निलकण्ठ आचार्य	०७८५६०९४६

अनुसूची २० : मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार निकायको भूमिका तथा जिम्मेवारी

२०.१. जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको कार्य सर्त

जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति भन्नाले सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाका प्रतिनिधिहरु, राजनीतिक दल तथा नागरिक समाजको सहभागितामा प्रमुख जिल्ला अधिकारी अध्यक्ष रहने गरी विपद् पिडितहलाई तत्काल राहत प्रदान गर्नुका साथै प्रकोप रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि प्रचलित कानून बमोजिम गठन गरिएको जिल्ला स्तरीय प्रमुख अंग हो । यसको मुख्य काम समन्वय, साभेदारी र सहकार्यमा जिल्लाको विपद् व्यवस्थापनको कार्यको नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गरी जिल्लाको साधनस्रोत र क्षमताको प्रभावकारी परिचालन गरी जनधनको संरक्षण गर्ने हो । विपद् व्यवस्थापनका लागि जिल्ला तहमा एकद्वार नीति (One-window Policy) को लागि जिम्मेवार संस्था यही समिति रहनेछ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ मा प्रावधान भए अनुसार जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको जिल्ला तहमा रहने संरचना निम्नानुसार छ :

१. प्रमुख जिल्ला अधिकारी - अध्यक्ष
२. जिल्ला समन्वय समितिको प्रतिनिधी - सदस्य
३. जिल्ला भित्रका स्थानीय तहका अध्यक्ष तथा प्रमुख - सदस्य
४. स्वास्थ्य सम्बन्धि विषय हेर्ने जिल्ला स्थित कार्यालयको प्रमुख - सदस्य
५. जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायमा प्रमुखहरु - सदस्य
६. जिल्ला स्थित पूर्वाधार/सामाजिक विकाससँग सम्बन्धित कार्यालयका प्रमुखहरु - सदस्य

जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७८, नवलपरासी (बर्दघाट- सुस्ता पूर्व) ६०

७. राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त दलका जिल्ला स्थित प्रमुख वा प्रतिनिधी	- सदस्य
८. नेपाल रेडक्रस सोसाईटीको जिल्ला स्थित प्रमुख	- सदस्य
९. गैसस महासंघको जिल्ला स्थित प्रमुख	- सदस्य
१०. नेपाल पत्रकार महासंघको जिल्ला स्थित प्रमुख	- सदस्य
११. उद्योग वाणिज्य महासंघको जिल्ला स्थित प्रमुख	- सदस्य
१२. प्रमुख जिल्ला अधिकारीले तोकेको अधिकृत	- सदस्य सचिव

२०.२. समितिको कार्य क्षेत्र

- १) प्रकोप न्यूनीकरण तथा पिडितलाई राहत प्रदान गर्न जिल्ला स्तरमा छलफल गर्ने,
- २) आवश्यकता अनुसार छलफल बैठकको आयोजना र समन्वय गर्ने,
- ३) आवश्यक सहयोग जुटाउन सरकारी तथा गैर सरकारी संघ/संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने,
- ४) अति जोखिममा परेका गाउँपालिका, वडा, टोल तथा समुदाय पहिचान गर्ने,
- ५) गाउँपालिका समिति स्तरीय मुख्य स्वयंसेवक पहिचान तथा छनौट गर्ने,
- ६) गाउँपालिका समिति स्तरमा विपद पूर्वतयारी समिति गठनका लागि प्राविधिक रुपमा सहयोग गर्ने,
- ७) मागको लेखाजोखा, आवश्यकता निर्धारण, उपलब्ध स्रोत-साधन सम्बन्धमा समीक्षा गरी स्रोत उपलब्धतामा ढिलाई भए त्यसको प्रभाव विश्लेषण समेत गर्ने,
- ८) सञ्चार माध्यम, साभेदारहरु, राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था, दातृनिकायहरूसँग सहयोगका लागि आग्रह गर्ने,
- ९) उपयुक्त तरिकाले स्रोत-साधन व्यवस्था एवं परिचालन गर्ने,
- १०) आकस्मिक कोष व्यवस्थापन गर्ने,
- ११) आकस्मिक उद्धार सामग्री सञ्चय व्यवस्थाको अनुगमन, मुल्यांकन गर्ने,
- १२) मौजुदा माल-सामान (Logistics) हरुको प्रवन्ध मिलाउने,
- १३) आवश्यक पर्ने आकस्मिक औषधि सञ्चय तथा स्वास्थ्य सेवा सुविधाको योजना मिलाउने,
- १४) विपद जोखिमपूर्ण गाउँपालिका तथा नगरपालिका, वडा तथा टोलहरुसम्म पुग्ने सडक तथा बाटाहरुको सम्बन्धमा जानकारी लिने,
- १५) तयारी अवस्थामा राखिएका खाद्यान्न, गैर खाद्य, डोरी, टेन्ट, इन्धन, लाल्टिन, दाउरा, भाँडाकुँडा, साबेल, कोदालो, रिता प्लास्टिक भोला आदिका अवस्था ।

२०.३. जिल्ला विषयगत अगुवा संस्थाको जिम्मेवारी र कार्यशर्तहरु

कुनै क्षेत्रमा परेको समस्या समाधानमा समन्वय गर्न प्राविधिक दक्षता र अधिकार प्राप्त व्यक्ति, कार्यालय, निकाय वा संस्था नै जिल्ला क्षेत्रगत वा विषयगत समूहका नेतृत्वदायी संस्था हुन् । उदाहरणका लागि स्वास्थ्य, पानी तथा सरसफाई, शिक्षा, खाद्य सामग्री व्यवस्था गर्ने निकाय वा त्यसका जिम्मेवार पदाधिकारी आदि ।

२०.४. अगुवा संस्थाको कार्यक्षेत्र

मुख्य साभेदार समावेश क्षेत्र वा विषय अनुरूप मुख्य साभेदारहरुको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने र उनीहरुका लागि तोकिएको जिम्मेवारी र कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिने ।

२०.५. उचित समन्वय प्रक्रिया स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्ने वारे

- क) सबै साभेदारहरु (सरकारी र गैर सरकारी संस्थाहरु, अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस सोसाईटी, संयुक्त राष्ट्र संघका निकायहरु) सँग उपयुक्त विषयगत समन्वय संयन्त्र स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्ने र जिल्ला सदरमुकाम भित्रका एवं आवश्यकतानुरूप स्थानीय तह सम्म काम गर्ने विभिन्न समूहलाई समेत समावेश गर्ने,
- ख) विषयगत समूहका साभेदारहरुबाट आवश्यकता र पुरा हुन नसकेका मागहरुलाई सम्बोधन गर्ने प्रतिवद्धता सुनिश्चित गर्ने । विषयगत समूहभित्र उपयुक्त तवरले जिम्मेवारीहरुको स्पष्ट बाँडफाँड गर्ने र सम्पर्क व्यक्ति तोकितिनको संचार सम्पर्क नियमित रुपमा अद्यावधिक राख्ने,
- ग) प्रकोप रोकथाम वा जोखिम न्यूनीकरण प्रति प्रयाप्त ध्यान दिँदै आकस्मिक प्रतिकार्य प्रभावकारी बनाई यथासक्य चाँडो पुर्नलाभ योजना कार्यान्वयन गर्न प्राथमिकता दिने,
- घ) अन्य क्षेत्रगत वा विषयगत समूहहरूसँग प्रभावकारी सम्पर्क र समन्वय व्यवस्था सुनिश्चित गर्ने,
- ङ) प्राथमिकता पूर्ण क्रियाकलाप, स्रोत-साधन परिचालन र परामर्श जस्ता सबै विषयहरुमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति एवं अन्य सरोकारवालाहरूसँग नियमित सम्पर्क गरी विषयगत समूहहरुको जिम्मेवारपूर्ण प्रतिनिधित्व गर्ने,

- च) सरकारी राष्ट्रिय/स्थानीय प्रशासन, अन्य सरकारी निकायहरु, स्थानीय निकाय, नागरिक समाज र अन्य सम्बन्धित व्यक्तिहरूसँग स्थानीय स्रोत-साधनको उपलब्धताको आधारमा मानवीय सहयोग सुनिश्चित गर्न समन्वय गर्ने,
- छ) सहभागितामूलक र समुदायमा आधारित पहुँच कायम गर्ने : सहभागितामा विषयगत आवश्यकता मूल्यांकन, विश्लेषण, योजना, अनुगमन र उत्तरदायित्व लगायतका व्यवस्था सहभागितामूलक र समुदायको पहुँचमा आधारित हुनु पर्ने,
- ज) आवश्यकता पहिचान र विश्लेषण : सम्बन्धित सबै क्षेत्रगत निकायका साभेदारहरु सहभागी भई प्रभावकारी तथा समान विषयगत आवश्यकता मूल्यांकन र विश्लेषण सुनिश्चित गर्ने,
- झ) आकस्मिक पूर्वतयारी: पूर्व सम्भावित नयाँ आकस्मिक घटनाहरुबारे पर्याप्त भैपरी योजना र पूर्वतयारी सुनिश्चित गर्ने ।

सन्दर्भ सामाग्रीहरु

- १) विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीती, २०६६
- २) नवलपरासी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना, २०६६
- ३) नवलपरासी जिल्ला आपतकालिन योजना, २०६६
- ४) विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्ग दर्शन, २०६७
- ५) जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०६८
- ६) जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७३
- ७) जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७७
- ८) Guiding Note, Disaster preparedness and planning process, 2011, (गृह मन्त्रालय, विपद् व्यवस्थापन शाखा)

